

Strategii și soluții concrete pentru competitivitatea IMM-urilor din România:

propunerile **Federației pentru Inovare și
Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM)**
și ale **Organizației Femeilor Antreprenor (OFA)**

politici publice • programe naționale • planuri de acțiune

CUPRINS:

1. The post-2027 Multiannual Financial Framework: Point of view by the Federation for Innovation and Sustainable Competitiveness in SMEs (FICSIMM), Romania	4
2. The 2028-2034 Multiannual Financial Framework: Is the Commission's proposal aligned with SMEs priorities?	42
3. 30 for 2030: Priorities for Romanian SMEs	48
4. Reducerea disparităților regionale: propunerile FICSIMM și OFA pentru o Românie echitabilă și conectată	136
5. Propuneri pentru reducerea disparităților dintre și, respectiv, în interiorul regiunilor de dezvoltare din România, în contextul discuțiilor cu privire la Politica de Coeziune post-2027	148
6. Transformarea competitivității: ce aduce nou Raportul Draghi pentru IMM-urile din România	173
7. Progresul tehnologic și transformarea digitală: priorități esențiale pentru IMM-urile din România	182
8. Tranziția verde este o oportunitate economică pentru IMM-urile din România	186
9. Sustenabilitatea pe parte de mediu și eficiența și independența energetică: oportunități pentru IMM-urile din România	192
10. Eficiența energetică: cheia sustenabilității competitive a IMM-urilor din România!	195

11. Strategia energetică 2025–2035–2050 (Observații, propuneri)	201
12. Transformarea industriei românești: propunerile FICSIMM și OFA pentru o economie bazată pe sustenabilitate competitivă	237
13. Strategia Industrială a României 2024 – 2030 (Observații, propuneri)	242
14. „Busola UE pentru competitivitate”: șansa IMM-urilor de a redefini economia europeană	283
15. Stabilitatea financiară și accesul echilibrat la resurse: elemente vitale pentru IMM-urile din România	289
16. Incluziunea socială, egalitatea de gen și împuternicirea femeilor și tinerilor: „chei” pentru dezvoltarea IMM-urilor din România	293
17. Adaptabilitatea și formarea continuă: fundamentele dezvoltării sustenabile pentru IMM-urile din România	296
18. Reglementări modernizate și infrastructură avansată: fundamentele dezvoltării durabile pentru IMM-urile din România	300

The post-2027 Multiannual Financial Framework:

Point of view by the
Federation for Innovation
and Sustainable Competitiveness
in SMEs (FICSIMM), Romania

Executive summary

The **Federation for Innovation and Sustainable Competitiveness in SMEs (FICSIMM)** welcomes the **European Commission's communication COM(2025) 46** and fully supports the objective of aligning the next **Multiannual Financial Framework (MFF)** with Europe's strategic goals.

However, we emphasize that, in doing so, the EU must preserve and modernize its **foundational policy pillars** – chief among them, cohesion policy and SME competitiveness. These are not legacy concerns, but essential enablers of inclusive growth, territorial equity and long-term resilience.

The current context of **global instability, technological transformation and climate urgency** calls for a reconfigured but not diminished budgetary framework. **FICSIMM** advocates for a reform that strengthens the ability of SMEs – particularly those in underdeveloped regions – to thrive and contribute to Europe's competitiveness.

We firmly support the position that the next MFF must **avoid further tax burdens on enterprises**, and instead **leverage private capital** through **simplified, accessible funding instruments**. At the same time, we stress that cohesion policy must retain a place-based architecture and not be sidelined in favor of centralized industrial or geopolitical priorities.

FICSIMM calls for **deep procedural simplification, decentralized delivery models** and **SME participation** throughout the policy cycle.

Cohesion funding must remain targeted toward **reducing disparities, stimulating regional innovation ecosystems** and enabling **SME-led transitions in the green and digital domains**. A **hybrid model** combining **performance-based elements** with **territorial flexibility** should guide the next phase of structural investment.

FICSIMM identifies a set of priority areas for investment under the future MFF:

- **scaling up SME innovation and industrial renewal;**
- **bridging digital and green gaps** through tailored support;
- **strengthening energy resilience;**
- **fostering access to international markets.**

These objectives must be backed by inclusive funding mechanisms, regional capacity building and a fundamental rethinking of administrative burdens.

Equally, we highlight the need for stronger focus on workforce adaptability, gender equality, youth entrepreneurship and social value creation – elements essential for a resilient and forward-looking economic base.

The next MFF should also institutionalize mechanisms for **transparency, data accessibility** and **public accountability**, including **real-time monitoring tools** and **participatory evaluation frameworks**.

The next Multiannual Financial Framework must reaffirm **economic, social** and **territorial cohesion** as a fundamental EU value. SMEs play a central role in delivering this goal by driving regional innovation, generating local employment and supporting resilience in underserved areas.

The post-2027 Cohesion Policy must adopt a place-based, SME-integrated approach, ensuring that funding responds to territorial needs and economic disparities.

FICSIMM calls for **multidimensional allocation criteria**, simplified administrative channels and co-design mechanisms that place SMEs at the center of cohesion delivery. A cohesive Union is not possible without fully activating the transformative role of its SMEs.

The evolving security context calls for a stronger, more agile innovation base within the EU. SMEs are critical to the success of the **Readiness 2030 defence and dual-use innovation agenda**, bringing flexibility, deep-tech capabilities and regional innovation capacity. Nearly half of EDF participants are SMEs, yet challenges persist in integrating them consistently and equitably across Member States.

FICSIMM urges the EU to establish **SME participation mechanisms** within European defence and security policy, **ensuring cross-sectoral spillovers, workforce upskilling and access to capital**. Strategic autonomy must be matched by inclusive industrial renewal anchored in the SME fabric.

A stronger and more integrated **Single Market** is essential for unlocking SME potential across Europe. Structural barriers to cross-border activity, including legal fragmentation and administrative complexity, must be addressed.

FICSIMM welcomes efforts such as the SME ID and the SME Check, but urges more ambitious and enforceable measures, including the adoption of the **Voluntary SME Sustainability Standard (VSME)** and creation of **Single Market Vouchers**.

A functional internal market must not privilege scale alone – **it must equip all enterprises, including micro and small firms, with the tools to grow, innovate and compete** across borders.

In addition, we propose the introduction of a **dedicated “SME Green Transition Facility”** and a **“Climate Resilience for SMEs” funding stream**, as well as a flagship program entitled **“Digital SMEs for Smart Regions”**, to be integrated across cohesion envelopes.

These initiatives would empower SMEs to not only adapt to future challenges, but actively shape **innovation, sustainability and social progress** within their communities. **Flexibility** must also be embedded at the heart of the MFF governance model – through dynamic reallocation mechanisms, emergency response capacities and simplification of rule amendments. **Budgetary responsiveness** must be matched with strategic foresight, ensuring continuity, efficiency and fairness.

FICSIMM concludes that the next MFF **must not pursue more with less – but rather better with purpose.**

Simplification, decentralization and long-term impact must be the defining principles. SMEs should be recognized not just as recipients of funding, but as architects of Europe's economic future.

Our position paper details **33 strategic recommendations** to ensure that the **post-2027 Multiannual Financial Framework** empowers all regions, sectors and communities to contribute meaningfully to the Union's transformation.

We stand ready to work collaboratively with European institutions and stakeholders to help translate these principles into an effective and inclusive policy architecture.

Detailed proposals:

1.

The **Federation for Innovation and Sustainable Competitiveness in SMEs (FICSIMM)** fully embraces the opportunity to provide a comprehensive contribution to the European Commission's public consultation on the Communication COM(2025) 46, concerning the future shape and priorities of the EU's Multiannual Financial Framework (MFF) post-2027.

As a national employers' federation representing the interests of small and medium-sized enterprises committed to innovation, sustainability and regional equity, **FICSIMM** acknowledges the strategic importance of the MFF as a policy instrument that should not only reflect Europe's evolving geopolitical, economic and environmental imperatives, but also ensure the continuity of core principles that define the Union's long-term vision.

These include **balanced territorial development, upward social and economic convergence and support for entrepreneurial ecosystems** across all Member States. In this context, we stress that SME competitiveness and regional cohesion must be reaffirmed as non-negotiable priorities.

Our strategic blueprint **"30 for 2030 – Priorities for Romanian SMEs"** outlines concrete ways to achieve this, underlining the urgency of maintaining a robust policy and financial architecture that actively enables all SMEs – regardless of location, size or sector – to operate on a fair and inclusive playing field, thereby contributing to sustainable growth and innovation throughout the EU.

2.

One of the most pressing structural issues addressed in COM(2025) 46 – and one that FICSIMM strongly wishes to highlight – is the deepening contradiction between the expanding scope of responsibilities entrusted to the EU budget and the **increasing constraints on the Union’s capacity to finance them adequately.**

As the European Commission rightly points out, there is a significant escalation in expectations placed on the EU budget to deliver not only on its traditional objectives such as regional development, social cohesion and agricultural sustainability, but also on emerging geopolitical demands including defence readiness, digital sovereignty, strategic autonomy in key sectors and reinforced external action instruments.

While these new responsibilities are undeniably legitimate and necessary, we caution against the risk that these emerging domains will displace long-standing and proven policy pillars – in particular cohesion policy.

Cohesion is not a legacy issue, but a dynamic and future-facing instrument vital for enabling inclusive prosperity, correcting market failures and sustaining democratic legitimacy in the EU project. In countries like Romania, cohesion policy remains **an irreplaceable engine for infrastructure development, SME capacity-building, workforce skilling and regional integration.**

Relegating it to a residual role in the future MFF would be a strategic and economic misstep with long-lasting consequences.

3.

FICSIMM strongly aligns with arguments which stress that future EU budgetary decisions must avoid any additional tax burdens on the business environment, especially small and medium-sized enterprises that already face structural disadvantages in accessing capital, navigating regulatory complexity and responding to global competition.

Across most Member States, and particularly in Romania, SMEs are already operating under **fiscal pressures and lack of predictability that limit their capacity to invest in innovation, green transition or internationalization**. In this regard, the next MFF must adopt a guiding principle of **mobilizing private investment rather than substituting it with increased public taxation**.

The leverage potential of private capital must be activated by creating conditions that foster investor confidence: **this includes predictable regulation, simplification of funding access mechanisms and significant reduction in bureaucratic and compliance burdens** that currently deter many SMEs from engaging with EU programs.

Ensuring that financing tools are designed in a user-centric, transparent and efficient manner – especially for smaller firms and those from less-developed regions – will be critical to making EU funding not only accessible, but genuinely impactful.

4.

FICSIMM underscores the urgent need to reconfigure the structure and delivery mechanisms of cohesion policy, not by diminishing its scope or reallocating its resources, but by implementing **a systemic and ambitious simplification agenda**.

For too long, the administrative architecture of cohesion instruments has posed substantial barriers to access for SMEs, particularly those located in less-developed, rural or economically and/or infrastructurally marginalized regions.

The complexity of application processes, the multiplicity of intermediate bodies, overlapping eligibility criteria and opaque compliance procedures deter many capable actors from participating in EU-financed programs.

FICSIMM strongly advocates for a radical transformation of the current system through **end-to-end digitalization, the introduction of user-friendly portals, real-time tracking dashboards and simplified cost options** such as flat-rate schemes or lump-sum reimbursements.

Furthermore, the guiding philosophy should shift from compliance-first to impact-first, placing trust in beneficiaries while maintaining robust but proportionate control mechanisms.

A new generation of cohesion policy must be **more agile, predictable and transparent**, with a single point of contact model to provide consistent support throughout the funding lifecycle.

5.

FICSIMM recognizes the potential value in drawing lessons from the Recovery and Resilience Facility (RRF) model, especially in terms of **linking disbursements to the achievement of results and measurable milestones** rather than to ex-post documentation of incurred costs.

However, we also caution against applying this model mechanistically or universally to cohesion policy, whose very nature is characterized by **long-term structural investment, high contextual sensitivity and multilevel governance arrangements**.

Many regional development outcomes – such as infrastructure upgrades, SME growth, job creation or demographic stabilization – require time horizons that extend beyond the short-term logic of performance-based tranches.

As such, we advocate for a **hybrid model** that maintains elements of performance-based conditionality while preserving **the flexibility to respond to exogenous shocks, regional heterogeneity and evolving local needs**. For instance, project promoters could be incentivized through milestone-linked pre-financing, followed by result-based adjustments in future programming.

At the same time, mechanisms must be established to ensure that **external factors – such as supply chain disruptions, inflation shocks or regulatory delays – do not unfairly penalize beneficiaries**. This nuanced and balanced approach would allow cohesion policy to become more efficient and accountable without losing its developmental DNA.

6.

As the European Commission notes, **the persistence of regional disparities across the Union remains one of the most pressing policy failures despite decades of investment through structural and cohesion funds.**

With nearly **one in three EU citizens still living in regions where GDP per capita is below 75% of the EU average**, the cohesion objective is far from being achieved. In Romania, such disparities are particularly severe, both between NUTS 2 regions (e.g. Bucharest-Ilfov versus Nord-Est or Sud-Vest, Sud-Est) and within regions, where urban vs rural divides continue to deepen.

FICSIMM strongly emphasizes that **post-2027 cohesion policy must retain geographic targeting** as a cornerstone principle. Any attempts to replace territorial allocations with competitive calls, financial instruments or pan-European instruments risk leaving behind the very regions that need EU support the most.

Moreover, we believe that cohesion policy must go beyond GDP-based metrics and incorporate multi-dimensional indicators, including access to services, infrastructure gaps, digital connectivity, climate vulnerability and labor market inclusiveness.

This would ensure a **more accurate mapping of needs and a more just distribution of resources**, while also supporting EU values of territorial solidarity and inclusive growth. A strengthened place-based approach will be essential to **reignite economic and social convergence** across all EU territories.

7.

In the current geopolitical, economic and climate context, **economic, social and territorial cohesion** must be reasserted as a strategic priority for the European Union, not as a legacy framework, and SMEs are at the centre of this cohesion dynamic.

With more than 99% of all EU enterprises being SMEs, their role in creating jobs, sustaining local economies and building resilience across all regions is unparalleled.

However, in the absence of targeted territorial investment, many of these enterprises remain excluded from value chains, innovation cycles and cross-border growth opportunities. **Post-2027 cohesion policy must be reoriented to unlock the full potential of SMEs** by supporting their access to capital, digital and green upgrades, and regional partnerships.

Crucially, cohesion must be linked to place-based development, recognizing and financing local challenges such as demographic change, infrastructure gaps and skills mismatches.

To this end, SMEs must be formally integrated into programming and monitoring processes, from regional diagnostic analyses to mid-term evaluations, ensuring their realities are reflected in EU decisions. A cohesion policy without SMEs is not only incomplete – it is ineffective.

8.

The strategic integration of SMEs into the cohesion architecture must be reflected in **concrete, accessible and impact-driven measures**.

FICSIMM proposes that **multi-dimensional indicators**, including business density, digital access, energy dependency and entrepreneurial dynamics, be used alongside GDP to allocate resources. This would ensure that cohesion funding better maps the actual needs of territories and **prevents the concentration of funds in already-developed regions**.

Moreover, SME-focused measures should be part of all EU flagship initiatives under the cohesion envelope, such as **smart specialization platforms, regional energy hubs and social innovation accelerators**.

This should be accompanied by a rethinking of administrative structures: one-stop-shops, real-time tracking dashboards and simplified cost options should be mandatory across all cohesion instruments. Such reforms would lower barriers to entry for smaller enterprises and enable faster absorption and greater impact.

Finally, the governance of cohesion funds must ensure **SMEs are not only beneficiaries, but co-designers** of policy responses, especially in transition regions.

This participatory approach is not a bureaucratic checkbox> it is a precondition for strategic, inclusive and future-proof investment.

9.

While the EU rightly aims to foster competitiveness, security and strategic autonomy, **these objectives cannot be achieved by bypassing the cohesion logic.**

Strategic sectors such as defence, renewable energy and deep tech cannot flourish if entire regions of the EU are left behind. SMEs in lagging areas are often the only engines of local employment and innovation, especially in rural or peri-urban settings.

That is why a reinforced and **refocused cohesion policy must remain central to the MFF 2027+**, and not be sacrificed for centralized or exclusively performance-based mechanisms.

This is particularly critical for the Just Transition, where SMEs must be given the resources to reinvent their business models without suffering job losses or competitive disadvantages.

Territorial solidarity is not incompatible with competitiveness – it is its foundation.

The next MFF must adopt a multi-layered cohesion approach, linking macro-level priorities (e.g. climate neutrality, digitalization, security) to micro-level realities of small businesses.

This would ensure **cohesion policy serves not only as a redistribution tool, but as a platform for structural transformation**, with SMEs as active shapers of Europe's future.

10.

FICSIMM firmly believes that the success of the next MFF and, in particular, the **impact and legitimacy of the cohesion policy**, will depend greatly on the degree of structured involvement of the private sector, especially SMEs, in the entire policy cycle.

To date, one of the chronic weaknesses in cohesion implementation has been the **lack of formalized and regular dialogue mechanisms between managing authorities and SME representatives**.

Business needs, innovation potential and market realities are often insufficiently reflected in programming, resulting in investment priorities that are misaligned with actual regional economic dynamics.

We therefore call for the establishment of permanent consultation platforms at national and regional level, in which SME organizations, chambers of commerce, sectoral associations and local entrepreneurs participate actively in agenda-setting, monitoring and mid-term evaluations.

This is not merely a question of procedural fairness but of economic effectiveness: **when SMEs are co-creators of policies, the resulting programs are better targeted, more utilized and more impactful**.

Furthermore, this participatory model would foster **trust, ownership and accountability**, strengthening the public – private partnership as a pillar of EU development efforts.

11.

FICSIMM acknowledges the growing interest within the Commission and among Member States in the creation of a **European Competitiveness Fund**, as part of the next MFF architecture.

While we are open to the idea of **a coordinated investment vehicle that channels resources into strategic sectors and critical technologies**, we stress that this must not come at the cost of existing, well-performing instruments such as **Horizon Europe, InvestEU or cohesion policy funds**.

Any such fund must be designed **as a complement – not a substitute – for place-based, inclusive investment frameworks**, and must actively prevent the concentration of resources in already-advanced economies or dominant market players.

It must be ensured that this new fund includes mechanisms for SME access, geographical balance and regional innovation ecosystems, particularly in transition and less-developed regions.

We propose that a minimum share of this fund be ring-fenced for SME consortia, pilot demonstrators in industrial ecosystems and cross-border initiatives led by regional partnerships. Without such safeguards, **the Competitiveness Fund risks reinforcing existing disparities**, rather than addressing the fragmentation and stagnation that continue to plague Europe's industrial and innovation landscape.

12.

In the context of sustained economic transformation and technological acceleration, it is essential that EU cohesion policy and innovation funding **do not remain confined to traditional industrial hubs or metropolitan regions.**

FICSIMM strongly advocates for a deliberate policy shift toward the development of **local innovation ecosystems in second-tier cities, rural areas and structurally weaker territories.** These ecosystems can serve as engines for economic diversification, local value chains and community-based entrepreneurship.

To this end, we propose the creation – within the MFF – of a **dedicated SME-driven Innovation Clusters Facility**, under the cohesion envelope, aimed at supporting regional partnerships between SMEs, universities, research centers, municipalities and NGOs. Such a facility would finance both soft infrastructure (e.g., skills, mentoring, digital platforms) and hard infrastructure (e.g., incubators, tech hubs, co-working spaces), with a focus on smart specialization areas relevant to the local context.

By embedding innovation capacity at the territorial level, the EU would unlock **bottom-up creativity and resilient economic models**, while reinforcing cohesion policy's original purpose: to empower all regions to participate meaningfully in Europe's transformation.

13.

Europe's Single Market is a cornerstone of economic prosperity, yet many SMEs continue to face **systemic obstacles to cross-border growth and service provision**.

The Commission's new Single Market Strategy rightly highlights the need to **remove the "terrible ten" barriers** – including complex rules, divergent national regulations and limited access to professional recognition.

However, unless these efforts are matched with tailored measures for SMEs, much of the market potential will remain untapped.

FICSIMM welcomes initiatives such as the **"SME ID" online tool**, which reduces administrative burden, but insists on the need for a fully interoperable digital ecosystem where SMEs can navigate tax, labour and compliance requirements seamlessly.

The SME Envoy Network and the Enterprise Europe Network must be given greater political backing and financial capacity **to act as real-time navigators and advocates for SMEs**, not just passive information providers.

A fully functioning Single Market must empower its smallest actors to scale up, export and compete – not just within their national borders, but across the EU and globally.

14.

To unleash the transformative potential of the Single Market, **scaling opportunities for SMEs must be structurally embedded** in legislative and financial frameworks.

The Commission's pledge to apply an **SME Check to all new policies** is a step in the right direction, but enforcement and consistency are essential. Regulatory texts must systematically include **SME-friendly provisions**, from longer adaptation periods to simplified reporting and exemption thresholds.

Moreover, access to sustainable finance must be facilitated by a **Voluntary SME Standard (VSME)**, enabling smaller businesses to align with ESG requirements without disproportionate burden.

The proposed expansion of the **SME Fund and the new definition of SMCs (small mid-caps)** will be essential tools in this regard.

Still, more is needed: the EU should consider the creation of Single Market Vouchers for SMEs, covering legal, certification and adaptation costs when entering new markets. With these measures, the Single Market can truly become a launchpad for **inclusive growth, fair competition and SME-driven innovation** across all regions of Europe.

15.

One of the most pressing barriers faced by SMEs across the EU, and particularly in Central and Eastern European Member States, remains **the limited and fragmented access to capital for scale-up and internationalization phases**.

Despite progress made through various EU-backed financial instruments, there is still a profound financing gap – especially for SMEs seeking to transition from early growth to full market expansion or international competitiveness.

FICSIMM calls for the next MFF to include a **dedicated financial pillar for late-stage SME growth**, combining equity, guarantee schemes and blended finance mechanisms specifically tailored for high-potential firms.

This should be accompanied by support services for financial literacy, investment readiness and deal facilitation, to empower SMEs to navigate increasingly complex capital markets. Moreover, it is imperative that such instruments are made accessible across all regions – not just in capital cities or innovation hotspots. Regional development agencies and SME networks should be empowered to act as intermediaries or co-managers of such funds, ensuring proximity, trust and alignment with local development goals.

In short, **bridging the scale-up financing gap is not only a matter of economic opportunity – it is a prerequisite for restoring the EU's industrial dynamism and global competitiveness**.

16.

Digital transformation is a core component of the EU's competitiveness strategy, but its benefits remain unevenly distributed, with many SMEs – especially in rural and small urban areas – still lagging behind in terms of digital adoption and integration.

FICSIMM supports a cohesion policy that **actively funds the digitalization of SMEs** not just through technology investments, but also by addressing the human and organizational dimensions of digital transformation.

This includes the financing of targeted training programs for SME employees, capacity-building for digital business processes, cybersecurity support and assistance with cloud integration and e-commerce tools. Importantly, digital transition must be **aligned with real business models**, tailored to the sector-specific needs of SMEs (e.g. manufacturing, services, agri-food, tourism).

In this context, we propose that the future MFF include a flagship initiative under cohesion funds titled **“Digital SMEs for Smart Regions”**, offering direct grants and advisory support for SMEs pursuing digital upgrades, while also enabling regional authorities to create enabling environments (e.g. broadband infrastructure, data access platforms, innovation brokers). By doing so, the EU can **democratize digital transformation**, ensuring that no SME is left behind in the technological race.

17.

As Europe accelerates its transition toward climate neutrality, it is essential that **SMEs are not left to navigate the green transformation alone**, especially in countries with lower administrative capacity or limited access to green finance.

FICSIMM strongly supports the integration of targeted support measures for SME greening across the next MFF, particularly within cohesion funds and the new competitiveness instruments.

This support must go beyond general sustainability rhetoric – it must provide **concrete financial incentives, practical tools and advisory services** to help SMEs decarbonize operations, improve energy efficiency and shift toward circular business models.

We advocate for the creation of an **“SME Green Transition Facility”**, which should include climate vouchers, low-interest loans, tax relief for energy-efficiency upgrades and sector-specific transformation pathways (e.g., for construction, manufacturing or agri-businesses).

Additionally, the Facility should fund **climate literacy and change management training** for entrepreneurs and staff, as well as support SME participation in green public procurement schemes.

The green transition must not become a barrier – it must be transformed into **an opportunity for competitiveness, cost savings and market differentiation**, especially for those SMEs ready to lead by example at local and regional levels.

18.

In light of recent disruptions in global energy markets and the long-term objectives of the Green Deal, **energy efficiency and independence must be elevated as strategic imperatives for the EU's SME base.**

For Romanian SMEs, energy insecurity has translated into operational vulnerabilities, reduced competitiveness and rising production costs – particularly for microenterprises and firms located in industrial peripheries.

FICSIMM calls for the future MFF to prioritize **tailored, accessible and regionally deployable financial tools** aimed at accelerating the energy transition within SMEs. This includes:

- dedicated grant schemes for photovoltaic installations and biomass projects;
- co-financing for energy-efficient equipment upgrades;
- support for participation in energy communities or shared renewable platforms.

In addition, the EU should mainstream Energy Service Company (ESCO) models into cohesion programming – enabling SMEs to invest in sustainability through performance-based contracting without bearing upfront costs.

Finally, energy efficiency must be linked to business continuity and risk mitigation, with funding directed also toward energy storage solutions, smart grid integration and off-grid resilience infrastructure for vulnerable territories. These investments will ensure that **energy transition is not just green – but also inclusive and economically viable** for Europe's most dynamic business segment.

19.

The industrial future of the EU will hinge on its capacity to renew and modernize its productive base, particularly through SME-led innovation, supply chain resilience and sustainable reindustrialization.

FICSIMM echoes the concerns of the Draghi Report: Europe is at risk of falling behind global competitors in terms of entrepreneurial dynamism and industrial transformation. To reverse this trend, we propose that the next MFF explicitly include a cross-cutting priority focused on **“Transforming European Industry through SMEs”**, embedded in both cohesion and innovation instruments.

Such a priority should finance industrial modernization audits, equipment renewal, staff reskilling and access to testbeds for Industry 4.0 integration.

Special attention must be paid to regions undergoing industrial decline or green transition shocks, where SMEs can play a key role in **value chain diversification, circular economy development and industrial ecosystem anchoring**. These investments must be flanked by regulatory simplification and access to market intelligence tools.

EU funding **must create an enabling framework where SMEs are not passive recipients of transformation, but active architects of a sustainable, competitive and inclusive European industrial model.**

20.

One of the recurrent criticisms of EU funding programs – particularly cohesion policy – has been the emphasis on **absorption rates rather than real socio-economic impact**.

FICSIMM strongly advocates for a paradigm shift in the performance evaluation of EU funding under the next MFF: **impact must become the primary metric**. This means that monitoring and evaluation systems must be reoriented to measure outcomes such as **SME growth, job creation, green and digital capacity gains, regional innovation levels and inclusion of disadvantaged groups**.

We recommend the integration of mixed-indicator frameworks that combine quantitative targets (e.g. number of SMEs funded, hectares rehabilitated, energy saved) with qualitative and longitudinal metrics (e.g. competitiveness indices, social cohesion markers, territorial resilience).

Moreover, impact tracking should be **publicly accessible through open data portals**, encouraging civic oversight and academic analysis. Crucially, **these evaluations should inform future programming in real time**, through rolling reviews and dynamic reallocation tools.

By shifting from a culture of fund disbursement to one of measurable transformation, the EU can restore trust in its funding architecture and ensure that every euro invested brings visible, lasting, and equitable results – especially for SMEs and the regions they sustain.

21.

Gender equality and the empowerment of women entrepreneurs are **not only social justice imperatives, but also powerful drivers of economic performance and innovation**. Numerous studies confirm that gender-diverse enterprises are more resilient, more innovative, and more competitive in the long term.

FICSIMM, together with **OFA (the Organization of Women Entrepreneurs of Romania)**, has consistently emphasized the need to mainstream gender considerations across all EU-level financial and policy instruments.

In the next MFF, we call for a horizontal integration of gender equality objectives, not as optional annexes but as core design criteria across cohesion, innovation and industrial transition programs. This means:

1. ensuring that evaluation panels are gender-balanced;
2. requiring sex-disaggregated data reporting;
3. introducing specific funding envelopes for women-led startups, especially in male-dominated sectors such as tech, engineering and green energy.

Furthermore, we propose that **mentorship and leadership-building programs for women entrepreneurs** be co-financed under cohesion funds in regions where female business participation is structurally low.

The empowerment of women in entrepreneurship is not a niche objective – it is a structural lever for accelerating **inclusive economic growth, social cohesion and democratic legitimacy across the EU**.

22.

The future of SME competitiveness in the EU depends to a great extent on the ability of education and training systems to adapt rapidly to market needs and equip the workforce with relevant, future-proof skills.

As digitalization, automation and green transition reshape the nature of work, many SMEs report increasing difficulties in recruiting staff with appropriate skills, particularly in rural areas or sectors undergoing structural shifts.

FICSIMM urges the next MFF to fund comprehensive strategies for regional skills ecosystems, based on partnerships between employers, vocational schools, universities, training centers and public authorities. Such strategies should include:

- 1.funding for upskilling and reskilling programs targeted at SMEs;
- 2.flexible lifelong learning pathways for entrepreneurs and employees;
3. support for dual education schemes and apprenticeships;
- 4.incentives for women and girls to enter STEM fields.

In addition, FICSIMM recommends a new flagship initiative under cohesion policy – **“Skills for Smart Growth Regions”** – that would integrate employment, education and business development policies into a coherent territorial agenda. This would allow regions to respond proactively to labor market transitions while strengthening the adaptive capacity and innovation potential of their SME sectors.

23.

For EU cohesion and competitiveness policies to achieve their full potential, **local and regional public administrations must be equipped with the capacity to design and manage high-impact programs in partnership with private actors.** In too many Member States – including Romania –, administrative fragmentation, capacity gaps and excessive proceduralism at regional level have hampered the efficient delivery of EU funds.

FICSIMM calls for the next MFF to allocate dedicated technical assistance envelopes for local capacity building, particularly in regions with poor absorption records or institutional weaknesses. These resources should fund:

1. training and certification programs for local public servants;
2. technical advisory units to assist with project preparation and implementation;
3. digital tools for fund management and monitoring.

Moreover, we strongly recommend that regional development agencies be upgraded and empowered as delivery hubs for SME-targeted programs, with simplified procedures and delegated management where appropriate.

By doing so, the EU would ensure that **funds are brought closer to beneficiaries**, and that regional authorities become not bottlenecks, but enablers of strategic investments in innovation, entrepreneurship and inclusive development.

24.

In line with the principle of subsidiarity and the EU's territorial cohesion objectives, FICSIMM supports the further decentralization of EU fund management, especially in Member States where centralized models have proven inefficient or disconnected from local realities.

Local and regional authorities, when properly empowered and resourced, can act with greater agility, contextual awareness and stakeholder proximity. However, decentralization must be accompanied by capacity building, performance incentives and digital transparency tools to avoid fragmentation or governance asymmetries.

We recommend that the next MFF formally encourage Member States to pilot and institutionalize “regional delivery hubs” for SME support programs, which would bundle EU and national resources and operate under simplified regulatory frameworks.

These hubs should work closely with employers' organizations, business associations, local chambers and civil society to co-design interventions, ensuring that cohesion policy becomes a catalyst for localized innovation and entrepreneurship.

Moreover, the Commission should develop **a benchmarking system for decentralized fund governance**, identifying and scaling best practices across the Union.

This would help move cohesion policy from a compliance-driven logic to one of **empowered, accountable local delivery**, truly fit for purpose in the post-2027 period.

25.

A truly forward-looking Multiannual Financial Framework must invest not only in physical infrastructure, but also in **the territorial enablers of future competitiveness**: smart mobility, clean logistics, cross-border cooperation and digital infrastructure in underserved areas.

FICSIMM calls for a substantial share of cohesion and regional development funds to be allocated toward **“smart community” initiatives**, particularly in territories affected by depopulation, economic stagnation or climate risks.

This includes financing for high-speed broadband in remote areas, 5G corridors, e-governance platforms for SMEs and digitally integrated public services. Furthermore, **transport and mobility investments must be aligned with green and circular economy objectives**, supporting low-emission freight systems, electric vehicle infrastructure and multimodal logistics centers that facilitate regional and cross-border commerce.

We also underline the strategic importance of **territorial cooperation (Interreg, cross-border clusters, Danube and Black Sea macro-regions)**, which offer unique opportunities for SMEs to internationalize and access new value chains.

The next MFF must treat these investments not as “complementary” but as **foundational to a cohesive, connected and resilient economic fabric across Europe**.

26.

The European Union's security landscape is rapidly evolving, necessitating a robust and forward-looking response anchored in both **defence capacity building and innovation ecosystems**.

In this context, **SMEs must be recognized as essential actors in the Readiness 2030 agenda**, not merely as subcontractors but as innovation leaders and technological disruptors. The White Paper on European Defence underscores the importance of mobilizing Europe's full innovation capacity.

SMEs, especially those active in dual-use technologies such as **AI, cybersecurity, quantum computing and autonomous systems**, are uniquely positioned to bridge the gap between civil innovation and military readiness. Supporting their involvement through **targeted EDF calls, dedicated equity instruments like FAST and simplified participation rules** is not just a funding strategy but a strategic imperative.

SMEs bring speed, flexibility and proximity to end-user needs, qualities that are indispensable in a context of high-intensity security threats and technological escalation.

Therefore, the next MFF must embed **SME participation mechanisms directly within the Readiness 2030 architecture**, including through integrated project pipelines, pan-European innovation clusters, and SME-friendly procurement platforms.

27.

The transformation of Europe's defence landscape demands **a rethinking of industrial policy**, where **SMEs are systematically included in the design, implementation and evaluation** of EU-funded defence initiatives.

As highlighted in the Readiness 2030 White Paper, nearly **50% of EDF project participants were SMEs**, demonstrating the sector's growing engagement. This proportion should not only be maintained but scaled up through **performance incentives, access to digital testbeds and cross-border SME consortia**.

At the same time, regional innovation ecosystems must be empowered to develop and sustain SME capabilities in defence R&I, particularly in Member States and regions currently underrepresented in defence supply chains.

This implies a deliberate policy to align cohesion and defence funding streams, ensuring that SMEs from structurally weaker areas can participate in, and benefit from, Europe's defence rearmament.

The spillover benefits of this approach extend beyond security, as dual-use innovation often translates into advances in healthcare, energy, transport and climate technologies. SMEs must therefore be seen as a strategic vector for **both economic resilience and geopolitical stability**, underlining the need for a dedicated SME pillar within the European Defence Industrial Strategy.

28.

Beyond technological capacity, **SMEs contribute essential skills and talent to the defence innovation ecosystem.** However, Europe currently lacks a coordinated strategy to attract, retain and upskill SME talent in high-priority sectors such as cybersecurity, space defence, AI systems and secure communications.

As part of the broader Union of Skills agenda, a dedicated SME-focused defence training pillar should be introduced, involving **industry - academia partnerships, vocational training programs and regional centers of excellence.**

These initiatives should be accessible to micro and small enterprises, with simplified entry conditions and subsidized participation, particularly in regions affected by economic transition or demographic decline.

Furthermore, SMEs should benefit from **enhanced access to capital markets and insurance schemes** tailored to the specific risks associated with defence innovation, especially in dual-use domains. Such measures would not only strengthen Europe's defence readiness but also prevent the marginalization of smaller innovators that often struggle to navigate complex regulatory and financial landscapes.

A Europe that aspires to sovereignty and deterrence must empower its entire innovation fabric, including the smallest players, as part of a unified and inclusive approach to security and competitiveness.

29.

As the policy context becomes more volatile and crisis-prone – from pandemics to geopolitical conflict –, **flexibility must become an operational norm in the EU budget**, not an exception triggered by emergencies.

FICSIMM strongly supports recommendations for building **greater budgetary and programmatic flexibility into the next MFF**, through mechanisms such as emergency reserves, dynamic reallocations, rolling program adjustments and simplified amendment procedures.

For SMEs, this is particularly vital: businesses need support instruments that can respond quickly to market shocks, regulatory shifts and supply chain disruptions, rather than being locked into rigid multiannual planning cycles. Moreover, we advocate for the institutionalization of a **“Cohesion Flex Fund”**, to be activated during asymmetric crises or regional downturns, allowing rapid liquidity support to affected enterprises or sectors.

Importantly, flexibility must not erode strategic focus: any changes to fund allocations must be guided **by evidence-based assessments of impact and need**, ensuring both responsiveness and accountability.

In a world marked by uncertainty, the EU budget must combine **strategic foresight with adaptive capacity**, empowering Member States, regions and SMEs to act with resilience and confidence.

30.

FICSIMM strongly believes that **transparency, traceability and public accountability** must be elevated to a new standard in the implementation of the next Multiannual Financial Framework.

While current reporting frameworks offer some degree of oversight, **the level of fragmentation, technicality and data inaccessibility often limits their usefulness for beneficiaries, researchers and civil society actors.**

We recommend that the Commission, in partnership with Member States, design and deploy **a comprehensive, real-time digital dashboard** – aggregating data on fund allocations, disbursements, beneficiaries, project outcomes and performance indicators – accessible to the public in an intuitive and multilingual format. Such a tool should be developed in open-data format, enabling journalists, think-tanks and SME organizations to track the efficiency and fairness of fund distribution, including gender and regional equity.

Furthermore, each operational program should be required to publish **annual impact reports** – focusing not just on financial execution, but on measurable outcomes such as jobs created, SMEs supported, carbon emissions avoided or skills enhanced.

Complementing these efforts, we call for an increase in **independent audits, citizen consultations and participatory monitoring frameworks**, which would reinforce public trust in EU cohesion investments and reduce the perceived distance between the EU institutions and local realities. Transparency must evolve from a bureaucratic obligation to a **strategic pillar of democratic governance and smart economic policy.**

31.

As Europe moves toward a more volatile climate future, **the resilience of SMEs to climate risks must become a mainstreamed objective of the next MFF**, particularly through cohesion and regional development policy.

SMEs are increasingly vulnerable to extreme weather events, resource scarcity and supply chain disruptions, yet very few have the capacity – or the financial buffer – to invest in adaptation measures.

FICSIMM proposes the establishment of a dedicated **“Climate Resilience for SMEs”** strand within the post-2027 cohesion architecture, aimed at funding climate risk assessments, business continuity plans, green infrastructure upgrades and insurance-based risk-sharing mechanisms.

In addition, funds should support the **development and deployment of climate-smart technologies**, such as water recycling systems, heat-resistant materials and decentralized energy storage – particularly in agriculture, construction and energy-intensive sectors. These investments should be complemented by **training programs on risk mitigation and climate preparedness**, helping SMEs understand not only their vulnerabilities, but also the business opportunities emerging from climate innovation.

Finally, cohesion funding must ensure that resilience investments are not concentrated only in climate hotspots, but also **proactively target “invisible risk zones”** – such as peri-urban industrial parks or regions exposed to multiple overlapping pressures (e.g., drought and economic decline). Resilience is not just about bouncing back – **it’s about building forward, with SMEs at the core of regional adaptation strategies.**

32.

FICSIMM emphasizes the increasing relevance of **social entrepreneurship and ethical business models** as integral components of a resilient, inclusive and future-oriented European economy. While traditional SME support measures tend to focus on competitiveness, digitalization and green transition, we believe the next MFF must also prioritize **business models that combine profitability with social and environmental impact**.

This includes cooperatives, community enterprises, women-led care businesses, circular economy startups and social innovation labs addressing pressing challenges such as aging populations, youth unemployment or urban exclusion.

To this end, we propose the creation of a **dedicated funding window for social SMEs**, accessible through cohesion funds and designed to offer simplified grant schemes, capacity-building programs and impact-based financing instruments. Moreover, public procurement rules at EU and national level should be adapted to **reward enterprises demonstrating clear social value, inclusivity and ethical practices**.

Business accelerators and incubators funded through the MFF should integrate **social impact evaluation frameworks into their methodology**, ensuring that entrepreneurship support does not only pursue growth, but also sustainability and community benefit. Encouraging a new generation of socially conscious SMEs is not an idealistic addition to cohesion policy – it is a **strategic investment in the EU's democratic resilience and social fabric**.

33.

In conclusion, **FICSIMM** calls on the European Commission, the Council and the European Parliament to design the next Multiannual Financial Framework with **strategic clarity, territorial justice and SME-centered pragmatism.**

As the European economy confronts unprecedented challenges – geopolitical fragmentation, demographic shifts, climate stress and technological acceleration –, the role of SMEs becomes ever more vital. They are the backbone of regional economies, engines of innovation and key vectors of cohesion and resilience. Yet, their potential can only be fully unlocked through **public policies and funding instruments that are transparent, accessible, decentralized, and impact-driven.**

The new MFF must retain cohesion as a foundational principle, not dilute it in favor of ad-hoc crisis response or top-down industrial bets. It must build a fiscal and governance architecture that values **simplification, decentralization, stakeholder co-creation and long-term results.**

FICSIMM remains committed to working with all EU institutions, the national government and regional actors to ensure that **SMEs are not only beneficiaries – but active architects – of Europe's sustainable, inclusive and competitive future.**

The 2028–2034 Multiannual Financial Framework:

Is the Commission's proposal aligned with SMEs priorities?

1. A shared ambition undermined by structural divergence

The Federation for Innovation and Sustainable Competitiveness in SMEs (FICSIMM, Romania) and the Commission share a strategic ambition: fostering **a resilient, green and competitive Europe**.

However, while the Commission emphasizes a **consolidated budgetary architecture**, **FICSIMM** highlights the risk of losing territorial cohesion and SME inclusiveness. The MFF's streamlining of policy pillars threatens to centralize decisions and dilute place-based approaches.

FICSIMM instead calls for **decentralization, stakeholder participation** and alignment with regional needs. The Commission's ambition may be bold, but without structural inclusivity, **implementation gaps** could deepen.

2. SME competitiveness remains under-embedded

The MFF proposal introduces a powerful **European Competitiveness Fund**, yet SMEs are not explicitly positioned as solid beneficiaries.

FICSIMM's vision centers SMEs as **drivers of innovation, inclusion and regional resilience**, calling for dedicated tools such as an **SME Green Transition Facility** and a **Digital SMEs for Smart Regions initiative**.

Without clear access pathways, SMEs may remain excluded from high-tech ecosystems and green investment cycles. **Horizontal priorities do not replace targeted instruments** – this is a critical gap the MFF does not yet address.

3. The Cohesion – PAC merger is conceptually fragile and destined to lead to an increase of pockets of underdevelopment

FICSIMM has consistently warned against **diluting Cohesion Policy** by merging it with other funding lines. The Commission's bundling of **Cohesion and CAP** within the NRPPs is seen as undermining **territorial equity and policy identity**.

This position is **apparently echoed by the European Parliament**, with MEP Siegfried Mureșan confirming that Parliament **will reject this merger**.

FICSIMM welcomes this stance, reiterating that **Cohesion and CAP must remain distinct pillars**, each with its own objectives, governance and funding logics. Territorial development cannot be effectively delivered through **administrative compression**.

4. NRPPs may offer potential but require transparent governance

The new NRPP framework could, in theory, support **greater subsidiarity and local ownership**. However, the MFF lacks clarity on the **governance, stakeholder involvement and evaluation methodologies** that would govern these plans.

FICSIMM insists that SMEs, local authorities and civil society must be **formally involved** in NRPP design and monitoring. Without **codified participation**, NRPPs risk becoming a **top-down instrument** with limited local impact. Thus, the model needs **serious safeguards** to become a viable vehicle for regional development.

5. Performance-based funding must not punish regional diversity

Inspired by the RRF, the MFF proposes **conditional funding linked to milestones**. **FICSIMM** warns that **strict performance criteria** could disadvantage **regions with structural constraints**, particularly in convergence areas.

A **hybrid model** is needed – one that combines **accountability with territorial flexibility**. NRPPs must reflect **regional capacities and socio-economic baselines**, not impose a one-size-fits-all conditionality. A system overly focused on short-term outputs may fail to deliver inclusive, long-term development.

6. Green and digital transitions must be SME-inclusive by design

Both the MFF proposal and **FICSIMM** prioritize **green and digital transitions** but, while the Commission allocates substantial funding to climate, tech and energy priorities, it fails to define entry points for micro, small and middle enterprises, therefore to make SMEs central to these processes.

FICSIMM proposes **decarbonization grants, energy resilience schemes and SME-focused innovation accelerators** – none of which are visible in the current MFF draft.

Without SME-friendly mechanisms, transitions risk becoming socially and regionally regressive.

7. Budget flexibility must be matched with legal certainty and access equity

FICSIMM supports the need for **budgetary agility** in a volatile world. However, the MFF's reliance on **non-preallocated margins, cushions and revenue reinvestment** mechanisms raises concerns about **predictability** for less-developed regions.

SMEs, in particular, require **stable, rules-based frameworks** to plan investment and access support. **FICSIMM** urges a clearer distinction between **crisis response tools** and **core development funding**, ensuring that long-term planning isn't sacrificed for short-term responsiveness.

8. Social and gender objectives need operationalization, not symbolism

The Commission's requirement that **14% of NRPPs be dedicated to social objectives** is welcomed but insufficient.

FICSIMM calls for **embedded gender equality, support for women and youth entrepreneurship and inclusive governance models**. These are not fringe issues – they are central to SME sustainability, particularly in underdeveloped regions.

The MFF's current language treats them as **compliance thresholds** rather than structural commitments.

Operational instruments must be developed to turn social priorities into **funded, measurable outcomes**.

9. Parliamentary alignment opens space for constructive correction

The European Parliament's declared opposition to the **Cohesion – CAP merger** creates an opening for **FICSIMM** and its partners. With both the Parliament and national stakeholders (like Romanian SMEs and regional actors) raising red flags, the MFF **can still be redirected toward a balanced model.**

FICSIMM proposes a negotiation mandate that safeguards **distinct policy identities, SME visibility and territorial equity.** Constructive engagement with Parliament and the Council will be critical in restoring **policy coherence and stakeholder trust.**

10. From ambition to implementation: the need for co-created architecture

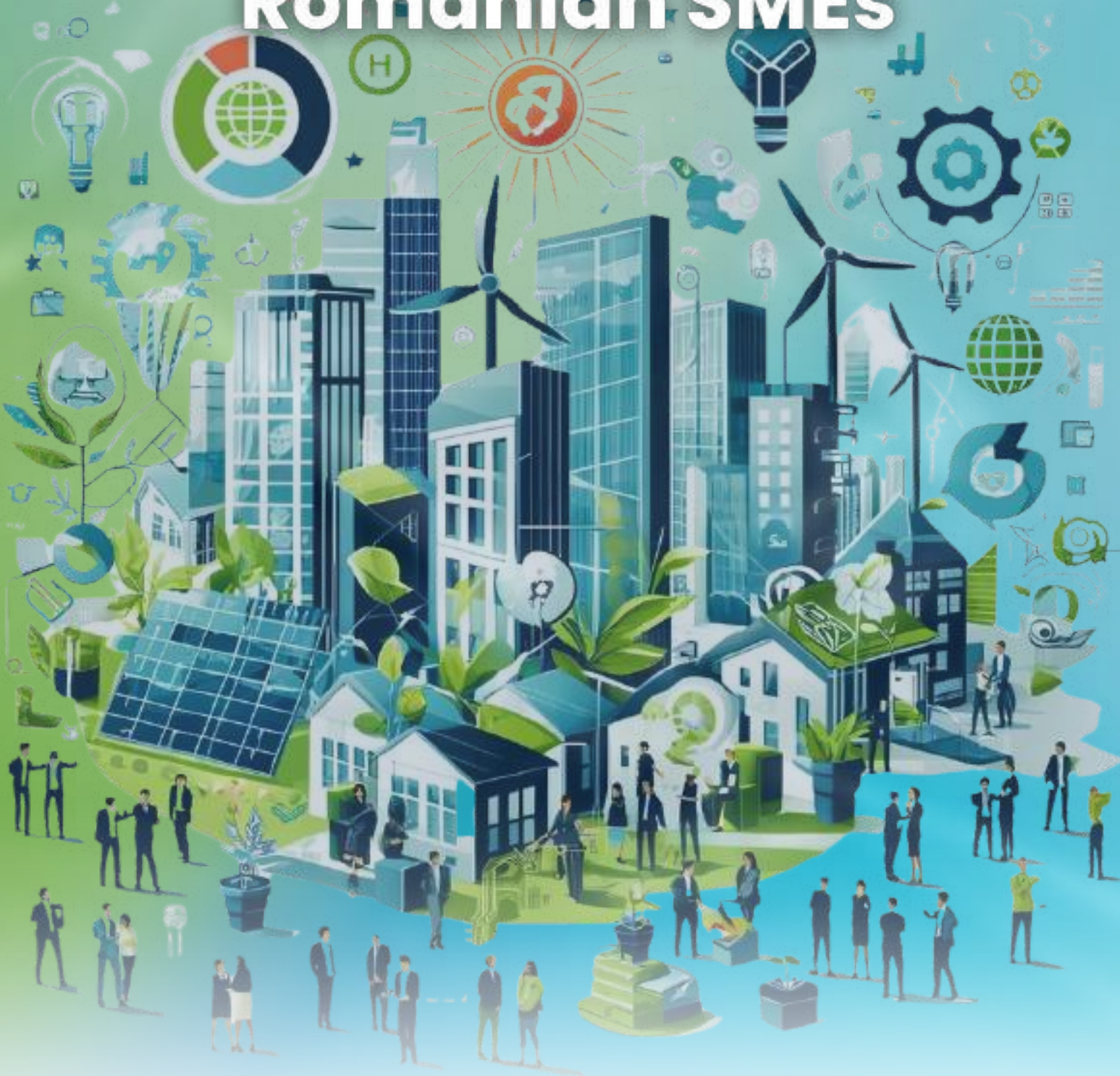
FICSIMM agrees that Europe must be **bolder and more resilient**, but this must rest on a foundation of **inclusion, accountability and decentralization.**

The MFF's current draft is **strategically ambitious** but **structurally fragile.** Co-creation with regional and economic actors, transparent rulebooks and dedicated SME frameworks are non-**negotiable elements** of an implementable budget.

FICSIMM remains committed to a **cohesive, SME-driven Europe** and calls on EU institutions to turn **rhetorical convergence into operational convergence by the end of 2026.**

30 FOR 2030

Priorities for Romanian SMEs

CUPRINS:

Introductory remarks	51
A. Technological advancement and digital transformation	58
1. Digital transformation	58
2. Innovation enhancement	60
3. Strengthening cybersecurity measures	62
4. Enhanced access to international markets	64
B. Environmental sustainability and energy efficiency and independence	66
5. Green transition and competitiveness	66
6. Energy efficiency and independence	69
7. Sustainable and innovative agricultural practices	72
8. Climate resilience initiatives	74
C. Financial stability and balanced access to resources	76
9. Fiscal discipline and predictability	76
10. Harmonized EU tax regime for digital SMEs	79
11. Rule of Law and European Funding	82
12. Transparency and accountability in funding	84
13. Balanced funding access	86
14. Decentralization of funding management	88
15. Post-2027 Cohesion Policy	91
D. Social inclusion, gender equality and empowerment	93
16. Inclusivity principle	93
17. Empowerment and support for women entrepreneurs	96
18. Leadership and capacity building for women	99
19. Support and resources for young entrepreneurs	102
20. Promoting social entrepreneurship	105
21. Promoting ethical business practices	107
22. Development of integrative and inclusive business ecosystems	109

E. Education, skills development and workforce adaptability 112

- 23. Education and labor market relevance 112
- 24. Workforce adaptability programs 115
- 25. Flexible educational pathways for young entrepreneurs 118
- 26. Enhancing participation of women and girls in STEM 121

F. Regulatory and infrastructure improvements 124

- 27. EU-Wide Digital Business License 124
- 28. Improving national regulatory frameworks 127
- 29. Investment in critical infrastructure 129
- 30. Developing smart communities 132

30 for 2030

Priorities for Romanian SMEs

In an era where small and medium-sized enterprises (SMEs) are pivotal to economic vitality, and in an ambitious move to bolster the growth and resilience of Romanian SMEs, **the Federation for Innovation and Sustainable Competitiveness in SMEs (FICSIMM)** and **the Organization of Women Entrepreneurs (OFA)** launch the blueprint “**30 for 2030 – Priorities for Romanian SMEs**”.

We aim for this document to serve as a catalyst for a series of discussions with all relevant stakeholders at both the national and European levels, leading – for each of the 30 priorities – to tailored solutions that fit the Romanian context and benefit SMEs in Romania.

Essentially, the document was crafted as a means to establish a platform for constructive, concrete, open and transparent partnership, fostering social dialogue, collaboration and trust among all parties involved.

European context and recent initiatives

In the context of strategic discussions taking place at the European level, it is more than obvious that the EU economy must be strategically reconfigured to remain globally relevant.

The Enrico Letta report on the Single Market underscores the necessity of strengthening the internal market to support the global competitiveness of SMEs: it highlights the importance of removing barriers to the free movement of goods and services and proposes measures to facilitate SMEs' access to European and international markets.

Additionally, it is essential to begin practical discussions about **the post-2027 Cohesion Policy**: it must play a crucial role in reducing regional disparities, gradually eliminating “pockets of underdevelopment” and promoting balanced economic development across the European Union.

Furthermore, **the Antwerp Declaration for a European Industrial Deal**, which should complement the European Green Deal, emphasizes the need for a common commitment to support the green and digital transition of SMEs. This declaration proposes initiatives to promote innovation, sustainability and competitiveness of SMEs, ensuring that no sector is left behind in this transition.

A vision for 2030: comprehensive and collaborative approach

“30 for 2030 – Priorities for SMEs in Romania”, the position paper launched by the **FICSIMM** and **OFA** teams, encompasses a broad spectrum of focal areas, offering a balanced approach to SME development which takes into account, at the same time, broader societal, environmental, and economic challenges.

The priorities contained in this document will bolster the growth, resilience, sustainability and competitiveness of Romanian SMEs over the next decade by addressing a series of critical areas, from technological innovation and sustainable practices to social inclusion and gender equality in the economy.

Core focus areas:

A. Technological advancement and digital transformation: Enhancing digital infrastructure and skills to bolster efficiency and market reach.

B. Environmental sustainability and energy efficiency and independence: Promoting green technologies and sustainable practices aligned with EU environmental goals, but without sacrificing competitiveness.

C. Financial stability and access to resources: Ensuring SME-friendly provisions, fiscal discipline and equitable access to financial resources through enhanced transparency and accountability.

D. Social inclusion, gender equality and empowerment: Prioritizing the integration of marginalized communities and promoting gender equality within the SME sector.

E. Education, skills development and workforce adaptability: Investing in education and training to bridge the skills gap in the labor market and ensure a steady inflow of talent.

F. Regulatory and infrastructure improvements: Simplifying the regulatory framework and enhancing infrastructure to support SME operations and growth.

A. Technological advancement and digital transformation

The first priority focuses on enhancing digital infrastructure and skills among Romanian SMEs. The document emphasizes the importance of upgrading technology, adopting cloud computing and utilizing big data analytics. Training programs should be established to ensure that employees are well-versed in new technologies, thus improving efficiency and expanding market reach.

Collaboration between SMEs, universities, and research institutions is encouraged to foster innovation. Additionally, robust cybersecurity measures must be implemented to protect SME operations from cyber threats. Simplifying export processes and supporting international trade regulations will also help SMEs expand their market reach globally.

B. Environmental sustainability and energy efficiency and independence

Promoting green technologies and sustainable practices is crucial for aligning with EU environmental goals while maintaining competitiveness. The document advocates for investments in renewable energy sources and energy-efficient technologies to reduce SMEs' vulnerability to energy market fluctuations.

It also highlights the importance of sustainable agricultural practices, combining innovative technologies with environmentally friendly methods to boost productivity and reduce the environmental impact. Climate resilience initiatives must be developed to help SMEs adapt to the effects of climate change, focusing on resilient infrastructure and diversified supply chains.

C. Financial stability and access to resources

Ensuring fiscal discipline and predictability is essential for creating a stable economic environment. The strategy calls for EU oversight if necessary to maintain fiscal stability. A harmonized EU tax regime for digital SMEs is proposed to simplify cross-border operations and reduce fiscal barriers. Transparency and accountability in funding are emphasized, with rigorous monitoring and reporting mechanisms to ensure effective use of resources.

Balanced funding access will be enhanced through flexible lending criteria and non-reimbursable grants. Decentralizing funding management to tailor strategies to regional needs and supporting necessary reforms through the Post-2027 Cohesion Policy are also key components.

D. Social inclusion, gender equality and empowerment

The principle of inclusivity ensures that no SME is left behind, providing access to resources for all, including marginalized communities. Special focus is placed on empowering women and young entrepreneurs through targeted funding, mentoring and networking opportunities.

Enhancing leadership skills and business capacity among women entrepreneurs, and offering support and resources for young business leaders, are crucial for fostering a diverse and innovative SME sector. Promoting social entrepreneurship and ethical business practices will also contribute to a more inclusive and equitable economy.

E. Education, skills development and workforce adaptability

Aligning educational programs with market needs is vital for filling skills gaps and supporting SME development. Continuous learning environments must be created to help employees keep pace with technological advancements.

Flexible educational pathways will be offered to young entrepreneurs, integrating entrepreneurial education into curricula and providing options that accommodate their business commitments. Enhancing the participation of women and girls in STEM fields is also a priority, with initiatives aimed at breaking down barriers and promoting gender-sensitive curricula and mentorship programs.

F. Regulatory and infrastructure improvements

Simplifying regulatory frameworks and enhancing infrastructure are essential for supporting SME operations and growth. The proposal includes the development of an EU-wide digital business license to streamline the regulatory process for SMEs operating across multiple EU countries.

Investments in critical infrastructure, particularly in less developed areas, will facilitate smoother operations and market access. Developing smart communities through the integration of advanced technologies will create new markets and improve efficiency and sustainability.

Special focus on women and young entrepreneurs

OFA and **FICSIMM** are especially committed to empowering women and young entrepreneurs, recognizing their pivotal role in diversifying and enriching the SME landscape with innovative perspectives and solutions.

Initiatives include targeted funding programs, mentorship and networking opportunities designed to reduce barriers and foster entrepreneurship among these key demographics.

No one should be left behind!

Central to our strategy is the principle that “No one should be left behind!”. **OFA** and **FICSIMM** are steadfast in our dedication to ensuring that SMEs across all regions, including those in underdeveloped areas, have access to the necessary resources to compete and thrive in a rapidly evolving marketplace.

This commitment aligns with the European principle of cohesive economic, social and territorial development.

Call-to-action: Join us in shaping the future!

The release of the “**30 for 2030 – Priorities for Romanian SMEs**” marks the beginning of a transformative decade-long journey towards achieving a robust, dynamic and inclusive SME sector that is well-equipped to face the challenges of the future.

We invite all stakeholders – businesses, national and European policymakers and the community at large – to join us in this ambitious endeavor.

As we move forward, FICSIMM and OFA will continue to champion the interests of SMEs, leveraging these priorities as a foundation for advocacy, policy-making and community engagement to ensure a thriving future for all Romanian SMEs.

A. Technological advancement and digital transformation

1. Digital transformation

Accelerating the digital transformation of Romanian SMEs is essential to maintain their competitive edge in a rapidly evolving marketplace. This involves upgrading their technology infrastructure, adopting cloud computing, and utilizing big data analytics. Training programs should be established to enhance digital skills among the workforce, ensuring that all employees are equipped to handle new technologies effectively. This transformation will enable SMEs to improve efficiency, reach wider markets, and better meet customer expectations.

Objective:

To accelerate the digital transformation of Romanian SMEs to maintain and enhance their competitive edge in the global market. This involves modernizing technology infrastructures, adopting advanced digital technologies like cloud computing and big data analytics, and upskilling the workforce to proficiently handle these technologies.

Implementation methods:

- **Technology upgrade programs:** Implement public-subsidized schemes to help SMEs upgrade their hardware and software. Partnerships with tech companies can provide SMEs with access to modern technology at reduced costs.
- **Digital skills training:** Launch targeted training programs in collaboration with educational institutions and e-learning platforms to enhance digital literacy among SME employees. These programs would cover areas such as data analysis, digital marketing, and cybersecurity.
- **Cloud adoption initiative:** Develop initiatives to support SMEs in migrating to cloud-based solutions, providing technical support and financial incentives to offset initial costs.

- **Big data utilization:** Encourage the use of big data analytics by providing access to tools and expertise that help SMEs harness data for decision-making, market expansion, and customer service improvement.
- **Innovation hubs:** Establish regional innovation hubs that offer resources and expertise to assist SMEs in digital transformation projects, including testing new technologies and prototyping digital products.

Monitoring and evaluation:

- **Regular surveys and assessments:** Conduct biannual surveys to evaluate the progress of digital adoption among SMEs and the effectiveness of training programs.
- **Performance metrics:** Use specific KPIs such as increased productivity, cost savings, market reach, and customer satisfaction levels to measure the impact of digital transformation.
- **Feedback mechanisms:** Implement a system for collecting feedback from SMEs on the support programs, identifying areas for improvement and success stories.
- **Third-party audits:** Engage independent auditors to assess the overall effectiveness and impact of digital transformation initiatives periodically.

Expected outcomes:

- **Enhanced competitiveness:** SMEs equipped with modern technology and digital skills will be better positioned to compete in both local and international markets.
- **Increased efficiency:** Automation and digital tools will streamline operations, reducing costs and improving service delivery.
- **Market expansion:** Digital marketing and online sales platforms will enable SMEs to reach a broader audience, opening up new markets and increasing revenue streams.
- **Innovation:** Access to big data analytics and cloud computing will foster innovation, allowing SMEs to develop new products and services that meet evolving market demands.
- **Workforce empowerment:** Employees will acquire new digital skills, increasing job satisfaction and productivity, and reducing turnover rates.

2. Innovation enhancement

Increasing the level of innovation among Romanian SMEs should be a top priority to ensure long-term sustainability and growth. This can be achieved by fostering stronger collaborations between universities, research institutions, and SMEs. Establishing innovation hubs and providing funding for research and development activities can help SMEs integrate cutting-edge technologies and business models into their operations, thus boosting their innovative capacity.

Objective:

To significantly enhance the innovation capacity of Romanian SMEs by fostering collaborations between businesses, universities, and research institutions. This priority aims to integrate cutting-edge technologies and innovative business models into SME practices, ensuring their long-term sustainability and growth.

Implementation methods:

- **Partnership development:** Facilitate the formation of partnerships between SMEs and academic or research institutions. This could involve creating platforms for networking events, partnership databases, and collaborative projects.
- **Innovation hubs:** Establish or expand regional innovation hubs that provide resources such as advanced lab facilities, technical expertise, and business consultancy tailored to SME needs.
- **R&D grants and funding:** Introduce grants specifically designed to support SMEs in research and development activities. These grants should be accessible and tailored to encourage SMEs to undertake innovative projects.
- **Innovation challenges and competitions:** Organize annual innovation challenges and competitions with incentives for SMEs to develop solutions to real-world problems, promoting creativity and practical innovation.
- **Technology transfer programs:** Implement programs to facilitate the transfer of technology from research institutions to SMEs, ensuring that new innovations are rapidly commercialized and integrated into business operations.

Monitoring and evaluation:

- **Innovation metrics:** Develop metrics to assess the level of innovation within SMEs, such as the number of new products developed, patents filed, or innovations successfully brought to market.
- **Progress reports:** Require regular progress reports from funded projects, detailing achievements, challenges faced, and the impact of the innovations.
- **Impact assessments:** Conduct annual assessments to evaluate the overall impact of innovation enhancement initiatives on the SME sector, focusing on economic benefits, market expansion, and sustainability.
- **Stakeholder feedback:** Gather and analyze feedback from all stakeholders involved in the innovation process, including SMEs, universities, and research institutions, to continually refine and improve the innovation support programs.

Expected outcomes:

- **Increased innovation output:** SMEs will see a measurable increase in their innovation outputs, including new products, services, and business processes, which can enhance their competitive edge.
- **Strengthened collaborations:** Stronger and more productive collaborations between SMEs and academia will lead to a more vibrant innovation ecosystem, where knowledge transfer and commercialization of research are streamlined.
- **Enhanced global competitiveness:** By embracing cutting-edge technologies and innovative practices, Romanian SMEs can enhance their competitiveness on the global stage, attracting more investments and entering new markets.
- **Economic growth:** Innovation-driven growth will lead to increased revenue for SMEs and stimulate economic growth within the region, contributing to job creation and higher standards of living.
- **Sustainability:** With a focus on innovative solutions, SMEs will be better equipped to address sustainability challenges, aligning their growth with environmental and social goals.

3. Strengthening cybersecurity measures

As digital transformation accelerates, so does the need for robust cybersecurity measures to protect the data and operations of Romanian SMEs. Developing comprehensive cybersecurity strategies, including regular audits, employee training on security practices, and investment in secure technology solutions, will safeguard businesses against the increasing threat of cyber-attacks, thereby ensuring operational continuity and customer trust.

Objective:

To strengthen the cybersecurity infrastructure of Romanian SMEs, ensuring the protection of data and continuity of operations against the rising threats of cyber-attacks. This priority aims to build a resilient digital environment that fosters trust and reliability among customers and business partners.

Implementation methods:

- **Cybersecurity framework implementation:** Assist SMEs in adopting and implementing comprehensive cybersecurity frameworks tailored to their specific business needs and risks. This could include guidelines on best practices, risk management strategies, and incident response plans.
- **Regular security audits:** Establish a program for regular cybersecurity audits by certified professionals to assess the security posture of SMEs and recommend improvements.
- **Employee training programs:** Develop ongoing cybersecurity training for all employees to educate them on the latest security threats and best practices for safeguarding information.
- **Investment in security technologies:** Provide subsidies or financial incentives for SMEs to invest in advanced security technologies such as firewalls, anti-virus software, encryption tools, and intrusion detection systems.
- **Cybersecurity Incident Response Team (CIRT):** The formation of a CIRT dedicated to providing SMEs with immediate assistance and resources in the event of a cybersecurity breach.

Monitoring and evaluation:

- **Compliance checks:** Conduct regular checks to ensure that SMEs comply with cybersecurity standards and frameworks. This can be integrated with the regular audits.
- **Training effectiveness assessments:** Evaluate the effectiveness of employee training programs through tests and feedback surveys to gauge knowledge retention and practical application.
- **Incident reporting and analysis:** Maintain a centralized database for incident reports to monitor trends, response times, and the efficacy of intervention measures. Analyze data to improve strategies and responses continuously.
- **Security improvement metrics:** Track improvements in security postures of SMEs through key indicators such as reduced number of successful cyber-attacks, quicker detection times, and enhanced incident response capabilities.
- **Stakeholder feedback:** Regularly collect and analyze feedback from SMEs and other stakeholders about the usability and effectiveness of implemented cybersecurity measures.

Expected outcomes:

- **Enhanced security posture:** SMEs will achieve a stronger security stance, reducing the frequency and impact of cyber incidents.
- **Increased employee awareness:** Employees of SMEs will become more aware and vigilant about cybersecurity, effectively becoming the first line of defense against threats.
- **Operational continuity:** Robust cybersecurity measures will ensure minimal disruption to operations, maintaining business continuity even in the event of cyber threats.
- **Customer confidence:** Strengthened security measures will build greater trust among customers and partners, safeguarding the company's reputation and potentially leading to increased business opportunities.
- **Compliance with regulations:** SMEs will be better equipped to comply with national and international cybersecurity regulations, avoiding legal penalties and enhancing market access.

4. Enhanced access to international markets

Encouraging and facilitating access to international markets should be a key priority for Romanian SMEs. This involves simplifying export processes, providing information and support for international trade regulations, and organizing trade missions to introduce Romanian SMEs to potential foreign partners. By expanding their market reach, SMEs can diversify their revenue streams and enhance their growth prospects.

Objective:

To expand the global market reach of Romanian SMEs by facilitating and simplifying access to international markets. This initiative aims to diversify revenue streams, enhance growth prospects and improve the overall competitiveness of SMEs on a global scale.

Implementation methods:

- **Streamlining export processes:** Work with regulatory bodies to simplify the export process, reducing paperwork and administrative burdens for SMEs. This could involve digitalizing customs processes and providing a centralized portal for all export-related documentation and procedures.
- **Information and training sessions:** Organize comprehensive training sessions and up-to-date information on international trade regulations, market entry strategies, and cultural nuances. This will prepare SMEs for successful international engagements.
- **Trade missions and business matchmaking:** Organize international trade missions that include meetings, networking events, and exhibitions to connect Romanian SMEs with potential foreign partners. Implement a business matchmaking service that helps SMEs identify and connect with overseas buyers and suppliers.
- **Export incentives and financial support:** Provide financial incentives such as grants, subsidies or tax breaks to SMEs that venture into international markets. Additionally, offer support in accessing international trade finance solutions.

- **International market intelligence:** Develop a support system that provides SMEs with access to international market intelligence, helping them make informed decisions about which markets to enter and strategies to adopt.

Monitoring and evaluation:

- **Tracking export activities:** Monitor the number of SMEs engaging in export activities and track their growth in international markets. Use this data to assess the effectiveness of support programs.
- **Feedback surveys:** Conduct regular feedback surveys with participating SMEs to evaluate the usefulness and impact of training sessions, trade missions, and financial support.
- **Economic impact analysis:** Periodically analyze the economic impact of increased international activity by SMEs, focusing on job creation, revenue growth, and contributions to GDP.
- **Success stories and case studies:** Document and share success stories and case studies of SMEs that have successfully entered new markets. This will provide motivation and a blueprint for other SMEs.
- **Adjustment of strategies:** Continuously adjust strategies based on feedback and market developments to ensure the ongoing relevance and effectiveness of the support provided.

Expected outcomes:

- **Increased exports:** A significant increase in the number and volume of exports by Romanian SMEs.
- **Diversified revenue streams:** SMEs will diversify their revenue streams by tapping into new and varied international markets, reducing their dependency on local markets.
- **Enhanced global presence:** Romanian SMEs will establish a stronger presence in international markets, enhancing their global competitiveness.
- **Economic growth:** Expansion into international markets will drive overall economic growth, creating jobs and increasing the economic standing of Romania on the global stage.
- **Business scalability:** SMEs will gain the resources and knowledge needed to scale their operations globally, leveraging international opportunities for sustained growth.

B. Environmental sustainability and energy efficiency and independence

5. Green transition and competitiveness

For Romanian SMEs, a critical priority should be embracing the green transition without compromising competitiveness. This includes adopting energy-efficient technologies and sustainable practices.

By doing so, they can not only comply with EU environmental standards but also reduce operational costs and increase market appeal. Investments in green technologies can be supported through incentives and funding options tailored specifically for SMEs, ensuring that this transition is both affordable and advantageous.

Objective:

To enable Romanian SMEs to adopt sustainable practices and energy-efficient technologies, enhancing their competitiveness while ensuring compliance with EU environmental standards. This initiative seeks to balance economic growth with environmental sustainability, reducing operational costs and increasing market appeal through green transformation.

Implementation methods:

- **Financial incentives and grants:** Provide financial support such as grants, low-interest loans, and tax incentives to SMEs investing in green technologies and sustainable practices. This financial backing lowers the barrier to entry for adopting expensive technologies.
- **Technical assistance programs:** Establish technical assistance programs that offer expertise and guidance on implementing energy-efficient technologies and sustainable practices. This could include energy audits, resource efficiency assessments, and climate literacy programs dedicated to entrepreneurs and their teams.

- **Partnerships with technology providers:** Facilitate partnerships between SMEs and providers of green technologies to ensure access to the latest and most effective solutions. These partnerships can also include joint ventures for developing new technologies.
- **Training and workshops:** Conduct workshops and training sessions to educate SME owners and employees about the benefits of green technologies and sustainable practices, and how to effectively implement them within their business operations (climate literacy programs dedicated to entrepreneurs and their teams).
- **Awareness campaigns:** Launch campaigns to raise awareness about the importance of environmental sustainability and how it can enhance competitiveness. Highlight successful case studies of SMEs that have benefited from the green transition.

Monitoring and evaluation:

- **Adoption rate monitoring:** Track the rate of adoption of green technologies and sustainable practices among SMEs, using surveys and data collection tools.
- **Cost-benefit analysis:** Regularly perform cost-benefit analyses for SMEs that have implemented green technologies to quantify savings and productivity gains.
- **Environmental impact assessments:** Evaluate the environmental impact of the green transition initiatives by measuring reductions in carbon footprints, waste production, and resource consumption.
- **Feedback and adjustments:** Collect feedback from SMEs on the effectiveness and practicality of the support provided. Use this feedback to make necessary adjustments to programs and incentives.
- **Performance metrics:** Use specific KPIs such as energy savings, reduction in emissions, and improvements in resource efficiency to measure the impact of green transition initiatives.

Expected outcomes:

- **Reduced environmental impact:** SMEs will significantly reduce their carbon emissions and overall environmental impact, aligning with EU standards and global sustainability goals.
- **Increased competitiveness:** By reducing operational costs through energy savings and enhanced resource efficiency, SMEs will become more competitive in both domestic and international markets.
- **Enhanced market appeal:** SMEs that adopt green practices will benefit from an enhanced market image, appealing to a growing demographic of environmentally conscious consumers.
- **Innovation in green technologies:** The focus on green transition will stimulate innovation in green technologies within the SME sector, potentially leading to new business opportunities and markets.
- **Economic benefits:** The overall economic health of SMEs will improve due to cost savings from energy efficiency, potentially leading to job creation and business expansion.

6. Energy efficiency and independence

SMEs should prioritize becoming more energy-efficient and independent to mitigate the risks associated with energy supply fluctuations and increasing costs. This includes investing in renewable energy sources such as solar or wind power, and improving energy storage systems. Such measures not only contribute to environmental goals but also enhance the energy security of businesses, reducing their vulnerability to external energy market shocks.

Objective:

To enhance the energy efficiency and independence of Romanian SMEs, enabling them to mitigate risks associated with energy supply fluctuations and increasing costs. The priority aims to promote investment in renewable energy sources and improved energy storage systems, contributing to environmental sustainability and business resilience.

Implementation methods:

- **Renewable energy installations:** Encourage SMEs to install renewable energy systems, such as photovoltaic panels, through subsidies and incentives. Offer technical support for the installation and maintenance of these systems.
- **Energy audits and assessments:** Provide free or subsidized energy audits for SMEs to identify areas for improvement in energy use. These audits will help businesses understand their energy consumption patterns and pinpoint opportunities for energy savings.
- **Energy efficiency grants:** Create a fund to provide grants to SMEs that invest in energy-efficient technologies and appliances, such as LED lighting, high-efficiency heating and cooling systems, and smart energy management systems.
- **Training programs on energy management:** Develop training programs for SME owners and employees to educate them on best practices for energy management, including the use of renewable energy and energy conservation techniques.

- **Development of energy storage solutions:** Support research and development in advanced energy storage solutions that can be adopted by SMEs to enhance their energy independence. Facilitate access to these technologies through partnerships with research institutions and technology providers.
- **ESCO contracts:** Implement Energy Service Company (ESCO) contracts where SMEs can engage with providers to upgrade their energy systems at no upfront cost, paying back the investment from the savings generated. ESCOs will handle the assessment, installation, and maintenance of energy-efficient solutions, ensuring that projects are executed efficiently and effectively.

Monitoring and evaluation:

- **Energy savings tracking:** Monitor and record the energy savings achieved by SMEs that have implemented efficiency measures and renewable energy solutions. Use this data to refine programs and incentives.
- **Feedback mechanism:** Establish a feedback mechanism for SMEs to report on the practicality, benefits, and challenges of adopting energy-efficient practices and technologies.
- **Periodic reviews:** Conduct periodic reviews of the energy efficiency programs to assess their effectiveness and make necessary adjustments. These reviews should include assessments of financial savings, return on investment, and environmental impact.
- **Renewable energy penetration:** Measure the increase in the adoption rate of renewable energy sources among SMEs, aiming to track progress towards greater energy independence.
- **Sustainability reports:** Encourage SMEs to produce sustainability reports that include details of their energy consumption and conservation measures, providing a comprehensive overview of their progress.

Expected outcomes:

- **Reduced energy costs:** SMEs will experience significant reductions in energy costs due to improved efficiency and the adoption of renewable energy sources.
- **Increased energy independence:** By generating their own renewable energy, SMEs will become less dependent on external energy suppliers and more resilient to fluctuations in energy prices.
- **Enhanced business continuity:** With better control over their energy resources, SMEs can ensure continuous operations, even during times of external energy market shocks.
- **Contribution to environmental goals:** The collective move towards energy efficiency and renewable energy adoption will help reduce the carbon footprint of the SME sector, aligning with national and international environmental targets.
- **Innovation and growth in green technologies:** The focus on energy efficiency can spur innovation within SMEs, potentially leading to new business opportunities in the green technology sector.

7. Sustainable and innovative agricultural practices

This priority focuses on modernizing the Romanian agricultural sector through the adoption of both innovative and sustainable farming techniques. This integrated approach aims to boost productivity, reduce environmental impacts and enhance the overall competitiveness and sustainability of the sector.

Objective:

To advance the agricultural sector among Romanian SMEs by promoting a dual focus on innovative technologies and sustainable farming practices. This priority seeks to optimize agricultural yield, minimize environmental footprint, and align Romanian agriculture with EU environmental goals, ensuring a robust, competitive, and sustainable agricultural economy.

Implementation methods:

- **Adoption of advanced agricultural technologies:** Implement precision agriculture and technology integration, including GPS-guided equipment, drones, sensor-based irrigation systems, and AI for crop management.
- **Promotion of organic and sustainable practices:** Support the transition to organic farming with certification assistance, and introduce sustainable water management and environmentally friendly pest control techniques.
- **Financial and educational support:** Provide targeted grants, subsidies and educational programs designed to facilitate the adoption of both innovative and sustainable practices. This includes workshops on modern agricultural techniques and business management for farmers.
- **Market access and branding support:** Facilitate access to markets for organically and sustainably produced goods through branding initiatives and direct sales channels.
- **Collaborative innovation platforms:** Establish innovation platforms where agricultural researchers, technology developers and farmers can collaborate. These platforms will facilitate the exchange of ideas and experiences, accelerating the adoption of new technologies and practices. These collaborations can include pilot-projects that demonstrate the effectiveness of new agricultural techniques in real-world settings.

- **Regulatory and policy support:** Work with government bodies to ensure that policies and regulations support the adoption of sustainable and innovative practices. This might include advocating for tax incentives, simplifying the process for obtaining organic certifications and ensuring that water rights and usage policies support sustainable practices. Additionally, efforts to align national agricultural policies with these priorities can create a more supportive environment for transformative changes in the sector.

Monitoring and evaluation:

- **Technology and practice adoption rates:** Track the adoption rates of both advanced technologies and sustainable practices among agricultural SMEs, using these metrics to gauge the effectiveness of implementation strategies.
- **Environmental and economic impact assessments:** Conduct regular assessments to measure the reduction in environmental impacts and the economic benefits derived from adopting these practices, focusing on productivity, market reach, and resource efficiency.
- **Feedback and continuous improvement:** Collect and analyze feedback from farmers and stakeholders to continuously improve support programs, ensuring they meet the evolving needs of the agricultural sector.

Expected outcomes:

- **Enhanced agricultural productivity and efficiency:** Improved yields and operational efficiency through the combined use of innovative technologies and sustainable practices.
- **Reduced environmental impact:** Significant reductions in water use, chemical inputs, and overall carbon footprint, contributing to environmental sustainability.
- **Economic growth and market expansion:** Increased profitability and market access for SMEs producing organic and sustainably farmed products, enhancing the competitiveness of Romanian agriculture in European and global markets.
- **Strengthened sector resilience and knowledge:** Elevated skill levels and resilience within the agricultural sector through education and the adoption of advanced technologies and practices.

8. Climate resilience initiatives

Romanian SMEs need to develop strategies to cope with climate change impacts, such as extreme weather events and changes in resource availability. Investments in resilient infrastructure, diversification of supply chains, and development of climate-adaptation technologies are critical measures. Additionally, training programs on climate resilience can equip businesses with the knowledge and tools to mitigate risks associated with climate change.

Objective:

To enhance the resilience of Romanian SMEs to the impacts of climate change by developing strategies that mitigate risks associated with extreme weather events and changes in resource availability. This initiative focuses on building resilient infrastructure, diversifying supply chains, and fostering the adoption of climate-adaptation technologies.

Implementation methods:

- **Resilient infrastructure development:** Support SMEs in upgrading their infrastructure to withstand extreme weather conditions. This includes improvements in building structures, flood defenses, and emergency power systems.
- **Supply chain diversification:** Assist SMEs in diversifying their supply chains to reduce vulnerability to climate-induced disruptions. Offer guidance and financial support to establish alternative suppliers and develop more local sourcing options.
- **Climate-adaptation technologies:** Promote the development and adoption of technologies that help SMEs adapt to climate variability, such as water-recycling systems, drought-resistant crops, and advanced weather forecasting tools.
- **Training programs on climate resilience:** Develop comprehensive training programs that educate SME owners and employees on climate resilience strategies, emergency preparedness, and risk management.
- **Partnerships and collaborations:** Facilitate collaborations between SMEs, research institutions, and technology providers to innovate and implement climate resilience solutions. Encourage public-private partnerships to leverage resources and expertise.

Monitoring and evaluation:

- **Resilience metrics tracking:** Establish metrics to evaluate the resilience of SMEs' infrastructure and operations. Track improvements in resilience capacities before and after the implementation of strategies.
- **Supply chain robustness assessments:** Regularly assess the robustness of supply chains to ensure that diversification efforts have enhanced stability and reduced risk exposures.
- **Adoption rates of adaptation technologies:** Monitor the rate at which SMEs adopt new climate-adaptation technologies and practices, and evaluate their effectiveness in mitigating climate-related risks.
- **Training impact analysis:** Assess the impact of training programs on SMEs' readiness and response to climate-related events through surveys and direct feedback.
- **Economic impact evaluations:** Conduct economic evaluations to understand the cost-benefit ratio of investments in resilience versus the potential losses from climate impacts.

Expected outcomes:

- **Increased operational continuity:** SMEs will achieve greater continuity of operations during and after climate events, minimizing downtime and economic losses.
- **Enhanced risk management:** Improved ability of SMEs to manage and respond to climate-related risks, safeguarding assets and employee safety.
- **Economic resilience:** Strengthened economic resilience of SMEs through reduced vulnerability to supply chain disruptions and other climate-related challenges.
- **Innovative adaptation measures:** Adoption of innovative climate-adaptation measures that not only mitigate the effects of climate change but also open new business opportunities.
- **Community and sector-wide resilience:** Contribution to broader community and sector-wide resilience, creating a more robust economic environment capable of withstanding climate impacts.

C. Financial stability and balanced access to resources

9. Fiscal discipline and predictability

Ensuring fiscal discipline and predictability is paramount for the economic environment in which Romanian SMEs operate. The EU should play a critical role in enforcing these principles if the Romanian government fails to do so. This will help create a stable fiscal environment, encouraging investment and long-term planning among SMEs. Stability in fiscal policy is essential for SMEs to confidently make investment decisions and properly manage financial risks.

Objective:

To ensure fiscal discipline and predictability in the Romanian economic environment, enhancing the stability and reliability needed for SMEs to make confident investment decisions and manage financial risks effectively. This initiative seeks to promote a consistent and transparent fiscal framework, especially when domestic efforts falter, with EU oversight to reinforce compliance.

Implementation methods:

- **Advocacy for EU oversight:** Collaborate with EU institutions to ensure that fiscal policies implemented by the Romanian government are aligned with EU standards of fiscal discipline and transparency. This includes advocating for EU intervention in cases of non-compliance.
- **Fiscal policy monitoring framework:** Establish a framework for monitoring fiscal policies, focusing on stability, predictability and transparency. This framework should include regular assessments and reporting, ideally involving independent fiscal bodies or international organizations.
- **Stakeholder engagement and consultations:** Organize regular consultations with SMEs and other stakeholders to gather feedback on the impact of fiscal policies and identify areas needing improvement. This will help tailor fiscal policies to better meet the needs of SMEs.

- **Capacity building for the government fiscal agency:** Implement capacity-building programs for the national fiscal agency to enhance its ability to design and maintain disciplined fiscal policies. This includes training in best practices from other EU countries.
- **Public awareness campaigns:** Conduct public awareness campaigns to inform SMEs and the general public about the importance of fiscal discipline and predictability, and how these principles support economic stability and growth.

Monitoring and evaluation:

- **Policy stability index:** Develop and maintain an index to measure the stability and predictability of fiscal policies over time. This index would track changes in fiscal measures and their impacts on the business environment.
- **Economic impact studies:** Conduct regular studies to assess the impact of fiscal stability on SME growth, investment, and risk management capabilities.
- **Feedback mechanism:** Establish a robust feedback mechanism that allows SMEs to report their experiences and challenges with fiscal unpredictability directly. This data will be crucial for ongoing policy refinement.
- **EU compliance reports:** Generate periodic compliance reports evaluated by EU bodies to ensure that Romanian fiscal policies meet agreed standards and recommendations.
- **Satisfaction surveys:** Regularly survey SMEs to gauge their satisfaction with the fiscal environment and identify any ongoing issues or areas for improvement.

Expected outcomes:

- **Enhanced investment climate:** A more predictable fiscal environment will encourage SMEs to make more substantial and long-term investments, driving economic growth.
- **Reduced financial risk:** With increased fiscal discipline, SMEs can better anticipate and manage financial risks, leading to more stable business operations.
- **Improved business confidence:** Enhanced confidence among SME owners and investors, stemming from a stable fiscal policy framework.
- **Alignment with EU standards:** Ensuring that fiscal management aligns with EU standards will not only stabilize the domestic economic environment but also enhance Romania's standing within the EU.
- **Economic resilience:** A disciplined and predictable fiscal policy contributes to overall economic resilience, helping buffer against external economic shocks.

10. Harmonized EU tax regime for digital SMEs

The harmonized EU tax regime for digital SMEs proposal aims to support the growth of digital SMEs by offering a simplified and unified tax framework across the European Union. This initiative seeks to reduce the fiscal barriers that digital SMEs face when operating across multiple EU countries. By implementing a harmonized tax regime, including a potential flat-rate VAT or unified corporate tax for eligible digital businesses, this approach will alleviate the complexities associated with diverse national tax regulations.

Objective:

To simplify the tax environment for digital SMEs across the European Union by introducing a harmonized tax regime. This initiative aims to reduce the complexity and administrative burden associated with complying with various national tax systems, thereby facilitating easier expansion and operation across borders. Ultimately, the objective is to enhance the operational efficiency of digital SMEs and strengthen the EU's digital single market by promoting a more cohesive tax environment.

Implementation methods:

- **Development of a harmonized tax framework:** Collaborate with EU fiscal authorities and member states to develop a harmonized tax regime that simplifies VAT and corporate tax obligations for digital SMEs. This regime would offer standardized tax rates or possibly a flat-rate option across all EU member states.
- **Digital tax platform creation:** Build a centralized digital platform that allows digital SMEs to manage their tax obligations in a unified manner across the EU. This platform would support tax filings, payments, and compliance management, ensuring that it is secure, user-friendly, and accessible.
- **Integration with national tax systems:** Integrate the digital tax platform with national tax administrations to ensure seamless data exchange and compliance with harmonized tax laws.

- **Information programs and support:** Launch EU-wide programs to inform digital SMEs about the new tax regime and provide ongoing support through multilingual services to help businesses navigate the new tax environment.

Monitoring and evaluation:

- **Adoption rates:** Monitor the adoption rates of the harmonized tax regime among eligible digital SMEs to gauge its acceptance and effectiveness.
- **Tax compliance monitoring:** Regularly assess the compliance rates with the new tax regime to ensure it meets its goals of simplification and reduced administrative burden.
- **User satisfaction surveys:** Conduct surveys with SMEs to evaluate their satisfaction with the digital tax platform and the ease of managing tax obligations under the new regime.
- **Economic impact analysis:** Periodically evaluate the economic impact of the harmonized tax regime on SME operations, focusing on business growth and expansion in the digital single market.

Expected outcomes:

- **Reduced tax-related administrative burden:** Significant reduction in the administrative burden associated with tax compliance for digital SMEs, enabling them to focus more on core business activities.
- **Improved tax compliance:** Simplification and increase of tax compliance, making it more attractive for startups and smaller firms to expand their operations across the EU without significant tax burdens.
- **Increased cross-border operations:** Facilitation of cross-border trade and operations within the digital single market, as digital SMEs face fewer fiscal obstacles.
- **Enhanced competitiveness of EU digital SMEs:** Improved competitiveness of the EU's digital SME sector on a global scale, as simplified tax measures make the EU a more attractive place to do business.
- **Economic growth:** Enhanced growth and scalability of digital SMEs contribute to the overall economic vitality of the EU, driven by a more supportive fiscal environment.
- **Development of the digital economy:** Attraction of more entrepreneurs to the digital economy, boosting innovation and digital integration within the EU market.

11. Rule of Law and European Funding

Linking the allocation of European funds to the adherence to the rule of law is vital. This ensures that funds are used efficiently and transparently, benefiting the intended recipients—SMEs and other economic actors. Strengthening legal frameworks and ensuring compliance will not only foster a more just society but also secure a level playing field for businesses, promoting fair competition and innovation.

Objective:

To ensure the efficient and transparent allocation of European funds to Romanian SMEs and other economic actors by strictly linking these allocations to the adherence to the rule of law. This initiative aims to promote fairness, justice and equal opportunities in the business environment, fostering a culture of integrity and compliance.

Implementation methods:

- **Regulatory reforms and enforcement:** Advocate for and support comprehensive regulatory reforms that strengthen the legal frameworks governing the allocation and use of European funds. Increase the capacity of enforcement agencies to monitor and enforce these regulations.
- **Transparency mechanisms:** Develop and implement mechanisms that enhance transparency in the distribution and use of EU funds. This should include, among others, public disclosure of funding allocations, criteria for fund distribution and the outcomes of funded projects.
- **Training and capacity building:** Organize training programs for government officials, judiciary members and SME managers on the rule of law, ethical standards, and best practices in fund management. This will ensure that all parties involved are well-informed about their roles and responsibilities.
- **Stakeholder collaboration:** Foster collaboration between government bodies, the private sector, civil society and international organizations to create a multi-stakeholder oversight mechanism. This collective effort can help identify and address potential abuses in fund allocation.

- **Conditional funding:** Implement conditional funding, where the release of European funds is directly tied to demonstrated compliance with the rule of law. Regular audits and evaluations should be conducted to ensure ongoing compliance.

Monitoring and evaluation:

- **Compliance audits:** Regularly conduct comprehensive audits to ensure that the criteria for the rule of law are being met in the allocation and use of funds.
- **Impact assessments:** Evaluate the impact of these measures on the business environment, particularly in terms of increased transparency, reduced corruption, and the effectiveness of fund utilization.
- **Rule of Law index:** Develop and maintain a rule of law index that measures various aspects of legal compliance and governance quality over time, providing a clear benchmark for progress.
- **Feedback mechanisms:** Establish robust feedback mechanisms that allow beneficiaries and stakeholders to report issues or abuses in the funding process. This feedback will be crucial for continuous improvement.
- **Annual reports:** Publish annual reports detailing the allocation, use, and results of European funds, including case studies and assessments of compliance with the rule of law.

Expected outcomes:

- **Enhanced transparency and accountability:** Increased transparency in how European funds are allocated and used, ensuring that funds reach their intended recipients and are used as intended.
- **Strengthened Rule of Law:** Improved adherence to the rule of law across all sectors involved in the distribution and utilization of EU funds, fostering a more just and equitable society.
- **Fair business environment:** Creation of a level playing field for all businesses, promoting fair competition and reducing the risk of corruption and malpractice.
- **Boosted public confidence:** Higher public trust in government and European institutions due to visible improvements in law enforcement and fund management.
- **Sustainable development and innovation:** More effective use of European funds leading to sustainable development and innovation within the SME sector and the broader economy.

12. Transparency and accountability in funding

Increasing transparency and accountability in the management of funding sources is essential to build trust and ensure that investments reach their intended targets. Implementing rigorous monitoring and reporting mechanisms can help prevent misuse of funds and ensure that investments are making a tangible impact on the development of SMEs.

Objective:

To enhance transparency and accountability in the management of funding sources, particularly those aimed at supporting Romanian SMEs. This initiative is designed to build trust among stakeholders, ensure that investments are directed appropriately, and confirm their impact on SME development.

Implementation methods:

- **Clear funding guidelines:** Establish clear, detailed guidelines and criteria for funding allocation, which should be publicly accessible to ensure all potential applicants and stakeholders understand the process.
- **Regular audits:** Implement regular audits by independent bodies to review and assess the distribution and use of funds. This will help identify any discrepancies or misuse and ensure compliance with funding guidelines.
- **Real-time tracking systems:** Develop and deploy real-time tracking systems that allow for the monitoring of fund allocation and utilization. These systems should be accessible to all relevant authorities and stakeholders to increase transparency.
- **Stakeholder engagement forums:** Organize regular forums and meetings with stakeholders, including fund recipients, government agencies, and the public, to discuss fund management and address any concerns. This will help in gathering feedback and adjusting policies as necessary.
- **Performance reporting:** Mandate detailed reporting from recipients of funds, outlining how the funds have been used and the outcomes achieved. These reports should be made public to ensure transparency and allow for independent evaluation.

Monitoring and evaluation:

- **Audit reports:** Regular publication of audit reports detailing findings related to fund management. These reports will serve as a primary tool for assessing the effectiveness of current practices and identifying areas for improvement.
- **Utilization metrics:** Develop and track key performance indicators (KPIs) related to fund utilization and impact. These could include metrics such as the number of SMEs supported, jobs created, and other economic impacts.
- **Feedback surveys:** Conduct periodic surveys with both recipients and contributors to the funds to measure satisfaction levels and gather feedback on the transparency and effectiveness of fund management.
- **Compliance scorecards:** Create compliance scorecards for fund recipients to ensure they meet the required standards of reporting and use of funds. Non-compliance should trigger further review or corrective actions.
- **Annual transparency reports:** Compile and publish annual transparency reports that include data on fund allocation, utilization rates, and overall effectiveness. These reports should be readily available to the public.

Expected outcomes:

- **Increased stakeholder trust:** Enhanced trust from all stakeholders, including fund recipients, investors, and the general public, through improved transparency and accountability.
- **Effective utilization of funds:** Ensured effective allocation and utilization of funds, leading to more significant and measurable impacts on SME development.
- **Reduced misuse of funds:** Decreased incidents of fraud and misuse of funds through rigorous monitoring, regular audits, and strict compliance measures.
- **Improved policy making:** More informed policy making based on comprehensive data and stakeholder feedback, leading to better-targeted and more effective funding programs.
- **Strengthened economic growth:** As a result of more efficiently managed funding, enhanced support for SMEs will contribute to broader economic growth and development.

13. Balanced funding access

Accelerating access to balanced financing instruments is key for the growth of Romanian SMEs. This includes creating more flexible lending criteria, offering guarantees for bank loans, and providing non-reimbursable grants. Ensuring SMEs have access to a diverse range of financial instruments can help them manage cash flow, invest in new technologies, and scale up operations.

Objective:

To enhance access to a diverse array of balanced financial instruments for Romanian SMEs, facilitating their growth by enabling them to manage cash flow, invest in new technologies, and scale up operations effectively.

Implementation methods:

- **Flexible lending criteria:** Work with financial institutions to develop more flexible lending criteria that consider the unique needs and challenges of SMEs. This may include lower interest rates, longer repayment terms, or less stringent collateral requirements.
- **Loan guarantee programs:** Establish or expand loan guarantee programs that reduce the risk for lenders and make it easier for SMEs to obtain financing. These guarantees can cover a significant portion of the loan amount, encouraging banks to lend to a broader range of SMEs.
- **Non-reimbursable grants:** Launch targeted grant programs designed to support specific areas of SME development, such as technology adoption, market expansion or green initiatives. These grants should be straightforward to apply for and quickly disbursed to ensure timely support.
- **Financial education and advisory services:** Provide SMEs with financial education and advisory services to help them understand and navigate the range of available financing options. This includes workshops, seminars, and one-on-one counseling sessions.
- **Partnerships with financial institutions:** Forge partnerships with banks, credit unions, and non-traditional lenders to develop customized financial products that meet the specific needs of SMEs.

Monitoring and evaluation:

- **Access and utilization rates:** Monitor the access and utilization rates of these financial instruments by SMEs, analyzing trends and identifying any barriers to access.
- **Impact assessment:** Evaluate the impact of these financial instruments on SME growth, including effects on cash flow, investment in innovation, and scalability. Use surveys and follow-up studies to gather data.
- **Satisfaction surveys:** Conduct regular satisfaction surveys with SMEs to gauge their experiences with the financing options and the application process, collecting feedback for continuous improvement.
- **Loan performance tracking:** Track the performance of issued loans under the new criteria and guarantee schemes, including repayment rates and default rates, to assess the risk and success of the programs.
- **Economic contribution metrics:** Measure the broader economic contributions of financed SMEs, such as job creation, revenue growth, and export activities, to determine the overall effectiveness of the funding access initiative.

Expected outcomes:

- **Improved financial access:** Enhanced access to a variety of financial instruments will allow more SMEs to secure the funding they need for operation and growth.
- **Increased SME growth and scalability:** With better access to finance, SMEs can expand operations, explore new markets, and invest in innovation, driving growth and scalability.
- **Economic diversification:** Broader access to financing supports the development of a more diverse economic base, with SMEs contributing to various sectors.
- **Strengthened financial health of SMEs:** Improved financial health and stability of SMEs through better management of cash flow and investment strategies.
- **Boost in overall economic activity:** As SMEs grow and scale, their increased activity will contribute to overall economic growth, creating jobs and increasing GDP.

14. Decentralization of funding management

Decentralizing the management of non-reimbursable financing sources can help tailor funding strategies to the specific needs of different regions. This allows for more targeted use of funds, addressing the unique challenges faced by SMEs in various parts of the country and increasing the overall effectiveness of financial support.

Objective:

To decentralize the management of non-reimbursable financing sources, ensuring that funding strategies are tailored to meet the specific needs of different regions within Romania. This approach aims to address the unique challenges faced by SMEs in diverse areas, thereby enhancing the effectiveness and impact of financial support.

Implementation methods:

- **Regional funding authorities:** Put the Regional Development Agencies (ADR) in charge also of national non-reimbursable grants and other financial resources. These authorities have a deep understanding of their respective regions' economic landscapes and SME needs.
- **Local needs assessment:** Conduct periodical comprehensive needs assessments to identify the specific challenges and opportunities in each region. Use these assessments to measure the development and update localized funding strategies.
- **Stakeholder engagement:** Engage local and regional stakeholders, including SMEs (grouped in employers' organizations or other structured organizations), local governments and community organizations, in the planning and decision-making process to ensure that funding permanently aligns with actual needs.
- **Flexible funding mechanisms:** Develop flexible funding mechanisms that allow for rapid response to changing conditions and opportunities. This might include quicker disbursement processes or adaptive funding criteria.

- **Capacity building for regional authorities:** Provide training and resources to regional funding authorities to ensure they have the skills and knowledge necessary to manage funding effectively and transparently.

Monitoring and evaluation:

- **Regional performance metrics:** Establish clear performance metrics for each region based on specific goals and objectives. Regularly evaluate these metrics to assess the effectiveness of localized funding strategies.
- **Feedback loops:** Implement robust feedback loops that allow SMEs and other stakeholders to report on their experiences with the funding process. Use this feedback to make continuous improvements.
- **Audit and compliance reviews:** Conduct regular audits and compliance reviews to ensure that funds are being managed properly at the regional level. This will help maintain transparency and accountability.
- **Impact studies:** Periodically conduct impact studies to evaluate the broader economic and social effects of decentralized funding. Assess how well these efforts are meeting the intended goals of enhancing regional economic development.
- **Benchmarking and best practices:** Compare performance across regions to identify best practices and areas for improvement. Share successful strategies across the network of regional funding authorities to elevate overall performance.

Expected outcomes:

- **Increased responsiveness to local needs:** By decentralizing funding management, resources can be more effectively aligned with the specific needs of different regions, increasing the relevance and impact of funding.
- **Enhanced economic development:** Targeted funding can stimulate economic development in underdeveloped or underserved regions, reducing regional disparities and promoting balanced economic growth.
- **Greater SME satisfaction and success:** With funding programs more closely tailored to their needs, SMEs can achieve greater success, evidenced by growth in revenues, expansion of operations, and increased employment.
- **Improved efficiency in fund allocation:** Decentralization can lead to more efficient use of funds, as regional authorities can make quicker and more informed decisions about resource allocation.
- **Stronger local economies:** As SMEs thrive with region-specific support, local economies can strengthen, leading to improved living standards and economic resilience.

15. Post-2027 Cohesion Policy

The future Cohesion Policy should continue to support performance and reduce disparities. For Romanian SMEs, this means access to funds that encourage necessary reforms and help eliminate development disparities both between and within regions. This can be particularly impactful in reducing pockets of underdevelopment, fostering equitable growth across all areas.

Objective:

To refine and enhance the post-2027 cohesion policy in a way that continues to support performance and reduce regional disparities within Romania. This policy aims to provide Romanian SMEs with the necessary funds to implement crucial reforms and address uneven development, ultimately fostering equitable growth across all regions.

Implementation methods:

- **Targeted funding allocation:** Design funding programs that specifically address the unique needs of underdeveloped regions, focusing on sectors and industries where growth can have a broad impact on the regional economy.
- **Incentives for reforms:** Develop incentives that encourage local governments and businesses to undertake necessary reforms that promote economic efficiency and competitiveness.
- **Collaborative projects:** Encourage collaborative projects between more developed and less developed regions to share knowledge, resources, and best practices.
- **Capacity building initiatives:** Implement initiatives aimed at building local capacity in underdeveloped regions, such as training programs, support for local entrepreneurship, and infrastructure improvements.
- **Stakeholder engagement and consultation:** Regularly engage with stakeholders at all levels – local, regional and national – to ensure that the needs and priorities of all regions are considered and integrated into the next cohesion policy.

Monitoring and evaluation:

- **Regional development indicators:** Track key development indicators such as employment rates, GDP per capita and infrastructure quality in each region to measure progress and adjust strategies as needed.
- **Funding utilization reports:** Monitor and report on how funds are being used, ensuring they are effectively driving the intended reforms and development efforts.
- **Impact assessments:** Conduct comprehensive impact assessments to evaluate the effectiveness of the cohesion policy in reducing disparities and promoting equitable growth. These assessments should be performed periodically and involve independent evaluators.
- **Feedback mechanisms:** Establish robust feedback mechanisms that allow local communities and businesses to provide input on policy implementation and effectiveness, ensuring ongoing adjustment and improvement.
- **Benchmark comparisons:** Compare progress with other EU regions to benchmark performance and adapt successful strategies from other areas.

Expected outcomes:

- **Reduced regional disparities:** Significant reductions in economic and developmental disparities both between and within regions, leading to a more balanced national economic landscape.
- **Enhanced SME performance:** Improved performance of SMEs through easy and flexible access to funding, resulting in increased innovation, employment, and revenue generation.
- **Economic stability and growth:** Stabilized and enhanced economic growth across all regions, driven by effective implementation of reforms and equitable distribution of resources.
- **Increased investment:** Attraction of both domestic and foreign investment due to improved economic conditions and a more cohesive policy environment.
- **Sustainable development:** Long-term sustainable development that benefits a broad segment of the population, reducing pockets of underdevelopment and enhancing the overall quality of life.

D. Social inclusion, gender equality and empowerment

16. Inclusivity principle

The principle that "no one should be left behind" should guide the development strategies for Romanian SMEs. This means ensuring that SMEs in all regions, including the most underdeveloped ones, have access to the resources needed to grow and compete. Special attention should be paid to integrating marginalized communities and promoting gender equality within the SME sector.

Objective:

To ensure that all Romanian SMEs, including those in marginalized and underdeveloped regions, have equal access to resources necessary for growth and competitiveness. This initiative aims to integrate inclusivity across all business practices, with a specific focus on promoting gender equality and empowering underrepresented communities.

Implementation methods:

- **Resource allocation programs:** Implement programs that specifically allocate resources, such as funding, training and technology, to SMEs in underdeveloped regions and marginalized communities.
- **Inclusivity audits:** Conduct regular audits of SME practices to assess and ensure inclusivity in hiring, promotions, wage equality and leadership opportunities.
- **Local one-stop-shops for entrepreneurs:** Establish support centers for SMEs in small urban and rural areas, especially in less developed regions and those farthest from big cities, to act as a one-stop-shop for aspiring entrepreneurs. These centers will provide access to essential information, expertise, and guidance, particularly valuable at the beginning of their entrepreneurial journey. The public system should partner with structured organizations of the private environment in this respect (employers' organizations, business associations, etc.), because these entities can provide the necessary experts and have local coverage.

- **Integration of financing information:** In these SME support centers, incorporate elements related to informing and educating entrepreneurs about the sources of financing they can access, particularly non-reimbursable funds. This will equip them with the knowledge needed to implement projects with attracted funding, improving the quality of funding applications and the success rate of projects.
- **Targeted support for women entrepreneurs:** Develop specific initiatives to support women entrepreneurs, including access to capital, mentorship programs and networking opportunities tailored for women.
- **Community engagement initiatives:** Engage with local communities to understand their specific needs and challenges and develop tailored support programs that address these issues.
- **Partnerships with NGOs and social enterprises:** Forge partnerships with NGOs and social enterprises that work on inclusivity and gender equality to leverage their expertise and outreach capabilities.

Monitoring and evaluation:

- **Access and utilization metrics:** Monitor the access and utilization of resources provided to ensure they are reaching and adequately supporting targeted SMEs and communities.
- **Impact surveys:** Conduct surveys to assess the impact of inclusivity initiatives on SME growth, community development, and individual empowerment.
- **Diversity and inclusion reports:** Require SMEs to submit annual diversity and inclusion reports, detailing workforce composition, leadership roles held by underrepresented groups, and inclusivity practices.
- **Regular feedback sessions:** Hold regular feedback sessions with SMEs and community representatives to gather direct input on the effectiveness of inclusivity strategies and identify areas for improvement.
- **Economic and social impact assessments:** Periodically assess the broader economic and social impacts of enhanced inclusivity, measuring indicators such as employment rates, income levels, and business start-up rates among targeted groups.

Expected outcomes:

- **Enhanced access to resources:** Increased access to essential resources for SMEs in marginalized and underdeveloped regions, helping to level the playing field.
- **Economic empowerment of underrepresented groups:** Economic empowerment of women and other underrepresented groups through targeted support and equal opportunities.
- **Improved SME competitiveness:** Enhanced competitiveness of SMEs across all regions due to a more diverse and inclusive approach to business development.
- **Strengthened community ties:** Stronger ties within communities as SMEs become more inclusive and representative of the populations they serve.
- **Sustainable economic growth:** Long-term sustainable economic growth driven by a more inclusive and equitable business environment.

17. Empowerment and support for women entrepreneurs

It is crucial to prioritize the empowerment and support of women entrepreneurs in Romania by addressing gender-specific barriers in the business environment. Initiatives should include providing targeted funding programs, mentoring, and networking opportunities specifically designed for women-led SMEs. Encouraging female entrepreneurship can enrich the SME landscape with diverse perspectives and innovations, boosting economic growth and promoting gender equality in the business sector.

Objective:

To enhance the empowerment and support of women entrepreneurs in Romania by addressing gender-specific barriers and fostering an inclusive business environment. This priority seeks to enrich the SME landscape with diverse perspectives and innovations by promoting gender equality and increasing the participation of women in the economy.

Implementation methods:

- **Targeted funding programs:** Create funding programs specifically for women-led SMEs, including grants, low-interest loans and venture capital opportunities tailored to the needs of women entrepreneurs.
- **Mentorship programs:** Establish mentorship programs that connect established women entrepreneurs with emerging ones. These programs should provide guidance, support and knowledge transfer to help women navigate the challenges of starting and growing their businesses.
- **Networking opportunities:** Organize networking events and conferences that focus on women in business. These events should provide platforms for learning, collaboration, and partnership building, as well as raise the profile of women entrepreneurs.
- **Entrepreneurial training:** Offer training programs designed to enhance business skills, financial literacy and digital competencies among women entrepreneurs. These should be accessible both online and in person to accommodate different needs.

- **Advocacy and awareness campaigns:** Launch campaigns to raise awareness about the challenges faced by women entrepreneurs and advocate for policy changes that support gender equality in the business sector.

Monitoring and evaluation:

- **Participation rates:** Monitor the participation rates of women in funding programs, mentorship initiatives, and training sessions to evaluate accessibility and effectiveness.
- **Success metrics:** Track the success rates of businesses led by women who participate in these programs, including growth in revenue, expansion of workforce, and market reach.
- **Feedback surveys:** Conduct regular feedback surveys with program participants to assess satisfaction and identify areas for improvement. This feedback will be crucial for refining and enhancing the support offered.
- **Impact studies:** Perform impact studies to measure the broader effects of these initiatives on promoting gender equality within the Romanian business ecosystem. These studies should look at both economic impacts and shifts in societal attitudes towards women entrepreneurs.
- **Reporting and transparency:** Ensure transparency in program operations and outcomes by regularly publishing reports on the activities, achievements, and challenges of initiatives supporting women entrepreneurs.

Expected outcomes:

- **Increased number of women-led SMEs:** A significant increase in the number and sustainability of SMEs led by women, contributing to a more diverse and vibrant business community.
- **Enhanced business skills and confidence:** Women entrepreneurs will gain crucial business skills and confidence, enabling them to compete effectively in the market and drive innovation.
- **Economic empowerment:** Economic empowerment of women through successful entrepreneurial ventures, contributing to overall economic growth and development.
- **Reduced gender disparities:** Reduction in gender disparities in the business sector, leading to more equitable opportunities and outcomes for men and women alike.
- **Cultural shift:** A cultural shift towards greater acceptance and support of women in business, influencing future generations and promoting a more inclusive business environment.

18. Leadership and capacity building for women

Enhancing leadership skills and business capacity among women entrepreneurs should be a priority. This can be achieved through tailored training programs that focus on critical skills such as strategic planning, financial management, and digital literacy. Additionally, creating platforms for women to lead and participate in policy-making forums will ensure their voices are heard and considered in economic planning and SME development strategies.

Objective:

To enhance the leadership skills and business capacities of women entrepreneurs in Romania. This initiative aims to empower women to take on leadership roles within their businesses and communities and to participate effectively in policy-making processes that affect the economic landscape.

Implementation methods:

- **Tailored training programs:** Develop and offer tailored training programs that focus on critical business and leadership skills, such as strategic planning, financial management, negotiation, and digital literacy. These programs should be accessible both online and offline to accommodate a wider audience.
- **Leadership forums:** Establish forums and networking groups where women can develop and demonstrate leadership skills. These should include opportunities to lead discussions, manage projects, and interact with senior leaders and policymakers.
- **Participation in policy-making, including in social dialogue:** Create platforms and advocate for the inclusion of women entrepreneurs in policy-making and social dialogue forums at local, regional and national levels. This should involve partnerships with government bodies, employers' organizations and NGOs focused on gender equality and economic development.
- **Mentorship and peer networks:** Pair emerging women leaders with experienced mentors in their field. Additionally, facilitate peer networking groups that provide mutual support, advice and collaboration opportunities.

- **Visibility campaigns:** Run campaigns to highlight the achievements and capabilities of women entrepreneurs and leaders, aiming to inspire other women and enhance their credibility in the broader business community.

Monitoring and evaluation:

- **Training outcomes:** Evaluate the effectiveness of training programs by assessing improvements in participants' skills and their application to real-world business challenges. Surveys and feedback forms should be used post-training to gauge participant satisfaction and skill uptake.
- **Leadership engagement:** Track the participation of women in leadership forums and policy-making bodies, assessing both quantitative involvement and qualitative impact on decision-making.
- **Mentorship success rates:** Monitor the success of mentorship relationships by tracking the progress of mentees in terms of business growth, leadership development, and overall confidence in business management.
- **Policy impact assessment:** Evaluate the impact of women's participation in policy-making on legislative or regulatory changes that affect the business environment, particularly for SMEs.
- **Public perception:** Assess changes in public perception regarding women in leadership through surveys and social media analysis, aiming to understand how visibility campaigns are altering societal views.

Expected outcomes:

- **Enhanced leadership skills:** Women entrepreneurs will possess enhanced leadership and business management skills, enabling them to lead and expand their businesses effectively.
- **Increased representation:** Greater representation of women in leadership roles within businesses and policy-making forums, leading to more inclusive economic planning and development.
- **Strengthened business networks:** Stronger networks among women entrepreneurs, facilitating increased support, resource sharing, and collaboration.
- **Policy contributions:** Meaningful contributions by women to policy-making processes, ensuring that economic strategies are inclusive and supportive of gender equality.
- **Cultural shift:** A cultural shift towards recognizing and supporting women in leadership roles, influencing future generations and leading to a more balanced representation across business sectors.

19. Support and resources for young entrepreneurs

Young entrepreneurs, often being at the forefront of innovation and new business models, should receive dedicated support. This includes access to startup incubators, business accelerators, and venture capital that is specifically allocated for young entrepreneurs. Educational institutions and business associations should collaborate to provide the necessary tools and knowledge to young business leaders, ensuring they can navigate the challenges of starting and scaling a business.

Objective:

To foster a supportive ecosystem for young entrepreneurs in Romania by providing them with access to tailored resources, guidance, and capital necessary for starting and scaling innovative businesses. This initiative aims to harness the potential of young innovators, contributing to a dynamic and future-oriented economy.

Implementation methods:

- **Startup incubators and accelerators:** Establish or support existing startup incubators and accelerators that focus specifically on young entrepreneurs. These facilities should provide not only office space but also access to mentorship, specialized training and networking opportunities.
- **Venture capital funds:** Facilitate the creation of venture capital funds dedicated to investments in young entrepreneurs' ventures. Ensure these funds are accessible and have criteria that acknowledge the unique challenges and potentials of young startups.
- **Educational collaborations:** Partner with universities, technical schools and business associations to integrate entrepreneurial education into curricula and offer extracurricular programs that focus on practical business skills, innovation and technology development.
- **Mentorship programs:** Develop robust mentorship programs that connect young entrepreneurs with experienced business leaders and experts in their fields. These programs should encourage one-on-one mentoring as well as group sessions.

- **Networking events and competitions:** Organize networking events, pitch competitions and innovation challenges that give young entrepreneurs a platform to showcase their ideas, meet potential investors and receive feedback from peers and professionals.

Monitoring and evaluation:

- **Program participation rates:** Track the number of young entrepreneurs participating in incubators, accelerators, and funding programs. Analyze demographics data to ensure broad and inclusive participation.
- **Startup success rates:** Monitor the success rates of startups emerging from these programs, including survival rates, growth metrics, and employment generation.
- **Feedback surveys:** Conduct regular feedback surveys with program participants to assess satisfaction, perceived value, and impact of the support services on their entrepreneurial journey.
- **Investment outcomes:** Evaluate the effectiveness of venture capital funding by tracking investment amounts, return on investment, and the scale of business expansion facilitated by these funds.
- **Economic impact analysis:** Periodically assess the broader economic impact of fostering young entrepreneurs, including contributions to innovation, job creation, and GDP.

Expected outcomes:

- **Increased entrepreneurial activity:** A surge in entrepreneurial initiatives among young people, driven by enhanced access to necessary resources and support networks.
- **Innovation and economic growth:** Significant contributions to the national economy through innovative products, services, and business models developed by young entrepreneurs.
- **Sustainable business ventures:** More young entrepreneurs developing sustainable businesses with the potential for long-term growth and success.
- **Enhanced skill development:** Young entrepreneurs gaining valuable skills in business management, innovation, and leadership, contributing to their personal development and professional success.
- **Strengthened entrepreneurial ecosystem:** A robust entrepreneurial ecosystem that supports continuous innovation and attracts further investment into the startup sector.

20. Promoting social entrepreneurship

Fostering social entrepreneurship among Romanian SMEs can address various societal challenges while unlocking new business opportunities. Supporting SMEs that aim to achieve social as well as economic goals can inspire a more inclusive economy. This could be supported by dedicated funding, mentorship programs and partnerships with NGOs and government agencies.

Objective:

To foster social entrepreneurship among Romanian SMEs, encouraging them to tackle societal challenges while pursuing economic goals. This initiative aims to create a more inclusive economy where businesses contribute to social well-being and sustainable development.

Implementation methods:

- **Dedicated funding programs:** Establish funding programs specifically for SMEs that demonstrate a commitment to social entrepreneurship. This includes grants, low-interest loans, and investment opportunities that support socially focused projects.
- **Mentorship programs:** Develop mentorship programs that connect social entrepreneurs with experienced business leaders and social innovators. These programs should provide guidance on combining business success with social impact.
- **Partnerships with NGOs and government agencies:** Facilitate partnerships between SMEs and NGOs or government agencies that are aligned with their social missions. These partnerships can help provide the resources, expertise and credibility needed to address social issues effectively.
- **Social impact awards and recognition:** Create awards and recognition programs to celebrate SMEs that make significant social contributions, raising their profile and inspiring other businesses to incorporate social goals into their operations.
- **Training and workshops:** Offer workshops and training sessions on social entrepreneurship, covering topics like sustainable business models, impact measurement and social innovation. These should be designed to help SMEs integrate social objectives into their business strategies effectively.

Monitoring and evaluation:

- **Funding utilization and impact:** Track how the dedicated funding is utilized and measure the impact of funded projects on societal challenges. This includes reviewing project outcomes and the extent to which they meet their stated social goals.
- **Mentorship effectiveness:** Evaluate the effectiveness of mentorship programs through feedback from participants and by assessing the growth and development of their social enterprises.
- **Partnership outcomes:** Monitor the success of partnerships between SMEs, NGOs, and government agencies, looking at how these collaborations have addressed specific social issues.
- **Economic and social impact metrics:** Develop and track both economic and social impact metrics for SMEs engaged in social entrepreneurship. This could include job creation, community development, environmental impact and other relevant indicators.
- **Program reviews and adjustments:** Regularly review all programs supporting social entrepreneurship to ensure they are meeting the needs of SMEs and effectively contributing to societal goals. Adjust strategies based on feedback and changing social needs.

Expected outcomes:

- **Increased social impact:** SMEs engage more in social entrepreneurship, leading to measurable positive impacts on societal issues such as poverty, education and environmental sustainability.
- **Business innovation:** New business models and innovations emerge that successfully integrate economic viability with social impact, setting examples for traditional businesses.
- **Economic growth with social benefits:** Enhanced economic growth that simultaneously addresses social inequities, contributing to a more balanced and inclusive economy.
- **Strengthened community relationships:** SMEs develop stronger ties with their communities, enhancing their reputations and building loyal customer bases.
- **Inspirational leadership:** Entrepreneurs become role models for future generations by showing that businesses can succeed economically while making a positive social impact.

21. Promoting ethical business practices

Encouraging Romanian SMEs to adopt ethical business practices can enhance their reputation and sustainability. This includes commitments to fair labor practices, anti-corruption measures, and responsible sourcing. Programs that recognize and certify ethical business practices can motivate SMEs to uphold high standards, attracting conscientious consumers and investors interested in ethical and sustainable business operations.

Objective:

To encourage Romanian SMEs to adopt and maintain ethical business practices, enhancing their reputation, sustainability and attractiveness to conscientious consumers and investors. This initiative focuses on fair labor practices, anti-corruption measures and responsible sourcing.

Implementation methods:

- **Ethical standards development:** Collaborate with industry experts, government bodies, employers' organizations and NGOs to develop a set of clear, achievable ethical standards tailored to Romanian SMEs.
- **Certification program:** Establish a certification program that recognizes SMEs adhering to these ethical standards. This program should include regular audits and assessments to ensure ongoing compliance.
- **Training and education programs:** Offer training and educational workshops to SME owners and employees about the importance of ethical practices in business. Topics should include fair labor laws, anti-corruption strategies and the benefits of responsible sourcing.
- **Support networks:** Create support networks that provide SMEs with resources and advice on implementing ethical practices. These networks can also facilitate peer-to-peer learning and sharing of best practices.
- **Awareness campaigns:** Launch awareness campaigns to educate the public and the business community about the benefits of supporting ethically conscious SMEs. Highlight the positive impact of ethical business practices on society and the environment.

Monitoring and evaluation:

- **Certification uptake and compliance:** Monitor the number of SMEs that apply for and receive ethical practice certifications, along with their compliance rates through periodic audits.
- **Impact assessments:** Conduct impact assessments to determine how adopting ethical practices affects business performance, including employee satisfaction, customer loyalty and financial outcomes.
- **Feedback surveys:** Regularly gather feedback from certified SMEs and their stakeholders (employees, customers, suppliers) to measure the perceived impact of the ethical practices and identify areas for improvement.
- **Training effectiveness:** Evaluate the effectiveness of training programs through pre-and post-training assessments to gauge increases in knowledge and changes in behavior related to ethical practices.
- **Public perception:** Assess changes in public perception of certified SMEs through surveys and social media analysis to understand how ethical certification influences consumer and investor decisions.

Expected outcomes:

- **Enhanced business reputation:** SMEs adopting ethical practices see an enhancement in their overall reputation, making them more attractive to new customers, potential employees and investors.
- **Increased market competitiveness:** By aligning with ethical standards, SMEs can differentiate themselves in the market, attracting conscientious consumers who prioritize ethical considerations in their purchasing decisions.
- **Improved employee morale and retention:** Fair labor practices and ethical working environments lead to higher employee satisfaction, morale and retention rates.
- **Sustainable business operations:** Adoption of responsible sourcing and anti-corruption measures leads to more sustainable, resilient business operations.
- **Positive social impact:** By upholding high ethical standards, SMEs contribute positively to their communities and society, driving social change and fostering a culture of integrity within the Romanian business sector.

22. Development of integrative and inclusive business ecosystems

This priority focuses on creating supportive business networks that foster innovation, collaboration and inclusivity among Romanian SMEs, large enterprises, educational institutions, government agencies and specifically women entrepreneurs and young entrepreneurs. This holistic approach aims to enhance innovation, market access and empowerment across the business community, ensuring that all members, especially women and young people, have the support and resources needed to thrive.

Objective:

To foster the development of integrative and inclusive business ecosystems in Romania, where diverse stakeholders, including women entrepreneurs and young entrepreneurs, collaborate to boost innovation, share knowledge and accelerate economic development. This initiative aims to create a nurturing environment that encourages SME growth, innovation and inclusivity.

Implementation methods:

- **Ecosystem partnerships:** Establish dynamic partnerships among SMEs (including associative structures such as employers' organizations, business associations, etc.), large companies, universities and government bodies, with a specific focus on including women-led businesses and youth-led. These partnerships should focus on creating synergies that benefit all parties, such as shared technology platforms, research programs and development projects.
- **Innovation incubators and hubs:** Develop or support existing innovation incubators and hubs that provide SMEs, including women-led and youth-led businesses, with resources such as office space, technology and access to expert advice. These hubs should encourage collaboration and provide a central point for networking and innovation.
- **Joint venture initiatives:** Facilitate joint ventures that foster technology transfer, expand market access and enhance business capabilities, ensuring that these initiatives are inclusive of women and young entrepreneurs.

- **Knowledge sharing platforms:** Create online and offline platforms that allow for the sharing of knowledge and best practices across different sectors, including forums and webinars that cater to the unique needs of women and young entrepreneurs.
- **Mentorship programs:** Establish mentorship programs within the network, pairing emerging entrepreneurs, especially women and young people, with experienced business leaders. These programs should focus on both business development and personal growth.
- **Government support programs:** Implement government-led initiatives that support the ecosystem by providing funding, regulatory guidance and market access facilitation, with specific measures to encourage large companies to collaborate with SMEs and women-/youth-led businesses.

Monitoring and evaluation:

- **Partnership effectiveness:** Regularly evaluate the effectiveness of partnerships and collaborations within the ecosystem by assessing business outcomes, such as new products developed, processes improved and new markets accessed.
- **Usage of innovation hubs:** Monitor the usage and impact of innovation hubs and incubators, focusing on the inclusion and success of women-/youth-led SMEs.
- **Joint venture success rates:** Track the formation and outcomes of joint ventures, including those led by or involving women and young entrepreneurs, assessing their financial performance and innovation outputs.
- **Engagement metrics:** Measure engagement on knowledge sharing platforms, analyzing participant numbers, frequency of interactions and user feedback to gauge the platform's effectiveness and inclusivity.
- **Economic and social impact analysis:** Conduct comprehensive economic and social impact analyses to determine how the business ecosystem contributes to regional and national economic development, and specifically the empowerment of women and young people in the business sector.

Expected outcomes:

- **Enhanced innovation and competitiveness:** SMEs benefit from increased innovation capabilities and competitiveness through collaboration and resource sharing, with particular support provided to women and young entrepreneurs.
- **Strengthened business networks:** Stronger business networks that facilitate easier access to markets, technology and capital for all SMEs, ensuring that women and young entrepreneurs are well integrated.
- **Economic growth:** Tangible contributions to economic growth from the business ecosystem, including new job creation and increased economic activity, with an emphasis on promoting gender equality and fair representation.
- **Accelerated knowledge transfer:** Faster and more effective transfer of knowledge and technology from large enterprises and academic institutions to SMEs, including those led by women and young people.
- **Cultural shift towards collaboration and inclusion:** A cultural shift in the business community towards more open collaboration and mutual support, leading to a more cohesive and dynamic economic environment that values diversity and inclusivity.

E. Education, skills development and workforce adaptability

23. Education and labor market relevance

Investing in education is crucial for equipping the workforce with the skills required in modern economies. This includes vocational training aligned with market needs and lifelong learning opportunities. Education not only serves as a ladder to social mobility but also fills the skills gap in the labor market, directly benefiting SMEs by providing a skilled workforce that can drive innovation and productivity.

Objective:

To enhance the alignment of educational programs with the evolving needs of the labor market, ensuring that the workforce is equipped with the necessary skills to support the growth and innovation of Romanian SMEs. This initiative aims to improve the relevance of vocational training and lifelong learning opportunities, promoting both social mobility and economic development.

Implementation methods:

- **Curriculum development and alignment:** Collaborate with industry leaders, SMEs and educational institutions to regularly update and align vocational training programs with current and future market needs. Focus on integrating practical skills that are directly applicable to the workplace.
- **Lifelong learning programs:** Develop and promote accessible lifelong learning programs that allow the existing workforce to continuously update their skills. These programs should include online courses, workshops and certification opportunities in emerging fields.
- **Partnerships with businesses:** Establish partnerships between educational institutions and businesses to facilitate internships, apprenticeships and on-the-job training opportunities that provide real-world experience.

- **Career counseling and guidance services:** Offer comprehensive career counseling and guidance services in educational institutions to help students understand their career options and the skills required in various industries.
- **Public awareness campaigns:** Run public awareness campaigns highlighting the importance of education in personal and professional development, focusing on the benefits of vocational training and lifelong learning.

Monitoring and evaluation:

- **Skill gap analysis:** Conduct regular analyses of the skills gap in the labor market to assess the effectiveness of educational programs in meeting industry needs. Adjust programs based on findings.
- **Employment outcomes:** Track the employment outcomes of graduates from vocational and lifelong learning programs to evaluate their impact on career advancement and labor market integration.
- **Feedback from employers and students:** Collect and analyze feedback from both employers and students regarding the applicability and quality of the training provided. Use this feedback to make continuous improvements.
- **Program participation rates:** Monitor participation rates in vocational and lifelong learning programs to assess their accessibility and attractiveness to potential students.
- **Economic impact studies:** Evaluate the broader economic impact of improved workforce education, such as increases in productivity, innovation, and economic growth at the SME level.

Expected outcomes:

- **Reduced skills gap:** Significant reduction in the skills gap within the labor market, with more workers possessing the skills needed by modern economies.
- **Enhanced workforce productivity:** Improved productivity and efficiency in the workforce due to better alignment of skills with job requirements.
- **Increased social mobility:** Enhanced opportunities for social mobility through accessible and relevant educational programs, leading to more equitable economic outcomes.
- **Strengthened SME competitiveness:** SMEs benefit from a more skilled workforce capable of driving innovation and supporting business growth.
- **Sustainable economic development:** Long-term economic development supported by a continuously learning and adapting workforce, ready to meet the challenges of a dynamic global market.

24. Workforce adaptability programs

Romanian SMEs should prioritize workforce adaptability to remain competitive in the changing market landscape. This involves creating continuous learning environments where employees can regularly update their skills in response to technological advancements and market demands. Partnerships with educational providers and technology firms can facilitate access to training programs, ensuring that all levels of the workforce are prepared to adopt new technologies and methodologies effectively.

Objective:

To enhance the adaptability of the workforce within Romanian SMEs, enabling employees to continuously update their skills in response to technological advancements and evolving market demands. This initiative aims to create a culture of continuous learning, ensuring that SMEs remain competitive and innovative.

Implementation methods:

- **Continuous learning environments:** Develop and implement continuous learning environments within SMEs. This could include setting up dedicated learning centers, online platforms for e-learning and regular in-house training sessions.
- **Partnerships with educational providers:** Form partnerships with universities, vocational training centers and online education platforms to provide tailored training programs that meet the specific needs of the workforce. These programs should focus on emerging technologies, industry-specific skills and management techniques.
- **Collaborations with technology firms:** Collaborate with technology firms to facilitate access to the latest tools and training in their use. This will ensure that the workforce is proficient in using modern technologies that are critical to business operations.
- **Skills assessment and training customization:** Regularly assess the skills of the workforce to identify gaps and customize training programs accordingly. This approach ensures that training is relevant and effectively addresses the needs of employees.

- **Incentives for skill development:** Implement incentive schemes that encourage employees to participate in training programs. These might include recognition awards, career advancement opportunities and financial bonuses.

Monitoring and evaluation:

- **Training participation and completion rates:** Monitor the participation and completion rates of training programs to gauge engagement and effectiveness. Adjust programs based on participation trends and feedback.
- **Skills improvement metrics:** Measure improvements in skills and competencies before and after training interventions. Use assessments and performance metrics to evaluate progress.
- **Feedback surveys:** Regularly collect feedback from employees and managers about the relevance and effectiveness of the training programs. Use this data to refine and improve the training offerings.
- **Impact on business performance:** Assess the impact of improved workforce adaptability on overall business performance. Metrics to consider include productivity, innovation and the ability to integrate new technologies.
- **Return on Investment (ROI):** Calculate the ROI of training programs by comparing the costs of training (including time spent) against gains in productivity and business outcomes.

Expected outcomes:

- **Enhanced employee skills:** Employees will possess up-to-date skills that align with current and future business needs, enhancing their productivity and efficiency.
- **Increased business competitiveness:** SMEs will maintain a competitive edge in the marketplace through a workforce capable of adapting to technological and market changes.
- **Improved employee satisfaction and retention:** A continuous learning culture contributes to higher employee satisfaction and retention rates, as employees value opportunities for growth and development.
- **Innovation and growth:** With a more adaptable and skilled workforce, SMEs can drive innovation and expand into new markets or product areas.
- **Sustainable business practices:** Long-term sustainability of businesses as they adapt more effectively to changes in the business environment and technology landscape.

25. Flexible educational pathways for young entrepreneurs

To foster a new generation of entrepreneurial talent, it's important to integrate entrepreneurial education into primary, secondary, and higher education curricula. Additionally, offering flexible educational pathways that allow young entrepreneurs to combine education with business development is essential. This could include part-time and online learning options that accommodate the demanding schedules of young business owners, enabling them to develop both their academic qualifications and their enterprises simultaneously.

Objective:

To cultivate a new generation of entrepreneurial talent by integrating entrepreneurial education into the curricula at all levels and providing flexible educational pathways that cater to the unique needs of young entrepreneurs. This initiative aims to enable young business owners to balance educational advancement with business development.

Implementation methods:

- **Curriculum integration:** Work with educational authorities to integrate entrepreneurship modules into primary, secondary and higher education curricula. These modules should cover fundamental business skills, innovation, risk management and startup strategies.
- **Flexible learning options:** Develop flexible learning options such as online courses, weekend classes and evening programs specifically designed for young entrepreneurs who need to balance their educational commitments with running a business.
- **Part-time degree programs:** Offer part-time degree programs in business and entrepreneurship that provide the same quality of education as full-time programs but are structured to accommodate the irregular schedules of entrepreneurs.
- **Incubators and accelerators in universities:** Establish or enhance business incubators and accelerators within universities that provide mentorship, resources and funding to student-run startups.

- **Credit for entrepreneurial activities:** Implement systems where students can earn academic credit for practical entrepreneurial activities, such as starting a business, participating in business competitions or completing internships with startups.

Monitoring and evaluation:

- **Enrollment and completion rates:** Track enrollment and completion rates in entrepreneurship-related modules and flexible learning programs to gauge their popularity and effectiveness.
- **Business startup rates:** Monitor the number of businesses started by participants during and after their enrollment in these educational programs.
- **Feedback collection:** Collect and analyze feedback from students and educators on the relevance and applicability of the entrepreneurship education offered, making adjustments as necessary.
- **Success metrics of student ventures:** Evaluate the success of student-led ventures that emerge from these programs, considering factors like business longevity, profitability and growth.
- **Impact assessment:** Periodically assess the broader impact of these educational pathways on the entrepreneurial ecosystem, including their contribution to innovation and economic development.

Expected outcomes:

- **Enhanced entrepreneurial skills:** Students and young entrepreneurs gain essential business and entrepreneurial skills, enhancing their ability to successfully launch and manage businesses.
- **Increased business initiatives:** A higher rate of business initiatives and startups among young people, driven by better access to relevant education and resources.
- **Improved educational attainment:** Young entrepreneurs are able to advance their academic qualifications without sacrificing their entrepreneurial ambitions, leading to a well-educated business leadership pool.
- **Stronger university - business linkages:** Strengthened connections between educational institutions and the business community, leading to more collaborative opportunities and resource sharing.
- **Dynamic entrepreneurial culture:** Development of a dynamic and robust entrepreneurial culture within the educational system, encouraging more students to consider entrepreneurship as a viable career path.

26. Enhancing participation of women and girls in STEM

Enhancing the participation of women and girls in Science, Technology, Engineering, and Mathematics (STEM) fields is critical for fostering innovation and diversity in Romanian SMEs. Initiatives should focus on breaking down the societal and educational barriers that discourage women and girls from pursuing careers in these areas. This priority aims to build a robust pipeline of female talent in STEM, essential for driving technological advancement and economic growth in Romania's future.

Objective:

To significantly increase the participation of women and girls in STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) fields, thereby fostering greater innovation and diversity in Romania's SMEs and broader economic landscape. This initiative is focused on dismantling the societal and educational barriers that limit female engagement in STEM.

Implementation methods:

- **Gender-sensitive curriculum:** Work with educational authorities to integrate gender-sensitive materials and teaching practices into STEM curricula at all education levels. This involves training teachers, revising textbooks and developing classroom activities that challenge stereotypes and encourage female participation.
- **Role models and mentorship:** Launch a comprehensive mentorship program that connects female students with women leaders in STEM fields. This program should include guest lectures, job shadowing opportunities and ongoing mentorship relationships.
- **Scholarships and financial incentives:** Provide scholarships and financial incentives specifically for women and girls pursuing STEM education. These incentives could be extended to cover tuition fees, laboratory work and participation in STEM competitions and conferences.

- **Partnerships for opportunity creation:** Strengthen partnerships between schools, universities, private sector companies and government agencies to create internships, apprenticeships and job placement opportunities for women in STEM fields.
- **Awareness campaigns:** Run awareness campaigns that highlight the success stories of women in STEM and promote the benefits of STEM careers. These campaigns can utilize media, online platforms and public events to reach a broad audience.

Monitoring and evaluation:

- **Participation rates:** Monitor the participation rates of women and girls in STEM education programs and career paths, tracking changes over time to assess the impact of the interventions.
- **Program feedback:** Gather and analyze feedback from participants in mentorship programs, scholarships and educational initiatives to gauge satisfaction and identify areas for improvement.
- **Employment outcomes:** Track the employment outcomes of female STEM graduates, noting employment rates in STEM fields and advancements in career paths.
- **Impact of awareness campaigns:** Evaluate the effectiveness of awareness campaigns by measuring changes in public perception and increased interest in STEM among women and girls.
- **Partnership effectiveness:** Review the effectiveness of partnerships by assessing the number and quality of opportunities created for women in STEM, including internships, job placements and collaborative projects.

Expected outcomes:

- **Increased female representation in STEM:** Greater numbers of women and girls studying and working in STEM fields, contributing to a more gender-diverse and inclusive environment.
- **Reduced gender disparities:** Significant reduction in gender disparities within STEM education and career paths, leading to more equitable opportunities.
- **Enhanced innovation and competitiveness:** With a more diverse talent pool, Romanian SMEs and the broader economy benefit from enhanced innovation, creativity and competitiveness.
- **Empowered women in STEM:** Women and girls feel more empowered to pursue and succeed in STEM careers, supported by scholarships, mentorships and real-world opportunities.
- **Cultural shift in STEM perception:** Shift in societal attitudes towards women in STEM, with increased recognition of their contributions and capabilities.

F. Regulatory and infrastructure improvements

27. EU-Wide Digital Business License

The EU-Wide Digital Business License proposal aims to streamline the regulatory process for SMEs operating across multiple EU countries. By introducing a single digital business license, this initiative will allow SMEs to bypass the complexities of navigating different national regulations, simplifying the process of expansion and operation within the EU. This unified approach not only enhances the efficiency of administrative processes but also fosters a more integrated European market, encouraging cross-border trade and investment among SMEs.

Objective:

To simplify and harmonize the regulatory process across the European Union for SMEs. This initiative aims to reduce the complexity and time required for SMEs to comply with multiple national regulations, thereby facilitating easier expansion and operation across borders. Ultimately, the objective is to enhance the operational efficiency of SMEs and strengthen the internal market by promoting a more cohesive regulatory environment.

Implementation methods:

- **Development of licensing framework:** Collaborate with EU regulatory bodies and member states to develop a comprehensive framework for the digital business license. This framework would standardize the requirements and processes across all member states. The license would cover key operational aspects like company formation, tax regulations, labor laws and compliance standards, harmonized across the EU
- **Digital platform creation:** Build a centralized digital platform that serves as the single point of access for applications, renewals, and management of the digital business license. Ensure that the platform is secure, user-friendly, and accessible to all EU SMEs.

- **Integration with national systems:** Integrate the digital platform with national business registries and regulatory bodies to ensure seamless data exchange and compliance with local laws.
- **Outreach and support:** Launch an EU-wide outreach program to inform SMEs about the new digital business license. Provide multilingual support services to help businesses navigate the new system.

Monitoring and evaluation:

- **Adoption rates:** Monitor the adoption rates of the digital business license among SMEs across different member states to gauge its acceptance and utility.
- **User satisfaction surveys:** Conduct regular surveys with SMEs to assess their satisfaction with the digital platform and the licensing process. Use feedback to continuously improve the system.
- **Regulatory compliance:** Evaluate the effectiveness of the digital license in ensuring SMEs comply with EU and national regulations. Adjust the licensing framework as needed to address gaps or inefficiencies.
- **Economic impact analysis:** Periodically assess the economic impact of the digital business license on SME operations, focusing on ease of cross-border operations and growth in the single market.

Expected outcomes:

- **Reduced administrative burden:** SMEs experience a significant reduction in the administrative burden associated with obtaining and managing business licenses across multiple EU countries. SMEs are provided with clear, consistent guidelines and reduced legal complexities of cross-border operations.
- **Increased cross-border trade:** The simplification of the licensing process encourages more SMEs to expand their operations across borders, leading to increased cross-border trade and investment within the EU.
- **Increased single market's efficiency:** The allowing of seamless operations across borders, encouraging SMEs to expand their operations and reach within the EU.
- **Enhanced regulatory compliance:** With a standardized process, SMEs find it easier to comply with EU regulations, reducing the risk of non-compliance and associated penalties.
- **Economic growth:** The facilitation of easier business operations across the EU contributes to overall economic growth, with SMEs playing a pivotal role in this expansion.

28. Improving national regulatory frameworks

Simplifying the regulatory environment for SMEs by reducing bureaucracy and streamlining administrative procedures can significantly improve the business landscape. Efforts should be made to review and amend outdated regulations, making it easier for SMEs to start, operate, and expand their businesses. This would also include enhancing digital government services to reduce the time and cost associated with compliance.

Objective:

To simplify the regulatory environment for Romanian SMEs by reducing bureaucracy and streamlining administrative procedures, thus facilitating easier startup, operation and expansion of businesses. This initiative aims to improve efficiency, reduce costs and accelerate compliance processes, creating a more business-friendly environment.

Implementation methods:

- **Regulatory review and simplification:** Establish a regulatory review committee tasked with identifying and amending outdated, redundant, or overly complex regulations that affect SMEs. This committee should include stakeholders from the business community, legal experts and government officials.
- **Digital government services:** Expand and enhance digital government services to enable online filing, processing and tracking of necessary business documentation, licenses and permits. This effort should aim to make government interactions faster, more transparent and less costly.
- **Stakeholder consultations:** Regularly engage with SMEs, employers' organizations and business associations to gather input on regulatory challenges and areas for improvement. Use this feedback to prioritize reforms and ensure that changes meet the actual needs of the business community.
- **Streamlined procedures:** Implement streamlined procedures for common business activities such as business registration, tax filing and permit applications. Introduce one-stop-shops where possible to consolidate services and reduce run-around times for businesses.

- **Training and support for SMEs:** Provide training and support for SMEs to navigate the new regulatory environment. This could include workshops, online resources and a dedicated helpline.

Monitoring and evaluation:

- **Regulatory impact assessments:** Conduct regular impact assessments to evaluate the effectiveness of regulatory changes, focusing on business startup times, operational efficiency and the cost of compliance.
- **Feedback mechanism:** Establish a robust feedback mechanism that allows businesses to report on their experiences with regulatory processes. This feedback should be analyzed systematically to identify further areas for improvement.
- **Compliance costs and times:** Measure and report on the changes in time and cost associated with regulatory compliance for SMEs before and after reforms are implemented.
- **Satisfaction surveys:** Regularly survey SME owners and managers to assess their satisfaction with the changes to the regulatory environment. These surveys should help gauge the perceived improvement in the business climate.
- **Economic indicators:** Track broader economic indicators such as the number of new business registrations, business survival rates and employment figures to assess the long-term impact of regulatory improvements.

Expected outcomes:

- **Reduced administrative burden:** Significant reduction in the administrative burden on SMEs, making it easier and less costly to start and operate a business.
- **Increased business startups and expansion:** An increase in the number and growth of SMEs due to a more conducive regulatory environment.
- **Enhanced competitiveness:** Improved competitiveness of Romanian SMEs both domestically and internationally, as regulatory efficiency attracts more business and investment.
- **Greater compliance:** Enhanced compliance with regulations due to simpler, clearer procedures and better government services.
- **Economic growth:** Overall economic growth stimulated by an increase in entrepreneurial activities and higher business efficiency.

29. Investment in critical infrastructure

Enhancing infrastructure, particularly in less developed areas, is essential. This includes improving transport links, healthcare facilities, and digital networks. For SMEs, better infrastructure facilitates smoother operations, easier access to markets, and improved quality of life for employees, which in turn can help in attracting and retaining talent.

Objective:

To enhance the infrastructure across Romania, with a focus on improving transport links, healthcare facilities and digital networks, particularly in less developed areas. This initiative aims to support smoother operations for SMEs, facilitate easier access to markets and improve the quality of life for employees, contributing to enhanced talent attraction and retention.

Implementation methods:

- **Transport infrastructure development:** Invest in upgrading and expanding road, rail and public transport systems to improve connectivity between urban and rural areas. Prioritize transport projects that reduce travel times and increase reliability for SMEs transporting goods and services.
- **Healthcare facility improvements:** Support the construction and modernization of healthcare facilities in underserved regions. Enhance access to medical services to ensure that employees and their families have reliable healthcare, making these areas more attractive for living and working.
- **Expansion of digital connectivity:** Accelerate the rollout of high-speed broadband and mobile internet services in less developed areas. This includes subsidizing the infrastructure deployment and supporting ISPs to expand their services at affordable rates.
- **Public-Private Partnerships (PPPs):** Encourage public-private partnerships to leverage private sector investment and expertise in infrastructure projects. These partnerships can help accelerate project completion and ensure they are built to meet the needs of SMEs. PPPs need, however, appropriate legislation so that this type of instrument gains the trust of investors and international creditors.

- **Local stakeholder engagement:** Engage with local businesses, community leaders and residents to identify the most critical infrastructure needs. This engagement will help ensure that the investments are directly aligned with the needs of SMEs and the local workforce.

Monitoring and evaluation:

- **Infrastructure project completion rates:** Track the completion rates of infrastructure projects and their adherence to planned timelines and budgets.
- **Impact assessments:** Conduct impact assessments to evaluate how new or improved infrastructure projects affect local businesses, particularly SMEs, in terms of operational efficiency and market access.
- **Usage and satisfaction surveys:** Survey SMEs and local residents to assess their satisfaction with the infrastructure improvements and the tangible impacts on their daily operations and quality of life.
- **Economic indicators:** Monitor economic indicators such as local employment rates, business startup rates and economic output to gauge the broader economic impact of the infrastructure improvements.
- **Return on Investment (ROI):** Evaluate the return on investment for infrastructure projects by comparing the costs of development against economic benefits realized, such as increased business activities and improved productivity.

Expected outcomes:

- **Enhanced business operations:** SMEs experience smoother operations due to improved transport links, reliable digital connectivity and better healthcare facilities.
- **Improved market access:** Enhanced infrastructure, particularly transport and digital networks, allows SMEs easier access to national and international markets.
- **Attracting and retaining talent:** Improved quality of life stemming from better healthcare and connectivity makes less developed areas more attractive to skilled workers, helping SMEs attract and retain talent.
- **Economic development:** Stimulated economic development in less developed areas due to increased attractiveness for new businesses and investment.
- **Increased business competitiveness:** Overall increase in the competitiveness of local SMEs due to reduced operational costs and improved logistics.

30. Developing smart communities

Investing in smart community technologies can provide significant opportunities for SMEs by creating new markets and improving efficiency and sustainability. Initiatives could include smart transportation systems, energy-efficient buildings, and digital public services. SMEs can be integral players in developing these solutions, promoting innovation in community management and quality of life improvements.

Objective:

To foster the development of smart communities in Romania by integrating advanced technologies that enhance urban/rural efficiency, sustainability and quality of life. This initiative seeks to involve SMEs actively in the creation and implementation of smart solutions, thereby opening new markets and improving business operations.

Implementation methods:

- **Smart technology integration:** Implement smart technology solutions across communities, including smart transportation systems that optimize traffic flow and reduce congestion, energy-efficient buildings that minimize environmental impact and digital public services that enhance citizen access to government resources.
- **Partnerships with tech companies:** Forge partnerships between SMEs, technology companies and local governments to develop and deploy smart technologies. These partnerships should focus on co-creating solutions tailored to the specific needs of each community.
- **Innovation hubs:** Establish innovation hubs within communities that serve as centers for research and development of smart technologies. These hubs can provide SMEs with the resources and expertise needed to innovate and test new technologies.
- **Grants and funding opportunities:** Provide grants and funding opportunities specifically for SMEs that are developing smart community technologies. This financial support will help reduce the risk associated with innovation and allow SMEs to invest in new technologies.

- **Community engagement and feedback systems:** Implement systems to engage community members in the planning and development of smart solutions. Regularly collect feedback to ensure that the technologies meet the needs of residents and businesses.

Monitoring and evaluation:

- **Technology adoption rates:** Monitor the adoption rates of smart technologies within communities. Assess the effectiveness of these technologies in improving operational efficiency and sustainability.
- **Economic impact assessment:** Evaluate the economic impact of smart community initiatives on local SMEs and the broader community. Look at factors such as business growth, job creation and overall economic activity.
- **Quality of life indicators:** Track improvements in quality-of-life indicators, such as reductions in energy consumption, improvements in transportation efficiency and enhanced access to public services.
- **SME participation and outcomes:** Assess the level of SME participation in the development and implementation of smart technologies and measure the outcomes of their involvement.
- **Feedback and satisfaction surveys:** Conduct regular surveys with community members and businesses to gauge satisfaction with the smart community initiatives and identify areas for improvement.

Expected outcomes:

- **Enhanced community efficiency and sustainability:** Communities become more efficient and sustainable through the adoption of smart technologies, leading to significant improvements in energy use, transportation and public services.
- **New business opportunities:** SMEs gain access to new markets and business opportunities through their involvement in developing and implementing smart solutions.
- **Economic growth:** Increased economic activity and growth within communities as a result of improved efficiencies and new innovations driven by SMEs.
- **Improved quality of life:** Residents experience an improved quality of life due to more efficient services and a cleaner environment.
- **Strengthened position of SMEs:** SMEs strengthen their market positions by leading innovation in smart technologies, enhancing their visibility and credibility in the market.

”

“Our strategic document aims to support the development and increase the competitiveness of Romanian SMEs for the next ten years. We addressed various critical areas such as technological innovation and practices to ensure competitive sustainability for small and medium-sized firms.

The launch of this project represents an important start on our way to developing a robust and dynamic SME sector. We call on all stakeholders – entrepreneurs, policy makers at national and European level, as well as the community as a whole – to join this ambitious effort.

We are dedicated to the principle that “No one should be left behind!” and we ensure that SMEs in all regions have access to the resources they need to thrive in an ever-changing economic environment. This reflects our commitment to cohesive economic, social and territorial development in line with the European principles.”

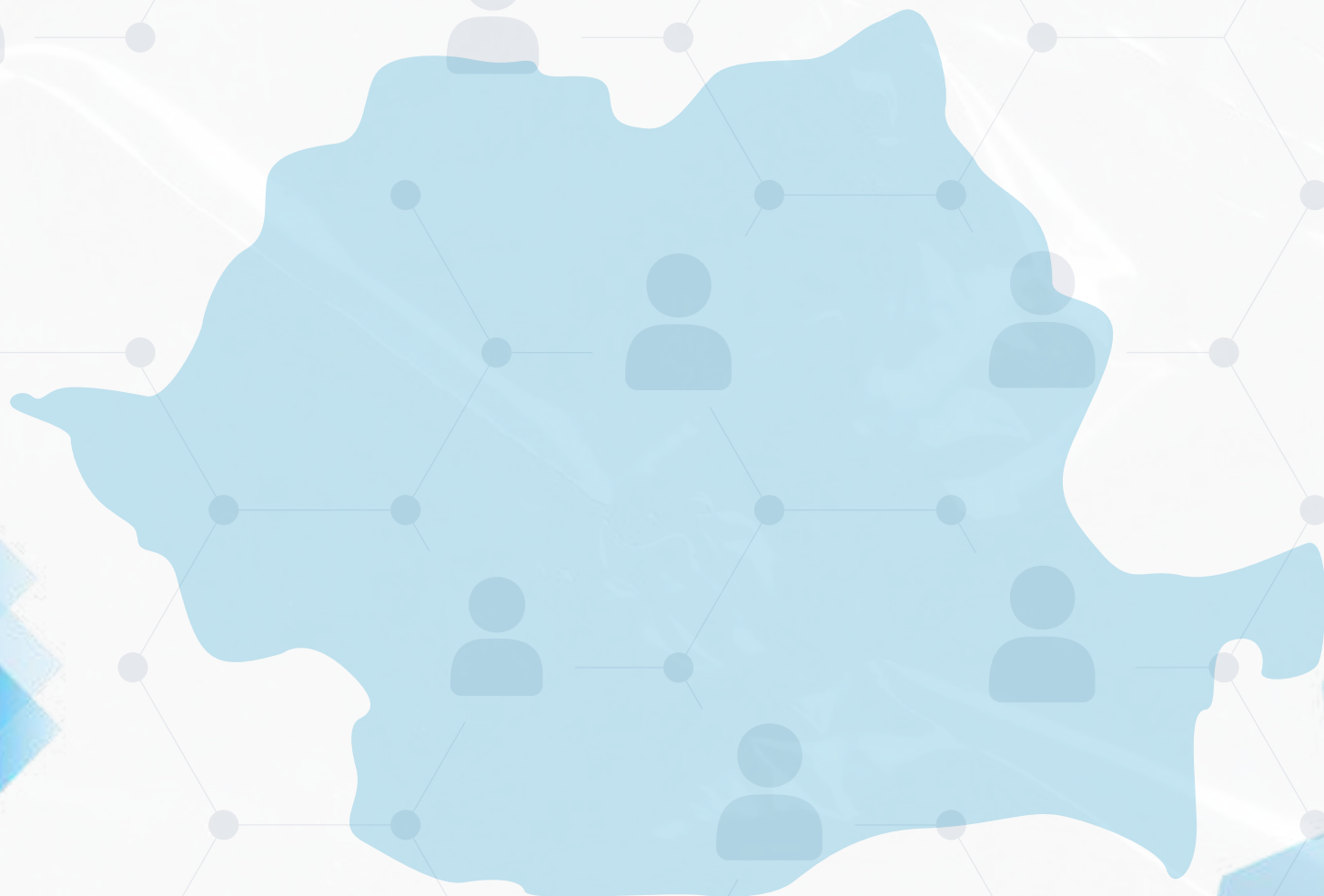
Ana-Maria Icătoiu,

FICSIMM vice-president
OFA first vice-president

Reducerea disparităților regionale:

propunerile FICSIMM și OFA
pentru o Românie
echitabilă și conectată

Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) și patronatul Organizația Femeilor Antreprenor (OFA) au elaborat un set de propuneri concrete pentru reducerea disparităților dintre și, respectiv, în interiorul regiunilor de dezvoltare din România, având în vedere discuțiile curente cu privire la Politica de Coeziune post-2027.

Aceste propuneri sunt menite să stimuleze dezvoltarea regională echitabilă, să sprijine comunitățile mai puțin dezvoltate și să contribuie la o coeziune economică și socială sporită.

Principalele propuneri ale FICSIMM și OFA:

Investiții direcționate în infrastructură

FICSIMM și **OFA** subliniază importanța investițiilor în infrastructura critică din județele mai puțin dezvoltate pentru a stimula creșterea economică și a îmbunătăți calitatea vieții. Aceasta include modernizarea drumurilor, dezvoltarea transportului public, crearea de hub-uri logistice, modernizarea spitalelor și extinderea rețelelor de internet de mare viteză.

Obiectivul este de a conecta regiunile subdezvoltate la centrele economice mai prospere, facilitând accesul la servicii esențiale și oportunități economice.

Gestionarea descentralizată a surselor de finanțare

Propunerile includ implementarea unei gestionări descentralizate a fondurilor, care să permită autorităților locale din regiunile subdezvoltate mai multă autonomie în abordarea nevoilor specifice de dezvoltare.

Aceasta ar încuraja o mai mare responsabilitate și ar spori flexibilitatea și adaptabilitatea proiectelor locale, reducând birocrăția și permițând soluții personalizate.

Alocarea fondurilor bazată pe performanță

FICSIMM și **OFA** propun introducerea unui mecanism de alocare a fondurilor bazat pe performanță, care să recompenseze regiunile ce demonstrează utilizarea eficientă a resurselor pentru obținerea de rezultate concrete, cum ar fi crearea de locuri de muncă și reducerea sărăciei.

Această abordare nu doar că stimulează responsabilitatea în gestionarea fondurilor publice și promovează o utilizare mai eficientă a resurselor, dar include și sprijin specific pentru regiunile cu performanțe mai scăzute. Regiunile care întâmpină dificultăți în atingerea indicatorilor de performanță vor beneficia de asistență tehnică și suport suplimentar, cum ar fi formare pentru personalul local, consultanță în planificarea strategică și acces la expertiză externă.

Iar proiectele care nu ating obiectivele vor fi reevaluate și recalibrate, ceea ce poate implica realocarea resurselor către inițiative cu potențial mai mare de succes sau revizuirea obiectivelor pentru a asigura o utilizare eficientă a fondurilor disponibile.

Transparență și responsabilitate sporite

Pentru a asigura utilizarea eficientă a resurselor și a reduce riscurile de corupție, **FICSIMM** și **OFA** susțin consolidarea mecanismelor de transparență și responsabilitate în alocarea și utilizarea fondurilor.

Propunerile includ monitorizarea continuă a progresului proiectelor, evaluări independente și publicarea de rapoarte financiare accesibile publicului larg.

Planuri locale de dezvoltare economică

FICSIMM și **OFA** sprijină crearea și implementarea de planuri locale de dezvoltare economică adaptate nevoilor și potențialului fiecărui județ. Aceste planuri ar trebui să se bazeze pe o analiză detaliată a nevoilor locale și să includă măsuri pentru stimularea creșterii economice, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității vieții.

Sprijin pentru IMM-uri și microfinanțare

În vederea stimulării inovației și creării de locuri de muncă, **FICSIMM** și **OFA** propun înființarea de instituții de microfinanțare și programe dedicate sprijinirii IMM-urilor și startup-urilor. Acestea ar include facilități de creditare simplificate, subvenții pentru proiectele inovative și scheme de garanții pentru împrumuturi.

Programe de educație și dezvoltare a competențelor

Propunerile **FICSIMM** și **OFA** includ lansarea de programe de educație și formare profesională pentru creșterea nivelului de calificare al forței de muncă din județele mai puțin dezvoltate.

Aceste programe ar susține tranziția către o economie bazată pe cunoaștere și tehnologie, aliniind competențele dobândite la cerințele pieței de muncă.

Concluzii:

Aceste propuneri sunt construite pentru a răspunde într-un mod coerent și integrat la provocările regionale și pentru a promova o dezvoltare echitabilă și sustenabilă în toate regiunile României.

Ele reflectă angajamentul României de a contribui la obiectivele de coeziune economică și socială promovate de Uniunea Europeană, facilitând un viitor mai prosper și mai echitabil pentru toate comunitățile din țară.

”

„Implementarea gestionării descentralizate a fondurilor și alocarea bazată pe performanță, sprijinind operațional, în paralel, regiunile cu performanțe mai scăzute sunt măsuri esențiale pentru eficientizarea utilizării resurselor și reducerea disparităților regionale.

Aceste abordări, centrate pe transparență, responsabilitate și autonomie locală, vor permite autorităților regionale să adapteze proiectele la specificul economic și social al fiecărei zone.

Astfel, se va asigura o utilizare mai eficientă a fondurilor, cu rezultate concrete în reducerea sărăciei, îmbunătățirea infrastructurii și crearea de noi locuri de muncă bine plătite în zonele mai puțin dezvoltate.”

Ana-Maria Icătoiu,

vicepreședintă FICSIMM
prim-vicepreședintă OFA

Propuneri pentru reducerea disparităților

dintre și, respectiv, în interiorul
regiunilor de dezvoltare din România,
în contextul discuțiilor cu privire la
Politica de Coeziune post-2027

CUPRINS:

1. Investiții direcționate în infrastructură	144
2. Gestionarea descentralizată a fondurilor	147
3. Alocarea fondurilor bazată pe performanță	150
4. Transparență și responsabilitate sporită	153
5. Planuri locale de dezvoltare economică	156
6. Sprijin pentru întreprinderile mici și microfinanțare	160
7. Programe de educație și dezvoltare a competențelor	164
8. Elemente diverse cu privire la IMM-uri	168
 Concluzii	 170

1. Investiții direcționate în infrastructură

Obiectiv:

Îmbunătățirea infrastructurii critice în județele mai puțin dezvoltate pentru a stimula creșterea economică, a îmbunătăți calitatea vieții și a facilita accesul la servicii esențiale.

Aliniere cu documentele de politici:

Investițiile în infrastructură trebuie să se concentreze pe crearea unei conectivități mai bune între regiunile subdezvoltate și centrele urbane dezvoltate, în conformitate cu orientările UE care subliniază necesitatea îmbunătățirii infrastructurii de transport, energie și comunicații pentru a spori competitivitatea și coeziunea teritorială.

Context și necesitate:

Județele mai puțin dezvoltate din România se confruntă cu deficiențe majore în ceea ce privește infrastructura, care limitează dezvoltarea economică și accesul locuitorilor la servicii esențiale. Dezvoltarea inegală a infrastructurii între regiunile din România accentuează disparitățile economice și sociale, afectând coeziunea națională și integrarea europeană. Prin urmare, este crucial să se concentreze investițiile în infrastructură în aceste zone pentru a corecta aceste deficiențe și a asigura o dezvoltare mai echitabilă.

Domenii-cheie de investiție:

A. Infrastructură de transport

- **Modernizarea drumurilor:** Investițiile trebuie direcționate către modernizarea și extinderea rețelei de drumuri locale și regionale. Acest lucru include reabilitarea drumurilor deteriorate, lărgirea drumurilor înguste și îmbunătățirea siguranței rutiere prin instalarea de semnalizări corespunzătoare și măsuri de securitate. Scopul este de a reduce timpul de călătorie și de a îmbunătăți conectivitatea cu centrele economice majore, facilitând astfel transportul de bunuri și servicii.

- **Sisteme de transport public:** Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport public, cum ar fi autobuzele și trenurile regionale, sunt esențiale pentru a crește mobilitatea locuitorilor, în special pentru cei care nu au acces la transport privat. Aceste investiții vor contribui la reducerea izolării comunităților rurale și vor facilita accesul la piețele de muncă și educație.
- **Huburi logistice:** Crearea de centre logistice în regiunile subdezvoltate pentru a facilita mișcarea bunurilor și serviciilor. Aceste huburi vor integra economia locală în piețele naționale și internaționale, stimulând astfel creșterea economică locală.

B. Infrastructură sanitară

- **Modernizarea spitalelor:** Investițiile trebuie să includă modernizarea spitalelor existente cu echipamente medicale de ultimă generație, îmbunătățirea facilităților și extinderea serviciilor, în special în domeniile care necesită în prezent deplasări pe distanțe lungi. Aceasta va asigura accesul locuitorilor din zonele subdezvoltate la îngrijire medicală de calitate.
- **Construirea de clinici și puncte de sănătate:** În regiunile rurale, urbane mici și izolate, este esențial să se construiască clinici ambulatorii și puncte de sănătate pentru a oferi servicii medicale de bază aproape de comunități. Aceste unități vor reduce nevoia de deplasare a locuitorilor pentru a accesa îngrijiri medicale esențiale.

C. Infrastructură digitală

- **Extinderea rețelelor de bandă largă:** Asigurarea accesului la internet de mare viteză în zonele rurale și subdezvoltate este crucială pentru integrarea digitală a acestor regiuni. Investițiile trebuie să sprijine extinderea rețelelor de bandă largă, facilitând astfel accesul locuitorilor și întreprinderilor la servicii digitale și oportunități economice.
- **Educație digitală și telemedicină:** Conectivitatea digitală va susține, de asemenea, inițiativele de educație la distanță și telemedicină, oferind acces la resurse educaționale și servicii medicale chiar și în cele mai izolate zone.

Rezultate așteptate:

Prin implementarea acestor investiții direcționate în infrastructură, județele mai puțin dezvoltate vor beneficia de o creștere economică accelerată, o îmbunătățire a calității vieții pentru locuitori și o reducere a disparităților între regiunile din România.

Aceste măsuri vor facilita o mai bună integrare a acestor regiuni în economia națională și europeană, contribuind la coeziunea teritorială și socială pe termen lung.

Aliniere cu strategia UE și națională:

Aceste investiții sunt în deplină conformitate cu orientările Comisiei Europene pentru perioada 2024-2025, care subliniază necesitatea consolidării competitivității, dezvoltării durabile și coeziunii teritoriale.

De asemenea, acestea răspund cerințelor naționale de reducere a disparităților și de promovare a dezvoltării regionale echitabile, așa cum sunt enunțate în documentele de poziționare preliminară a României.

2. Gestionarea descentralizată a fondurilor

Obiectiv:

Implementarea unei gestiuni descentralizate a fondurilor pentru a permite autorităților locale din județele subdezvoltate mai multă autonomie în abordarea nevoilor de dezvoltare specifice.

Aliniere cu documentele de politici:

Aceasta reflectă principiul subsidiarității și guvernanței pe mai multe niveluri, esențiale pentru Politica de Coeziune post-2027, menținând în același timp accentul pe abordarea teritorială specifică fiecărei regiuni.

Context și necesitate:

În România, disparitățile regionale persistente sunt adesea exacerbate de un sistem de gestionare a fondurilor care este centralizat, ceea ce limitează capacitatea autorităților locale de a răspunde rapid și eficient la provocările locale.

Gestionarea descentralizată a fondurilor oferă o soluție prin care autoritățile locale pot dezvolta și implementa proiecte care sunt mai bine alinate la nevoile specifice ale comunităților lor, contribuind astfel la reducerea disparităților și la promovarea unei dezvoltări regionale echilibrate.

Principii-cheie ale gestionării descentralizate:

A. Autonomia locală

- **Delegarea competențelor:** Prin gestionarea descentralizată a fondurilor, autoritățile locale din județele subdezvoltate vor primi competențe sporite în ceea ce privește planificarea, alocarea și utilizarea fondurilor europene și naționale. Aceste competențe includ identificarea priorităților de dezvoltare locală, elaborarea de proiecte și alocarea resurselor financiare necesare.

- **Decizii adaptate contextului local:** Autoritățile locale vor avea libertatea de a adapta investițiile și proiectele la specificul economic, social și cultural al regiunii lor, ceea ce va duce la soluții mai eficiente și mai relevante pentru problemele locale.

B. Flexibilitate și adaptabilitate

- **Răspuns rapid la nevoile emergente:** Gestionarea descentralizată permite autorităților locale să reacționeze rapid la nevoile emergente și la schimbările din contextul local. Aceasta include adaptarea proiectelor și a alocărilor financiare în funcție de evoluția priorităților regionale, fără a fi necesară trecerea prin procese birocratice complexe la nivel central.
- **Inovație și experimentare:** Autoritățile locale vor fi încurajate să experimenteze soluții inovatoare pentru problemele locale, având posibilitatea de a testa noi abordări și tehnologii, ceea ce poate duce la identificarea unor bune practici replicabile și în alte regiuni.

C. Responsabilitate și transparență

- **Monitorizare și evaluare la nivel local:** Odată cu creșterea autonomiei, autoritățile locale vor avea și responsabilitatea de a asigura transparența în utilizarea fondurilor și de a implementa mecanisme stricte de monitorizare și evaluare. Aceste mecanisme sunt esențiale pentru a asigura că fondurile sunt utilizate eficient și că rezultatele dorite sunt atinse.
- **Implicarea comunității:** Gestionarea descentralizată trebuie să fie însoțită de procese ample de consultare cu comunitățile locale pentru a asigura că proiectele reflectă cu adevărat nevoile și prioritățile acestora. Transparența în decizii și implicarea cetățenilor vor crește încrederea în administrațiile locale și vor stimula participarea activă a comunității.

D. Capacitate administrativă

- **Consolidarea capacității instituționale:** Gestionarea descentralizată a fondurilor va necesita o consolidare semnificativă a capacității administrative la nivel local. Acest lucru implică formarea personalului local în managementul fondurilor europene, planificare strategică și implementare de proiecte. Investițiile în dezvoltarea competențelor și a resurselor umane la nivel local vor fi esențiale pentru succesul acestui model de gestionare.
- **Parteneriate interinstituționale:** Autoritățile locale vor fi încurajate să dezvolte parteneriate cu alte instituții publice, ONG-uri și structurile asociative ale sectorului privat pentru a maximiza impactul fondurilor și pentru a asigura o implementare eficientă a proiectelor.

Rezultate așteptate:

Prin implementarea gestionării descentralizate a fondurilor, județele mai puțin dezvoltate vor avea capacitatea de a implementa proiecte mai bine adaptate la nevoile lor specifice, ceea ce va conduce la o utilizare mai eficientă a resurselor și la o dezvoltare regională mai echilibrată. Această abordare va contribui la reducerea disparităților regionale și la întărirea coeziunii economice și sociale în România.

Aliniere cu strategia UE și națională:

Gestionarea descentralizată a fondurilor este aliniată cu principiile subsidiarității și guvernantei pe mai multe niveluri, esențiale pentru Politica de Coeziune a Uniunii Europene post-2027.

Acest model de gestionare reflectă angajamentul României de a promova o abordare teritorială care să răspundă mai bine provocărilor locale și să asigure o dezvoltare durabilă și echitabilă în toate regiunile țării.

3. Alocarea fondurilor bazată pe performanță

Obiectiv: Introducerea unui mecanism de alocare a fondurilor bazat pe performanță, care să recompenseze regiunile care demonstrează utilizarea eficientă a fondurilor inițiale și să stimuleze implementarea proiectelor care contribuie semnificativ la reducerea disparităților regionale și la atingerea obiectivelor strategice naționale și europene.

Aliniere cu documentele de politici: Această măsură ar trebui să fie corelată cu prioritățile UE privind competitivitatea și inovația, asigurând în același timp că finanțarea este direcționată către regiuni care contribuie la obiectivele strategice ale Uniunii.

Context și necesitate:

Alocarea fondurilor europene și naționale în România a fost adesea criticată pentru lipsa de eficiență și pentru risipa de resurse în proiecte care nu au avut impactul dorit. Un sistem bazat pe performanță ar permite o mai bună orientare a resurselor către acele regiuni și proiecte care demonstrează o capacitate crescută de a utiliza eficient fondurile pentru a genera rezultate tangibile. Acest mecanism ar încuraja, de asemenea, o mai mare responsabilitate și ar spori transparența în gestionarea fondurilor publice.

Elemente-cheie ale alocării fondurilor bazate pe performanță:

A. Criterii de evaluare a performanței

- **Indicatori de rezultat:** Alocarea fondurilor suplimentare ar trebui condiționată de atingerea unor indicatori de rezultat specifici, cum ar fi crearea de locuri de muncă, reducerea sărăciei, îmbunătățirea infrastructurii și creșterea accesului la servicii publice esențiale. Acești indicatori trebuie adaptați la specificul fiecărei regiuni și vor reflecta obiectivele strategice stabilite la nivel național și european.

- **Progresul proiectelor:** Performanța trebuie evaluată pe baza progresului în implementarea proiectelor, inclusiv respectarea termenelor, utilizarea eficientă a resurselor și calitatea rezultatelor obținute. Regiunile care reușesc să finalizeze proiectele în mod eficient și să livreze rezultate de impact vor fi eligibile pentru finanțare suplimentară.

B. Stimulente pentru performanță

- **Finanțare suplimentară:** Regiunile care demonstrează performanțe ridicate în utilizarea fondurilor vor primi finanțare suplimentară pentru a extinde sau dezvolta noi proiecte. Acest mecanism va încuraja o competiție sănătoasă între regiuni pentru a maximiza eficiența și impactul fondurilor.
- **Acces prioritar la programe-pilot:** Regiunile cu performanțe ridicate ar putea avea acces prioritar la participarea în programe-pilot sau proiecte inovatoare, ceea ce le-ar permite să experimenteze soluții noi și să contribuie la dezvoltarea de bune practici care ar putea fi extinse la nivel național.

C. Monitorizare și raportare

- **Sisteme de monitorizare robuste:** Implementarea unui sistem robust de monitorizare a progresului proiectelor este esențială pentru a asigura acuratețea evaluării performanței. Aceste sisteme trebuie să includă rapoarte periodice detaliate, audituri independente și utilizarea de tehnologii digitale pentru a urmări în timp real progresul proiectelor.
- **Transparența datelor:** Datele privind performanța și utilizarea fondurilor trebuie să fie publice și accesibile pentru toți actorii interesați, inclusiv pentru cetățeni și organizațiile non-guvernamentale. Transparența va spori responsabilitatea autorităților locale și va permite o evaluare obiectivă a performanței.

D. Sprijin pentru regiunile cu performanță scăzută

- **Asistență tehnică:** Regiunile care întâmpină dificultăți în atingerea indicatorilor de performanță vor beneficia de asistență tehnică și suport suplimentar pentru a îmbunătăți capacitatea de gestionare a proiectelor. Aceasta poate include formare pentru personalul local, consultanță în planificarea strategică și acces la expertiză externă.
- **Recalibrarea proiectelor:** În cazul în care regiunile nu reușesc să atingă indicatorii de performanță, proiectele vor fi reevaluate și recalibrate pentru a asigura o utilizare mai eficientă a fondurilor. Aceasta poate implica realocarea resurselor către alte proiecte cu potențial mai mare de succes sau revizuirea obiectivelor inițiale.

Rezultate așteptate:

Prin implementarea alocării fondurilor bazate pe performanță, considerăm că va exista o îmbunătățire semnificativă a eficienței și impactului fondurilor publice în România.

Acest sistem va stimula o mai mare responsabilitate în utilizarea resurselor, va încuraja inovarea și va contribui la reducerea disparităților regionale. De asemenea, va spori transparența și va întări încrederea cetățenilor în capacitatea autorităților de a gestiona fondurile în mod eficient.

Aliniere cu strategia UE și națională:

Alocarea fondurilor bazată pe performanță este în linie cu prioritățile Uniunii Europene pentru o utilizare mai eficientă a resurselor și pentru asigurarea unei creșteri economice durabile și echitabile. Această abordare contribuie la realizarea obiectivelor de coeziune economică, socială și teritorială, promovate de Politica de Coeziune post-2027, și este în concordanță cu angajamentele naționale de a sprijini o dezvoltare regională echilibrată și sustenabilă.

4. Transparență și responsabilitate sporită

Obiectiv:

Consolidarea mecanismelor de transparență și responsabilitate în alocarea și utilizarea fondurilor pentru a asigura utilizarea eficientă a resurselor, a reduce riscurile de corupție și a spori încrederea publicului în procesele de dezvoltare regională.

Aliniere cu documentele de politici:

Această inițiativă este esențială pentru menținerea integrității Politicii de Coeziune, asigurându-se că fondurile sunt gestionate în mod corespunzător și contribuie la obiectivele de coeziune economică și socială.

Context și necesitate:

În gestionarea fondurilor publice, transparența și responsabilitatea sunt esențiale pentru a asigura că resursele sunt utilizate corect și eficient, iar proiectele finanțate aduc beneficii reale comunităților vizate. În contextul dezvoltării regionale din România, unde riscurile de corupție și utilizarea inefficientă a fondurilor sunt preocupări persistente, este imperativ să se implementeze măsuri riguroase pentru a întări aceste principii.

Elemente cheie ale transparenței și responsabilității sporite:

A. Sisteme de monitorizare și evaluare îmbunătățite

- **Monitorizare continuă:** Implementarea unor sisteme de monitorizare continuă care să urmărească progresul fiecărui proiect în timp real. Aceste sisteme ar trebui să fie accesibile atât autorităților centrale, cât și publicului larg, pentru a asigura un nivel ridicat de transparență.
- **Evaluare periodică:** Realizarea de evaluări periodice independente pentru a verifica dacă fondurile sunt utilizate conform planurilor inițiale și dacă obiectivele sunt atinse. Aceste evaluări vor fi esențiale pentru a identifica rapid eventualele probleme și pentru a lua măsuri corective.

B. Raportare transparentă și accesibilă

- **Publicarea rapoartelor financiare:** Toate rapoartele financiare legate de proiectele finanțate vor fi publicate într-un format accesibil și ușor de înțeles pentru publicul larg. Aceste rapoarte vor include informații detaliate despre alocările bugetare, cheltuielile efectuate și progresul în implementarea proiectelor.
- **Platforme online pentru transparență:** Crearea unor platforme online unde cetățenii pot accesa informații despre utilizarea fondurilor publice și pot urmări în timp real implementarea proiectelor. Aceste platforme vor permite, de asemenea, feedback-ul publicului, care poate semnală eventuale nereguli.

C. Mecanisme stricte de audit și control

- **Audituri independente:** Realizarea de audituri independente și periodice pentru a verifica corectitudinea și legalitatea utilizării fondurilor. Aceste audituri ar trebui să fie realizate de entități externe, pentru a asigura imparțialitatea și obiectivitatea procesului.
- **Măsuri anticorupție:** Implementarea unor măsuri stricte anticorupție, inclusiv monitorizarea atentă a licitațiilor publice, verificarea conflictelor de interese și impunerea de sancțiuni severe în cazurile de corupție sau utilizare frauduloasă a fondurilor.

D. Implicarea societății civile și a cetățenilor

- **Consultări publice:** Organizarea de consultări publice periodice în cadrul cărora cetățenii și reprezentanții societății civile pot participa la discuții despre alocarea și utilizarea fondurilor. Aceste consultări vor ajuta la creșterea transparenței și la asigurarea faptului că proiectele finanțate răspund nevoilor reale ale comunităților.

- **Mecanisme de feedback și plângeri:** Implementarea unor mecanisme eficiente prin care cetățenii pot depune plângeri sau pot oferi feedback cu privire la modul în care sunt gestionate fondurile publice. Aceste mecanisme ar trebui să asigure un răspuns prompt și eficient la orice problemă semnalată.

E. Consolidarea capacității administrative

- **Formare profesională:** Personalul implicat în gestionarea fondurilor publice va beneficia de formare continuă în domenii precum managementul financiar, auditul și controlul intern, pentru a asigura o utilizare cât mai eficientă și transparentă a resurselor.
- **Dezvoltarea competențelor digitale:** Investiții în dezvoltarea competențelor digitale ale personalului administrativ pentru a utiliza eficient noile platforme și sisteme de monitorizare și raportare.

Rezultate așteptate:

Prin implementarea unor măsuri sporite de transparență și responsabilitate, se așteaptă o reducere semnificativă a riscurilor de corupție și a utilizării ineficiente a fondurilor publice. Aceste măsuri vor contribui la creșterea încrederii cetățenilor în capacitatea autorităților de a gestiona resursele publice în mod responsabil și vor asigura că fondurile sunt utilizate pentru a sprijini proiecte care aduc beneficii reale și sustenabile comunităților.

Aliniere cu strategia UE și națională:

Aceste măsuri de transparență și responsabilitate sunt aliniate cu prioritățile Uniunii Europene pentru o mai mare integritate și eficiență în gestionarea fondurilor publice. Ele contribuie la realizarea obiectivelor de coeziune economică și socială, promovând, în același timp, un mediu de lucru etic și transparent, esențial pentru succesul pe termen lung al politicilor de dezvoltare regională.

5. Planuri locale de dezvoltare economică

Obiectiv:

Sprijinirea creării și implementării de planuri locale de dezvoltare economică, adaptate la nevoile și potențialul specific al fiecărui județ mai puțin dezvoltat, pentru a stimula creșterea economică durabilă, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității vieții în comunitățile respective.

Aliniere cu documentele de politici:

Aceste planuri ar trebui să se alinieze cu noua abordare strategică a UE, care promovează creșterea și competitivitatea prin reforme și investiții la nivel local și regional.

Context și necesitate:

Disparitățile economice și sociale dintre județele din România, și chiar în interiorul acestora, sunt adesea cauzate de lipsa unor strategii coerente și personalizate de dezvoltare economică la nivel local. Regiunile mai puțin dezvoltate necesită planuri economice care să valorifice potențialul local și să răspundă specificităților economice, sociale și culturale ale fiecărei comunități. Aceste planuri ar trebui să fie integrate și să se alinieze cu strategiile naționale și europene, asigurând coerență și complementaritate.

Elemente-cheie ale planurilor locale de dezvoltare economică:

A. Evaluarea nevoilor și potențialului local

- **Analiză diagnostic:** Elaborarea de studii și analize diagnostice care să evalueze nevoile economice, resursele disponibile, punctele forte și vulnerabilitățile fiecărei regiuni. Aceste studii ar trebui să includă aspecte economice, sociale, demografice și de mediu, pentru a oferi o imagine completă și detaliată a potențialului de dezvoltare.

- **Identificarea sectoarelor strategice:** Pe baza analizei diagnostice, identificarea sectoarelor economice cu potențial de creștere și care pot aduce valoare adăugată la nivel local. Acestea pot include agricultura, turismul, industriile creative, IT&C, și energiile regenerabile, în funcție de specificul fiecărei regiuni.

B. Elaborarea strategiilor de dezvoltare economică

- **Planificare strategică participativă:** Implicarea actorilor locali, inclusiv autoritățile publice, mediul de afaceri, organizațiile non-guvernamentale și comunitățile locale, în procesul de elaborare a planurilor de dezvoltare. Această abordare participativă asigură că strategiile sunt adaptate la nevoile reale și au sprijinul comunității.
- **Stabilirea de obiective și priorități:** Definirea unor obiective clare și măsurabile pe termen scurt, mediu și lung, care să ghideze eforturile de dezvoltare economică. Aceste obiective trebuie să fie aliniate cu strategiile naționale și europene și să vizeze creșterea competitivității locale, crearea de locuri de muncă și reducerea disparităților economice.

C. Instrumente și resurse pentru implementare

- **Alocarea resurselor financiare:** Identificarea surselor de finanțare, inclusiv fonduri europene, fonduri guvernamentale și investiții private, pentru susținerea implementării planurilor de dezvoltare economică. Este esențială o planificare financiară riguroasă care să asigure utilizarea eficientă a resurselor disponibile.
- **Parteneriate public-private:** Promovarea parteneriatelor public-private (PPP), însă bazate pe o legislație solidă și serioasă, pentru a atrage investiții și expertiză din sectorul privat, care să sprijine dezvoltarea infrastructurii, crearea de locuri de muncă și dezvoltarea competențelor la nivel local.

D. Monitorizare, evaluare și adaptare

- **Monitorizarea progresului:** Implementarea unui sistem de monitorizare continuă a progresului planurilor de dezvoltare economică. Acesta va permite evaluarea periodică a rezultatelor și adaptarea planurilor în funcție de evoluția contextului local și de nevoile emergente.
- **Evaluare impact:** Realizarea de evaluări de impact la intervale periodice pentru a măsura efectele economice și sociale ale planurilor și pentru a asigura că acestea contribuie la reducerea disparităților regionale și la îmbunătățirea calității vieții în comunități.
- **Flexibilitate și adaptabilitate:** Planurile de dezvoltare trebuie să fie suficient de flexibile pentru a se adapta la schimbările economice și sociale neprevăzute. Aceasta include revizuirea periodică a obiectivelor și priorităților în funcție de evoluția locală și națională.

E. Capacitate administrativă și implicare comunitară

- **Consolidarea capacității instituționale:** Autoritățile locale vor necesita sprijin în dezvoltarea capacităților administrative pentru a planifica, implementa și monitoriza eficient planurile de dezvoltare. Aceasta include formare continuă și asistență tehnică pentru personalul administrativ.
- **Implicarea comunității:** Un aspect esențial al succesului planurilor de dezvoltare economică este implicarea activă a comunităților locale. Aceasta asigură că proiectele răspund nevoilor reale ale cetățenilor și beneficiază de sprijinul acestora pe termen lung.

Rezultate așteptate:

Prin implementarea planurilor locale de dezvoltare economică, se anticipează o revitalizare a economiilor locale în județele mai puțin dezvoltate, crearea de noi locuri de muncă, creșterea investițiilor și îmbunătățirea condițiilor de viață pentru locuitori.

Aceste planuri vor contribui la reducerea disparităților regionale și la asigurarea unei dezvoltări economice echilibrate și sustenabile în întreaga țară.

Aliniere cu strategia UE și națională:

Planurile locale de dezvoltare economică sunt în deplină conformitate cu orientările strategice ale Uniunii Europene și cu prioritățile naționale ale României.

Acestea susțin obiectivele de coeziune economică, socială și teritorială promovate de Politica de Coeziune post-2027, printr-o abordare personalizată și integrată a dezvoltării economice la nivel regional.

6. Sprijin pentru întreprinderile mici și microfinanțare

Obiectiv:

Stabilirea de instituții de microfinanțare și programe de finanțare dedicate sprijinirii întreprinderilor mici și startup-urilor în județele mai puțin dezvoltate, pentru a stimula inovația, crearea de locuri de muncă și dezvoltarea economică locală.

Aliniere cu documentele de politici:

Sprijinirea IMM-urilor este centrală pentru dezvoltarea economică și socială a regiunilor mai puțin dezvoltate și se aliniază cu angajamentul UE de a stimula inovația și crearea de locuri de muncă.

Context și necesitate:

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) sunt coloana vertebrală a economiei românești, contribuind semnificativ la ocuparea forței de muncă și la creșterea economică. În județele mai puțin dezvoltate, însă, IMM-urile se confruntă cu provocări majore, cum ar fi accesul limitat la finanțare, infrastructura slab dezvoltată și lipsa de competențe adecvate. Sprijinul specific pentru aceste întreprinderi, prin microfinanțare și alte forme de finanțare adaptate, este esențial pentru a stimula inovația și a reduce disparitățile economice regionale.

Elemente-cheie ale sprijinului pentru întreprinderile mici și microfinanțare:

A. Crearea de instituții de microfinanțare

- **Instituții dedicate:** Înființarea unor instituții de microfinanțare specializate care să ofere acces la credite pentru IMM-urile și startup-urile din județele mai puțin dezvoltate. Aceste instituții ar trebui să fie capabile să ofere produse financiare adaptate nevoilor specifice ale întreprinderilor mici, cum ar fi credite pe termen scurt, împrumuturi pentru capital de lucru și microcredite pentru startup-uri.

- **Simplificarea procedurilor:** Simplificarea proceselor de aplicare și acordare a microcreditelor pentru a facilita accesul întreprinderilor mici la finanțare. Acest lucru ar putea include reducerea birocrăției și a cerințelor de garanții, astfel încât mai multe întreprinderi mici să poată beneficia de sprijin financiar.

B. Programe de sprijin financiar pentru IMM-uri

- **Subvenții și granturi:** Oferirea de subvenții și granturi pentru IMM-urile din regiunile subdezvoltate pentru a sprijini inovarea, extinderea capacităților de producție și penetrarea de noi piețe. Aceste fonduri ar trebui să fie destinate proiectelor care au potențialul de a crea locuri de muncă și de a stimula creșterea economică locală.
- **Scheme de garanții pentru împrumuturi:** Implementarea unor scheme de garanții care să permită IMM-urilor să acceseze împrumuturi bancare, chiar și atunci când nu pot oferi garanții convenționale. Aceste scheme ar trebui să fie susținute de fonduri publice sau europene și să fie gestionate de instituții financiare sau agenții guvernamentale.

C. Instruire și asistență tehnică:

- **Program de mentorat și formare:** Dezvoltarea de programe de mentorat și formare pentru antreprenori, care să le ofere competențele necesare pentru a-și gestiona mai bine afacerile. Aceste programe ar putea acoperi aspecte precum managementul financiar, marketingul digital, inovația în afaceri și accesarea piețelor internaționale.
- **Asistență tehnică:** Oferirea de asistență tehnică pentru dezvoltarea de planuri de afaceri, identificarea surselor de finanțare și implementarea de noi tehnologii în IMM-uri. Acest sprijin poate veni din partea autorităților locale, organizațiilor non-guvernamentale sau a altor parteneri din sectorul privat.

D. Stimulente pentru startup-uri

- **Facilități fiscale:** Introducerea unor facilități fiscale pentru startup-urile care se înființează în județele mai puțin dezvoltate. Aceste facilități ar putea include scutiri de la impozitul pe profit pe o perioadă determinată sau reduceri de taxe pentru angajarea forței de muncă locale.
- **Acces la piețe:** Sprijinirea startup-urilor în accesarea piețelor regionale, naționale și internaționale prin programe de networking, târguri și expoziții, precum și prin crearea de parteneriate cu alte companii și instituții.

E. Promovarea culturii antreprenoriale

- **Campanii de informare:** Organizarea de campanii de informare și sensibilizare la nivel local, în parteneriat cu structurile asociative ale mediului privat, pentru a încuraja antreprenoriatul și pentru a informa potențialii antreprenori despre oportunitățile de finanțare și sprijin disponibile.
- **Întreprinderi sociale:** Încurajarea dezvoltării întreprinderilor sociale care, pe lângă crearea de locuri de muncă, contribuie la soluționarea problemelor sociale în comunitățile locale, cum ar fi excluziunea socială sau sărăcia.

Rezultate așteptate:

Prin sprijinul oferit IMM-urilor și startup-urilor prin microfinanțare și alte forme de sprijin financiar, se așteaptă o revitalizare a economiilor locale în județele mai puțin dezvoltate, crearea de noi locuri de muncă, creșterea inovării și îmbunătățirea competitivității economice a acestor regiuni.

Aceste măsuri vor contribui la reducerea disparităților economice și la dezvoltarea durabilă a economiei românești.

Aliniere cu strategia UE și națională:

Sprijinul pentru IMM-uri și microfinanțarea sunt în deplină conformitate cu prioritățile Uniunii Europene pentru promovarea coeziunii economice și sociale, dezvoltarea regională echilibrată și susținerea inovației și antreprenoriatului.

Aceste măsuri reflectă angajamentul României de a sprijini dezvoltarea întreprinderilor mici și de a reduce disparitățile regionale, contribuind astfel la realizarea obiectivelor de coeziune economică și socială.

7. Programe de educație și dezvoltare a competențelor

Obiectiv:

Lansarea de programe de educație și formare profesională care să crească nivelul de calificare al forței de muncă din județele mai puțin dezvoltate, cu un accent special pe alinierea competențelor dobândite la cerințele pieței de muncă și pe susținerea tranziției către o economie bazată pe cunoaștere și tehnologie.

Aliniere cu documentele de politici:

Aceasta este în conformitate cu viziunea UE de a construi o „Uniune a competențelor”, axată pe investiții în formarea adulților și învățarea pe tot parcursul vieții.

Context și necesitate:

În județele mai puțin dezvoltate din România, lipsa competențelor adecvate în rândul forței de muncă reprezintă un obstacol major în calea dezvoltării economice. Nivelul scăzut de calificare limitează oportunitățile de angajare și reduce atractivitatea acestor regiuni pentru investițiile economice. În acest context, programele de educație și dezvoltare a competențelor sunt esențiale pentru a susține creșterea economică, reducerea șomajului și adaptarea la noile cerințe ale pieței muncii.

Elemente-cheie ale programelor de educație și dezvoltare a competențelor:

A. Educație vocațională și formare profesională

- **Școli profesionale și centre de formare:** Înființarea sau revitalizarea școlilor profesionale și a centrelor de formare în județele mai puțin dezvoltate. Aceste instituții vor oferi cursuri adaptate la nevoile pieței locale, în domenii precum meșteșugurile, construcțiile, industria prelucrătoare, agricultură, servicii și IT.

- **Programe de ucenicie:** Dezvoltarea programelor de ucenicie care să combine educația teoretică cu experiența practică la locul de muncă. Aceste programe vor fi realizate în parteneriat cu întreprinderile locale, asigurând o tranziție ușoară a absolvenților în câmpul muncii.

B. Dezvoltarea competențelor digitale

- **Cursuri de competențe digitale:** Organizarea de cursuri de formare în competențe digitale, care să includă utilizarea computerului, programare de bază, marketing digital, și alte abilități relevante pentru economia digitală. Aceste cursuri vor fi disponibile pentru toate categoriile de vârstă, dar cu un accent special pe tineret și persoanele în căutarea unui loc de muncă.
- **Inițiative de e-learning:** Promovarea inițiativelor de e-learning care să permită accesul la educație digitală și formare continuă chiar și pentru locuitorii din zonele izolate. Aceste inițiative vor contribui la reducerea decalajului digital și la creșterea incluziunii digitale.

C. Alinierea competențelor la cerințele pieței muncii

- **Parteneriate cu mediul de afaceri:** Crearea de parteneriate între instituțiile de învățământ, centrele de formare și companiile locale pentru a asigura că programele de formare sunt aliniate la cerințele reale ale pieței muncii. Aceste parteneriate vor facilita și plasarea absolvenților în locuri de muncă imediat după finalizarea studiilor.
- **Cercetări de piață:** Efectuarea de cercetări periodice de piață pentru a identifica nevoile emergente de competențe la nivel local și regional. Pe baza acestor date, programele de formare vor fi adaptate pentru a răspunde cerințelor dinamice ale pieței.

D. Promovarea educației continue și a învățării pe tot parcursul vieții

- **Programe de reconversie profesională:** Implementarea unor programe de reconversie profesională pentru persoanele care doresc să își schimbe cariera sau care sunt afectate de schimbările economice, cum ar fi declinul anumitor industrii. Aceste programe vor oferi formare în noi domenii de activitate, cum ar fi tehnologia verde, servicii moderne și industrii creative.
- **Învățarea pe tot parcursul vieții:** Încurajarea participării la educație și formare pe tot parcursul vieții prin oferirea de cursuri de scurtă durată, workshop-uri și seminarii. Acestea vor fi accesibile tuturor, indiferent de vârstă sau nivel de educație, și vor fi menite să îmbunătățească competențele și să asigure adaptabilitatea forței de muncă.

E. Sprijin pentru tineri și grupuri vulnerabile

- **Programe de sprijin pentru tineri:** Dezvoltarea de programe specifice pentru tineri, care să includă orientare profesională, mentorat, stagii de practică și suport pentru antreprenoriat. Aceste programe vor avea ca scop reducerea șomajului în rândul tinerilor și facilitarea integrării acestora pe piața muncii.
- **Incluziune socială:** Crearea de programe dedicate grupurilor vulnerabile, inclusiv persoanelor cu dizabilități, minorităților etnice și persoanelor din medii defavorizate, pentru a asigura accesul egal la educație și formare. Aceste inițiative vor contribui la reducerea excluziunii sociale și la crearea de oportunități economice pentru toți.

Rezultate așteptate:

Prin implementarea acestor programe de educație și dezvoltare a competențelor, se așteaptă o creștere semnificativă a nivelului de calificare a forței de muncă în județele mai puțin dezvoltate.

Aceste măsuri vor contribui la reducerea șomajului, creșterea competitivității economice și îmbunătățirea perspectivelor de angajare pentru locuitorii din aceste regiuni. De asemenea, vor susține tranziția către o economie modernă, bazată pe cunoaștere și tehnologie.

Aliniere cu strategia UE și națională:

Programele de educație și dezvoltare a competențelor sunt aliniate cu obiectivele Uniunii Europene privind creșterea economică inclusivă, educația pe tot parcursul vieții și reducerea disparităților regionale.

Aceste inițiative reflectă angajamentul României de a dezvolta o forță de muncă bine calificată, capabilă să răspundă provocărilor economice și sociale ale secolului XXI, și de a sprijini coeziunea economică și socială la nivel național și european.

8. Elemente diverse cu privire la IMM-uri

A. Transformarea digitală și inovarea tehnologică

- **Programe de modernizare tehnologică:** Finanțare pentru adoptarea de noi tehnologii și pentru dezvoltarea competențelor digitale ale angajaților IMM-urilor.
- **Măsuri de securitate cibernetică:** Implementarea unor măsuri de protecție împotriva riscurilor cibernetice, esențiale pentru menținerea competitivității și protecției datelor în mediul digital.

B. Sustenabilitatea și tranziția verde

- **Programe pentru tranziția verde:** Inițiative care să sprijine IMM-urile în adoptarea tehnologiilor verzi, reducerea amprente de carbon și creșterea eficienței energetice.
- **Reziliența climatică:** Dezvoltarea de strategii care să ajute IMM-urile să se adapteze la schimbările climatice și să își diversifice lanțurile de aprovizionare.

C. Simplificarea reglementărilor și accesului la piețe

- **Armonizarea reglementărilor:** Crearea unor cadre de reglementare mai simple și coerente la nivel european pentru a facilita funcționarea transfrontalieră a IMM-urilor.
- **Acces la piețele internaționale:** Programe care să sprijine IMM-urile în extinderea pe piețele globale, inclusiv prin simplificarea procedurilor de export și acordarea de suport logistic.

D. Incluziunea și egalitatea de gen:

- **Programe dedicate pentru femeile antreprenor:** Inițiative care să asigure accesul egal la resurse pentru femeile antreprenor, inclusiv accesul la capital, mentorat și rețele de suport.
- **Centre de sprijin pentru antreprenori în zonele rurale și marginalizate:** Crearea unor centre care să ofere informații și suport pentru antreprenorii din comunități marginalizate și zonele subdezvoltate.

E. Antreprenoriatul social

- **Sprijin specific pentru antreprenoriatul social:** Programe de finanțare și mentorat care să sprijine IMM-urile ce își propun să genereze impact social, contribuind astfel la o economie mai inclusivă și echitabilă.

Concluzii:

Propunerile prezentate sunt construite pentru a răspunde într-un mod coerent și integrat la provocările și oportunitățile identificate atât la nivel național, cât și european, în contextul Politicii de Coeziune post-2027.

Aceste propuneri sunt fundamentate pe necesitatea reducerii disparităților regionale din România și promovarea unei dezvoltări economice și sociale echitabile în toate regiunile țării.

1. Alinierea la orientările politice și strategice ale Uniunii Europene și României:

Propunerile sunt aliniate la prioritățile Uniunii Europene, care subliniază importanța unei dezvoltări teritoriale echilibrate, competitivității economice și sustenabilității.

În plus, ele reflectă angajamentul României de a aborda provocările regionale și de a contribui la coeziunea economică și socială printr-o serie de măsuri bine direcționate:

- **Infrastructură îmbunătățită:** Investițiile în infrastructură sunt esențiale pentru a conecta regiunile subdezvoltate la centrele economice mai prospere, facilitând astfel accesul la servicii esențiale și oportunități economice. Modernizarea infrastructurii de transport, digitală și sanitară va reduce disparitățile și va stimula dezvoltarea economică.
- **Guvernanță descentralizată:** Gestionarea descentralizată a fondurilor va permite autorităților locale să abordeze mai eficient nevoile și prioritățile specifice fiecărei regiuni. Acest model de guvernanță reflectă principiul subsidiarității, care este esențial pentru Politica de Coeziune post-2027.
- **Alocarea fondurilor bazată pe performanță:** Introducerea unui mecanism de alocare a fondurilor bazat pe performanță va stimula utilizarea eficientă a resurselor, asigurând că fondurile sunt direcționate către proiecte care aduc rezultate tangibile și contribuie semnificativ la reducerea disparităților regionale.

- **Sprijin pentru educație și inovație:** Programele de educație și dezvoltare a competențelor sunt fundamentale pentru creșterea nivelului de calificare al forței de muncă, în timp ce sprijinul pentru inovație va încuraja dezvoltarea de noi tehnologii și soluții care pot stimula competitivitatea și creșterea economică la nivel regional.

2. Coerență cu documentele strategice recente:

Propunerile asigură coerența cu strategiile și documentele politice recente, atât la nivel european, cât și național.

Ele sunt configurate pentru a răspunde direct provocărilor identificate în aceste documente și pentru a sprijini realizarea obiectivelor de coeziune economică, socială și teritorială:

- **Strategia Europeană pentru 2024-2029:** Prin alinierea la prioritățile europene, propunerile contribuie la realizarea obiectivelor de creștere economică durabilă, competitivitate și tranziție verde, esențiale pentru viitorul Europei.
- **Poziționarea preliminară a României:** Aceste propuneri sunt în concordanță cu prioritățile naționale, care subliniază necesitatea reducerii disparităților regionale și promovării unei dezvoltări echitabile și durabile în toate regiunile țării.

3. Consultarea și implicarea partenerilor:

Un aspect esențial al acestor propuneri este asigurarea că acestea răspund cerințelor actuale privind consultarea și implicarea partenerilor.

În contextul Politicii de Coeziune post-2027, consultarea partenerilor relevanți – inclusiv autorități locale, sectorul privat prin structurile asociative relevante, organizații non-guvernamentale și comunități locale – este crucială pentru a asigura că strategiile și proiectele reflectă cu adevărat nevoile și aspirațiile celor afectați:

- **Consultare și implicare:** Propunerile subliniază importanța unui proces participativ, în care toți actorii relevanți sunt implicați activ în formularea și implementarea politicilor și proiectelor de dezvoltare.
- **Transparență și responsabilitate:** Asigurarea transparenței și responsabilității în procesul de consultare și implementare va spori încrederea cetățenilor și va asigura că fondurile sunt utilizate în mod eficient pentru a obține rezultate pozitive și durabile.

Concluzie finală:

Prin integrarea acestor propuneri, România va putea să abordeze în mod eficient provocările de dezvoltare regională și să contribuie la realizarea obiectivelor de coeziune economică, socială și teritorială, promovate de Uniunea Europeană.

Aceste propuneri nu doar că vor stimula creșterea economică și reducerea disparităților, dar vor și asigura un viitor sustenabil și echitabil pentru toate regiunile din România.

Transformarea competitivității:

ce aduce nou Raportul Draghi
pentru IMM-urile din România

Raportul Draghi despre competitivitatea europeană propune o serie de măsuri menite să îmbunătățească poziția economică a Uniunii Europene în contextul global actual, cu accent pe inovație, sustenabilitate și autonomie strategică.

Aceste măsuri au potențialul de a influența semnificativ IMM-urile din România, care reprezintă coloana vertebrală a economiei naționale.

De asemenea, numeroase recomandări din raport se regăsesc deja în inițiativele recent promovate de către **Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM)** și patronatul **Organizația Femeilor Antreprenor (OFA)**, fiind vorba despre propuneri ce contribuie la dezvoltarea sectorului IMM-urilor prin măsuri de sprijin concret și politici integrate:

- Platforma de dialog „30 pentru 2030 – Priorități pentru IMM-urile din România”, lansată de FICSIMM și OFA în iunie 2024
- Observațiile FICSIMM și OFA cu privire la draft-ul de „Strategie industrială a României 2024-2030”
- Propunerile FICSIMM și OFA pe marginea draft-ului de „Strategie energetică a României 2025-2035 cu perspectiva anului 2050”
- Propunerile preliminare ale FICSIMM și OFA pentru reducerea disparităților dintre și, respectiv, în interiorul regiunilor de dezvoltare din România, în contextul discuțiilor cu privire la Politica de Coeziune post-2027

1. Transformarea digitală și inovația tehnologică:

Unul dintre principalele obiective ale raportului european este accelerarea transformării digitale, un aspect esențial pentru IMM-urile din România.

În acest sens, **FICSIMM** și **OFA** au propus, în cadrul documentelor strategice lucrate recent, măsuri de sprijin pentru adoptarea noilor tehnologii de către IMM-uri, inclusiv programe de modernizare tehnologică și finanțare pentru dezvoltarea competențelor digitale ale angajaților.

Această inițiativă este esențială pentru a reduce decalajele digitale și pentru a crește competitivitatea pe piața europeană și globală.

2. Securitatea cibernetică și protecția datelor:

În contextul digitalizării accelerate, raportul european subliniază importanța securității cibernetice.

FICSIMM și **OFA** propun implementarea unor măsuri specifice de securitate pentru IMM-uri, inclusiv prin accesul la resurse și formare în protecția datelor și prevenirea atacurilor cibernetice. Aceste măsuri sunt vitale pentru a proteja IMM-urile de riscurile asociate mediului digital.

3. Eficiența energetică și tranziția verde:

Raportul despre competitivitatea europeană subliniază necesitatea tranziției către o economie verde, în care IMM-urile joacă un rol crucial.

Propunerile **FICSIMM** și **OFA** pentru Strategia Energetică a României includ programe precum „EcoVoucher” și „GarantEnergy”, care sprijină IMM-urile în implementarea măsurilor de eficiență energetică și accesarea de fonduri pentru investiții verzi. Aceste măsuri contribuie la reducerea costurilor operaționale și la creșterea rezilienței întreprinderilor în fața fluctuațiilor prețurilor la energie.

4. Finanțarea proiectelor verzi și inovatoare:

O componentă importantă a raportului european o reprezintă susținerea proiectelor verzi și inovatoare.

FICSIMM și **OFA** au propus, în acest sens, un fond de garantare pentru investiții în eficiență energetică și proiecte sustenabile, care ar permite IMM-urilor să acceseze mai ușor finanțarea necesară pentru dezvoltare.

Acest fond ar putea deveni un pilon al strategiei naționale pentru competitivitate, susținând tranziția către o economie verde.

5. Crearea unei economii circulare:

Raportul european promovează tranziția către o economie circulară, iar **FICSIMM** și **OFA** susțin acest obiectiv prin inițiative care încurajează reutilizarea, reciclarea și reducerea deșeurilor în cadrul IMM-urilor.

Programele de educație și suport tehnic pentru adoptarea modelului circular pot stimula inovația și pot reduce impactul asupra mediului.

6. Sustenabilitatea și reziliența IMM-urilor:

Reziliența economică și sustenabilitatea sunt piloni centrali în strategia de competitivitate europeană.

FICSIMM și **OFA** propun măsuri pentru creșterea rezilienței IMM-urilor, inclusiv prin diversificarea surselor de aprovizionare și adoptarea unor practici sustenabile.

Aceste măsuri pot contribui la consolidarea IMM-urilor și la reducerea vulnerabilității față de șocurile externe.

7. Infrastructură și dezvoltare regională:

Dezvoltarea infrastructurii este un alt pilon esențial al competitivității europene, iar acest aspect este deosebit de relevant pentru IMM-urile din regiunile mai puțin dezvoltate ale României.

FICSIMM și **OFA** propun investiții direcționate în infrastructura de transport și digitală, esențiale pentru conectivitatea și accesul IMM-urilor la piețele naționale și internaționale. Aceste măsuri sunt în deplină concordanță cu obiectivele de coeziune teritorială promovate în raportul european.

8. Educația și dezvoltarea competențelor:

Raportul european evidențiază importanța investiției în educație și formarea continuă pentru a sprijini competitivitatea pe termen lung. **FICSIMM** și **OFA** propun implementarea de programe de educație vocațională și dezvoltarea competențelor digitale, adaptate nevoilor specifice ale IMM-urilor.

Aceste inițiative sunt esențiale pentru a reduce deficitul de competențe și pentru a pregăti forța de muncă pentru provocările economiei moderne.

9. Asistența tehnică și mentoratul:

Pentru a sprijini IMM-urile în adoptarea celor mai bune practici de afaceri, **FICSIMM** și **OFA** au propus programe de mentorat și asistență tehnică, care se aliniază cu recomandările europene privind sprijinul antreprenorial.

Astfel, IMM-urile din România pot beneficia de consultanță în management, marketing, inovare, atragerea de finanțări nerambursabile, contribuind la o dezvoltare sustenabilă și la creșterea competitivității.

10. Sprijin pentru inovație și acces la finanțare:

Una dintre provocările majore pentru IMM-urile din România este accesul la finanțare, o problemă care este abordată în raportul european prin crearea de mecanisme financiare mai flexibile și orientate spre inovare.

FICSIMM și **OFA** susțin aceste direcții prin propuneri concrete cum ar fi, de exemplu, „InovaEco”, un program care oferă granturi pentru adopția tehnologiilor verzi și inovațiilor în sectorul IMM. Această aliniere între strategia națională și prioritățile europene poate facilita accesul IMM-urilor la resursele necesare pentru dezvoltare și inovare.

11. Mobilitatea forței de muncă și migrația:

Pentru a răspunde provocărilor demografice și a asigura o forță de muncă calificată, raportul european recomandă măsuri de sprijin pentru mobilitatea forței de muncă.

FICSIMM și **OFA** propun programe de reconversie profesională și sprijin pentru angajarea tinerilor, inițiative care pot contribui la reducerea șomajului și la asigurarea unei forțe de muncă flexibile și adaptabile.

12. Incluziunea socială și egalitatea de gen:

Un alt aspect important este promovarea incluziunii sociale și a egalității de gen în mediul de afaceri. **FICSIMM** și **OFA** susțin dezvoltarea unor programe dedicate femeilor antreprenor, oferind acces la finanțare, mentorat și rețele de sprijin.

Aceste inițiative sunt esențiale pentru a încuraja participarea activă a femeilor în economie și pentru a asigura diversitatea și echitatea în mediul de afaceri.

13. Antreprenoriatul social și responsabilitatea socială:

FICSIMM și **OFA** promovează dezvoltarea antreprenoriatului social, care poate juca un rol important în abordarea problemelor sociale și economice.

Programele de sprijin pentru întreprinderile sociale, aliniate cu recomandările europene, pot contribui la crearea de locuri de muncă și la dezvoltarea comunităților locale, având un impact pozitiv asupra societății în ansamblu.

14. Flexibilizarea reglementărilor și simplificarea birocrăției:

O altă recomandare esențială a raportului european este simplificarea reglementărilor pentru IMM-uri, un aspect care poate spori semnificativ competitivitatea acestora.

FICSIMM și **OFA** susțin această direcție prin propunerea de armonizare a reglementărilor și reducerea birocrăției, facilitând astfel accesul IMM-urilor la finanțare și piețe noi. Această măsură ar putea îmbunătăți semnificativ mediul de afaceri din România, oferind IMM-urilor o bază solidă pentru creștere și inovare.

15. Accesul la piețele internaționale:

Pentru a stimula creșterea și expansiunea IMM-urilor, raportul european încurajează accesul acestora la piețele internaționale. **FICSIMM** și **OFA** propun măsuri de suport pentru export, inclusiv simplificarea procedurilor vamale și crearea de parteneriate strategice.

Aceste măsuri ar putea facilita extinderea IMM-urilor pe piețele globale, contribuind la creșterea economică și la consolidarea poziției competitive a României.

16. Colaborarea public-privat pentru sprijinirea IMM-urilor:

Un element-cheie pentru succesul implementării măsurilor propuse este colaborarea strânsă între sectorul public și cel privat. În acest sens, raportul subliniază importanța dialogului continuu între guverne, instituțiile europene și structurile asociative ale mediului privat.

FICSIMM și **OFA** recomandă crearea unor platforme de consultare și parteneriat public-privat, care să includă autoritățile locale, ministerele de resort și reprezentanții IMM-urilor, pentru a asigura o abordare integrată și eficientă a provocărilor economice.

17. Implicarea societății civile și a partenerilor sociali:

Pentru a asigura succesul politicilor de competitivitate, raportul subliniază importanța implicării societății civile și a partenerilor sociali.

FICSIMM și **OFA** promovează un dialog constant între sectorul public și cel privat, încurajând consultarea și implicarea activă a structurilor asociative credibile ale IMM-urilor în formularea și implementarea politicilor economice.

18. Rolul guvernului în sprijinirea IMM-urilor:

Guvernul și instituțiile europene trebuie să colaboreze îndeaproape cu structurile asociative pentru a oferi sprijin real IMM-urilor în procesul de transformare.

FICSIMM și **OFA** recomandă consolidarea platformelor de dialog și parteneriat, precum și simplificarea accesului la resurse și informații pentru IMM-uri, asigurând astfel un mediu favorabil dezvoltării acestora.

19. Monitorizarea și evaluarea impactului măsurilor:

Monitorizarea progresului și evaluarea impactului măsurilor implementate sunt esențiale pentru asigurarea eficienței și adaptabilității strategiilor de competitivitate.

FICSIMM și **OFA** propun crearea unui mecanism național de monitorizare a performanței IMM-urilor, care să permită ajustarea politicilor în funcție de nevoile reale și rezultatele obținute.

20. O viziune integrată pentru viitor.

În concluzie, recomandările raportului despre competitivitatea europeană, la care propunerile recente ale **FICSIMM** și **OFA** se aliniază perfect, oferă o oportunitate unică pentru IMM-urile din România de a-și crește competitivitatea și reziliența într-un mediu economic global dinamic.

Colaborarea strânsă între sectorul public și organizațiile asociative va fi crucială pentru a asigura că aceste măsuri sunt implementate eficient, contribuind astfel la dezvoltarea sustenabilă și echitabilă a economiei românești.

Această abordare integrată, care combină sprijinul financiar, educațional și tehnic, poate transforma IMM-urile din România în actori competitivi și inovatori pe scena europeană și globală.

Progresul tehnologic și transformarea digitală:

priorități esențiale pentru
IMM-urile din România

Într-o eră în care tehnologia redefinește rapid industriile și modelele de afaceri, **adoptarea inovațiilor tehnologice și transformarea digitală** sunt esențiale pentru succesul IMM-urilor din România.

Organizația Femeilor Antreprenor (OFA) și Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) își concentrează eforturile pe sprijinirea acestor întreprinderi în procesul lor de modernizare și consolidare a competitivității, atât pe plan național, cât și internațional.

Transformarea digitală este vitală pentru dezvoltarea IMM-urilor. Modernizarea infrastructurilor tehnologice, adoptarea soluțiilor cloud și utilizarea big data sunt factori esențiali pentru optimizarea proceselor interne și extinderea piețelor.

Într-un mediu global din ce în ce mai conectat, IMM-urile trebuie să își accelereze transformarea digitală pentru a rămâne competitive și pentru a putea răspunde în mod eficient cerințelor pieței.

Tehnologiile digitale moderne simplifică operațiunile și aduc avantaje competitive IMM-urilor care le adoptă. Prin utilizarea big data și a soluțiilor cloud, IMM-urile pot dezvolta produse inovatoare și personalizate, adaptate nevoilor specifice ale pieței globale. Automatizarea proceselor și digitalizarea contribuie, de asemenea, la reducerea costurilor și la creșterea eficienței operaționale.

Un aspect crucial al transformării digitale este **educarea și formarea angajaților în competențe digitale**. Întrucât tehnologiile evoluează rapid, este esențial ca forța de muncă să fie pregătită să le adopte și să le utilizeze eficient.

OFA și FICSIMM sprijină dezvoltarea de programe de formare menite să ajute IMM-urile să își dezvolte competențele digitale, asigurându-se astfel că acestea pot face față provocărilor viitorului.

Inovarea reprezintă unul dintre factorii principali care stimulează competitivitatea pe termen lung. **Colaborarea între IMM-uri, universități și centre de cercetare** este esențială pentru a genera soluții inovatoare care pot îmbunătăți produsele și serviciile.

Prin inițiativele lor, OFA și FICSIMM încurajează crearea de centre de inovare și facilitarea accesului la finanțare pentru cercetare și dezvoltare, susținând IMM-urile în integrarea noilor tehnologii în operațiunile lor.

Securitatea cibernetică devine o prioritate din ce în ce mai importantă pentru IMM-uri, pe măsură ce acestea se digitalizează. Protejarea datelor și a sistemelor informatice este esențială pentru asigurarea continuității operaționale și pentru menținerea încrederii clienților.

Investițiile în tehnologii de securitate și formarea angajaților în domeniul securității cibernetice sunt măsuri esențiale pentru reducerea vulnerabilităților la atacurile cibernetice.

Încrederea clienților este un element esențial pentru succesul pe termen lung, iar securitatea cibernetică joacă un rol critic în menținerea acestei încrederi. Implementarea unor măsuri solide de protecție a datelor nu doar că asigură continuitatea operațională, dar contribuie și la consolidarea reputației pe piețele internaționale.

OFA și FICSIMM sprijină IMM-urile în adoptarea celor mai bune practici de securitate, ajutându-le să rămână competitive și de încredere.

Accesul la piețele internaționale reprezintă o oportunitate majoră de creștere pentru IMM-urile românești. Digitalizarea proceselor de export, simplificarea reglementărilor comerciale internaționale și oferirea de sprijin financiar sunt măsuri ce pot facilita extinderea afacerilor pe piețe externe.

Prin misiuni comerciale și sesiuni de formare, OFA și FICSIMM sprijină IMM-urile să își crească prezența globală și să își diversifice fluxurile de venit.

Într-un ecosistem de inovare bine dezvoltat, IMM-urile pot prospera prin parteneriate strategice. Colaborarea cu instituții academice și centre de cercetare poate accelera dezvoltarea de soluții tehnologice inovatoare, contribuind la crearea de produse și servicii competitive pe piața internațională.

Această rețea de inovare susține creșterea economică și deschide noi oportunități pentru IMM-urile românești.

Concluzii:

Progresul tehnologic și transformarea digitală nu sunt opționale pentru IMM-urile românești care doresc să rămână relevante și competitive pe piața globală.

Adoptarea inovațiilor tehnologice, consolidarea securității cibernetice și facilitarea accesului la piețele internaționale reprezintă direcții strategice esențiale pentru succesul pe termen lung.

OFA și FICSIMM își continuă angajamentul de a sprijini acest proces de transformare, oferind IMM-urilor din România instrumentele necesare pentru a prospera într-o economie globală din ce în ce mai digitalizată.

Tranziția verde este o oportunitate economică pentru IMM-urile din România

Într-un context economic global marcat de schimbări rapide, tranziția verde a devenit nu doar un obiectiv, ci o necesitate strategică pentru supraviețuirea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri).

România, cu un sector al IMM-urilor ce reprezintă „coloana vertebrală” a economiei naționale, trebuie să adopte o abordare proactivă pentru a asigura competitivitatea și sustenabilitatea acestui segment esențial al companiilor.

În ciuda unor discursuri populiste care încearcă să atribuie tranziției verzi responsabilitatea pentru dificultățile economice și sociale actuale, aceste afirmații sunt departe de adevăr. Adevărata problemă rezidă în lipsa unor reforme structurale consistente și a unei perspective strategice pe termen lung.

Tranziția către sustenabilitate, atât pentru sectorul privat, cât și pentru societate în ansamblu, reprezintă nu doar o alegere inevitabilă, ci singura soluție viabilă pentru viitorul omenirii.

Exemplele europene și internaționale arată că o economie verde poate genera locuri de muncă foarte bine plătite, poate reduce inegalitățile și poate stimula inovarea, contribuind astfel la un viitor mai sigur și mai prosper pentru toți.

Contextul european și Pactul Verde

Pactul Verde European împreună cu inițiative precum **Net-Zero Industry Act (NZIA)** trasează direcțiile strategice ale Uniunii Europene către neutralitatea climatică. Pentru IMM-uri, acest obiectiv aduce provocări semnificative, dar mai ales oportunități.

Documentele strategice ale UE subliniază importanța tehnologiilor verzi, simplificarea proceselor administrative și facilitarea accesului la finanțare întreprinderilor din toate regiunile Uniunii. Este esențial ca și România să urmeze aceste direcții, valorificând oportunitățile de integrare a IMM-urilor în lanțurile de valoare europene.

Provocările IMM-urilor în tranziția verde

IMM-urile din România se confruntă cu mai multe bariere în implementarea strategiilor verzi, printre care lipsa accesului la finanțare, birocrăția excesivă și lipsa competențelor tehnice a angajaților pentru adoptarea de soluții sustenabile.

Propunerile concrete ce vin din partea antreprenorilor evidențiază că simplificarea procedurilor administrative și crearea unor mecanisme de sprijin financiar personalizate sunt pași esențiali pentru a elimina aceste obstacole.

Inițiative strategice pentru sprijinirea IMM-urilor

Printre soluțiile concrete și foarte ușor de implementat, propuse de către **Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM)** împreună cu patronatul **Organizația Femeilor Antreprenor (OFA)**, se numără programe precum:

- **EcoVoucher:** vouchere pentru finanțarea auditurilor energetice și implementarea măsurilor de eficiență energetică;
- **GarantEnergy:** un fond de garanție pentru sprijinirea investițiilor în tehnologii verzi;
- **QuickStart Verde:** granturi pentru acțiuni imediate precum înlocuirea sistemelor de iluminat sau izolarea clădirilor de producție / prestare servicii;
- **InovaEco:** suport pentru adoptarea soluțiilor tehnologice inovatoare.

Aceste programe și alte inițiative descrise în strategiile propuse de către numeroase structuri asociative ale mediului privat sunt aliniate la obiectivele Pactului Verde și facilitează accesul IMM-urilor la resurse financiare adecvate.

Eficiența energetică: cheia sustenabilității competitive

Investițiile în eficiența energetică sunt fundamentale pentru IMM-urile românești. Implementarea unor soluții precum tehnologii de captare și stocare a energiei, utilizarea energiei regenerabile și optimizarea proceselor operaționale poate reduce semnificativ costurile operaționale, crescând astfel marjele de profit.

Iar auditul energetic finanțat integral sau parțial oferă companiilor un punct de plecare concret în direcția reducerii consumului de resurse.

Educația antreprenorială în domeniul sustenabilității

Alfabetizarea climatică a antreprenorilor, așa cum este prevăzut în programul propus de **FICSIMM** și **OFA**, reprezintă un pilon esențial pentru schimbarea mentalităților.

Atelierele practice, taberele educaționale și platformele de schimburi de cunoștințe pot împărtăși exemple de bune practici și pot crește nivelul de conștientizare în rândul antreprenorilor de la nivelul IMM-urilor despre beneficiile sustenabilității.

Integrarea IMM-urilor în lanțurile valorice europene

Un alt obiectiv strategic ar trebui să fie crearea unui mediu favorabil pentru integrarea IMM-urilor românești în lanțuri valorice europene.

Prin reducerea birocrăției și participarea la / dezvoltarea unor coridoare industriale net-zero, IMM-urile pot accesa piețe internaționale și pot contribui activ la obiectivele de reducere a emisiilor de carbon.

Rolul regiunilor în tranziția verde

Gestionarea descentralizată a fondurilor pentru investiții verzi este crucială pentru o abordare teritorială eficientă.

Regiunile subdezvoltate trebuie să beneficieze de sprijin prioritar, astfel încât să fie eliminate disparitățile regionale și să se creeze un mediu economic echitabil.

Este esențial ca aceste fonduri să fie distribuite într-un mod echilibrat și eficient, având în vedere particularitățile economice și sociale ale fiecărei regiuni. Investițiile trebuie să fie orientate către modernizarea infrastructurii energetice, sprijinirea inovării și digitalizării, precum și stimularea parteneriatelor public-private.

Astfel, regiunile mai puțin dezvoltate pot deveni hub-uri de sustenabilitate și competență, reducând decalajele economice și contribuind activ la tranziția României către o economie verde și competitivă.

Concluzii:

Tranziția verde nu este doar un imperativ climatic, ci o oportunitate economică pentru IMM-urile din România. Implementarea unor politici coerente, accesibile și centrate pe nevoile reale ale antreprenorilor poate transforma provocările actuale în catalizatori ai schimbării pozitive.

Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) și Organizația Femeilor Antreprenor (OFA) rămân angajate să susțină acest proces complex, dar esențial pentru viitorul economiei românești.

Pe lângă contribuțiile sale economice, tranziția verde are un impact profund asupra calității vieții și asupra viitorului generațiilor următoare. Prin adoptarea sustenabilității ca principiu fundamental, România poate deveni un exemplu de succes, demonstrând că dezvoltarea economică și protecția mediului nu sunt obiective opuse, ci complementare, creând o bază solidă pentru prosperitate și echitate pe termen lung.

Tranziția verde nu este doar despre cifre, politici și obiective strategice, ci și despre responsabilitatea pe care o avem față de comunitățile în care trăim și față de viitorul pe care îl modelăm prin alegerile noastre de astăzi.

Este o oportunitate de a construi o societate cu adevărat echitabilă, în care prosperitatea economică merge mână în mână cu respectul pentru resursele naturale și bunăstarea oamenilor.

Fiecare pas făcut în această direcție înseamnă un viitor mai sigur, mai curat și mai sustenabil pentru toți, un viitor în care

NIMENI NU ESTE LĂSAT ÎN URMĂ.

Sustenabilitatea pe parte de mediu și eficiența și independența energetică:

oportunități pentru
IMM-urile din România

În contextul global actual, sustenabilitatea și tranziția verde devin elemente esențiale pentru IMM-urile din România, care trebuie să se adapteze la noile cerințe economice și de mediu.

Organizația Femeilor Antreprenor (OFA) și Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) sprijină adoptarea practicilor sustenabile și a inițiativelor de eficiență energetică, pentru a asigura o creștere durabilă și competitivă.

Tranziția verde și competitivitatea sunt esențiale pentru alinierea IMM-urilor la noile reglementări și standarde impuse de Uniunea Europeană. Adoptarea tehnologiilor ecologice și reducerea emisiilor de carbon nu mai sunt doar opțiuni pentru întreprinderi, ci necesități urgente.

În același timp, IMM-urile au oportunitatea de a deveni lideri în inovare prin implementarea soluțiilor verzi, care nu doar respectă normele de mediu, dar și reduc costurile operaționale pe termen lung. Astfel, competitivitatea lor va crește semnificativ pe piețele internaționale.

Eficiența și independența energetică sunt priorități-cheie pentru IMM-uri, în special în contextul crizelor energetice globale. Creșterea eficienței prin investiții în tehnologii de producție a energiei regenerabile, precum panouri solare, pompe de căldură sau turbine eoliene, poate reduce dependența de rețelele de energie tradiționale.

În plus, implementarea soluțiilor de stocare a energiei și optimizarea consumului energetic vor ajuta IMM-urile să devină mai reziliente în fața fluctuațiilor de pe piața energetică și să asigure continuitatea operațională.

Pe lângă tranziția energetică, **practicile agricole sustenabile și inovatoare** reprezintă o altă direcție importantă pentru IMM-urile din sectorul agricol.

Tehnologiile moderne, cum ar fi agricultura de precizie, reduc utilizarea excesivă a resurselor și minimizează impactul asupra mediului. Prin adoptarea unor metode inovatoare de gestionare a resurselor naturale, IMM-urile pot obține productivitate crescută, menținând în același timp echilibrul ecologic.

De asemenea, prin promovarea practicilor ecologice și accesarea piețelor dedicate produselor sustenabile, acestea pot atrage un segment tot mai mare de consumatori preocupați de mediu.

Inițiativele de reziliență climatică sunt esențiale pentru IMM-urile care doresc să își asigure sustenabilitatea pe termen lung. În fața schimbărilor climatice, IMM-urile trebuie să se adapteze rapid la noile realități. Investițiile în infrastructură rezistentă și dezvoltarea de soluții inovatoare pentru gestionarea riscurilor climatice vor contribui la protejarea activităților economice. Acest lucru include diversificarea lanțurilor de aprovizionare și crearea unor strategii de continuitate în caz de fenomene meteorologice extreme, cum ar fi seceta sau inundațiile.

Concluzii:

Tranziția verde și independența energetică, împreună cu practicile agricole inovatoare și reziliența climatică, reprezintă pilonii pe care IMM-urile din România trebuie să își construiască viitorul.

OFA și FICSIMM își asumă rolul de sprijin în acest proces, oferind resurse, expertiză și oportunități de finanțare pentru ca IMM-urile să își îmbunătățească competitivitatea, să își reducă impactul asupra mediului și să se adapteze la noile provocări ale pieței.

În acest fel, IMM-urile nu doar că vor contribui la dezvoltarea durabilă a economiei, dar vor deveni și modele de succes într-o lume tot mai concentrată pe sustenabilitate și protecția mediului.

Eficiența energetică cheia sustenabilității competitive a IMM-urilor din România!

În fața provocărilor economice și climatice ale următorului deceniu, **Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM)** și **Organizația Femeilor Antreprenor (OFA)** propun o serie de măsuri concrete menite să sprijine IMM-urile din România în adoptarea unui model de „**sustenabilitate competitivă**”.

Aceste măsuri, centrate pe creșterea eficienței energetice și pe tranziția către practici de afaceri mai responsabile din punct de vedere ecologic, reprezintă o oportunitate unică pentru IMM-uri de a-și reduce costurile, de a stimula inovația și de a se adapta mai bine la cerințele unei piețe în continuă schimbare.

Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) și **Organizația Femeilor Antreprenor (OFA)** au înaintat o serie de propuneri concrete către Ministerul Energiei, vizând îmbunătățirea Strategiei Energetice a României 2025-2035 cu perspectiva anului 2050.

Aceste propuneri, centrate pe creșterea eficienței energetice în sectorul IMM-urilor, au potențialul de a reduce costurile operaționale, de a stimula inovația și de a contribui semnificativ la atingerea obiectivelor de sustenabilitate ale României.

PROPUNERILE FICSIMM ȘI OFA

- **Una dintre propunerile-cheie ale FICSIMM și OFA este Programul „EcoVoucher”, care prevede acordarea de vouchere pentru audituri energetice și implementarea măsurilor de eficiență energetică.**

Acest program este conceput pentru a oferi IMM-urilor un sprijin financiar direct, adaptat nevoilor specifice ale fiecărei afaceri, permițându-le astfel să adopte rapid soluții energetice eficiente și să își îmbunătățească competitivitatea pe piață.

- **O altă inițiativă majoră propusă de FICSIMM și OFA este Fondul de Garanție „GarantEnergy”.**

Acest fond ar oferi garanții pentru împrumuturile contractate de IMM-uri pentru proiectele de eficiență energetică, reducând astfel riscurile financiare și facilitând accesul acestora la finanțare. Fondul ar stimula băncile să ofere condiții de creditare mai avantajoase, contribuind la creșterea investițiilor în tehnologii verzi.

- **De asemenea, FICSIMM și OFA propun Programul de granturi „QuickStart Verde”, destinat IMM-urilor care doresc să implementeze rapid măsuri simple, dar eficiente, cum ar fi îmbunătățirea izolației clădirilor sau înlocuirea iluminatului tradițional cu LED-uri.**

Aceste măsuri imediate au un impact considerabil asupra consumului de energie și asupra reducerii costurilor operaționale.

- **În plus, Programul „InovaEco” vizează stimularea adopției de tehnologii inovatoare în rândul IMM-urilor.**

Prin acordarea de granturi pentru proiectele cu un mare potențial de economisire a energiei și de reducere a emisiilor de CO₂, acest program sprijină IMM-urile să investească în soluții energetice de ultimă generație și să contribuie la tranziția României către o economie verde.

- **Programul „EcoParteneriat”, bazat pe parteneriate cu companii de servicii energetice (ESCO), oferă IMM-urilor posibilitatea de a implementa măsuri de eficiență energetică fără investiții inițiale.**

Costurile sunt acoperite din economiile de energie generate, asigurând astfel un model de succes în adoptarea tehnologiilor eficiente fără presiuni financiare asupra întreprinderilor.

- **Programul „ProMESI” vizează înlocuirea echipamentelor de producție vechi și ineficiente cu soluții moderne și sustenabile.**

Programul va combina granturi și credite avantajoase pentru a facilita tranziția IMM-urilor către tehnologii de producție avansate, contribuind astfel la reducerea consumului de energie și la îmbunătățirea performanței de mediu.

Toate aceste inițiative sunt concepute pentru a sprijini IMM-urile în creșterea eficienței energetice, reducerea costurilor și creșterea competitivității pe termen lung. Într-un context economic global în continuă schimbare, eficiența energetică nu mai este doar o alegere, ci o necesitate pentru supraviețuirea și prosperitatea afacerilor mici și mijlocii.

Mai mult decât atât, conceptul de „sustenabilitate competitivă” devine o temă centrală pentru IMM-urile din România în următorul deceniu.

FICSIMM și **OFA** subliniază faptul că tranziția către practici sustenabile nu doar că aliniază întreprinderile la reglementările de mediu europene și internaționale, dar le și permite să își mențină și să își extindă poziția pe piață prin reducerea costurilor, atragerea de noi clienți preocupați de mediu și crearea de noi oportunități de afaceri. Astfel, sustenabilitatea nu reprezintă doar un angajament etic, ci și o strategie de afaceri care poate asigura reziliența și succesul economic pe termen lung al IMM-urilor.

FICSIMM și **OFA** își manifestă dorința de a colabora îndeaproape cu autoritățile publice naționale și europene, precum și cu alte părți interesate pentru a transforma aceste propuneri în politici publice concrete, care să ofere IMM-urilor din România sprijinul necesar pentru a deveni mai sustenabile și mai competitive.

Considerăm că, prin implementarea acestor programe, se va crea un cadru de dezvoltare solid pentru IMM-urile din România, aliniat cu obiectivele naționale și europene de mediu și sustenabilitate.

”

„Propunerile înaintate de FICSIMM și OFA către Ministerul Energiei sunt cruciale pentru a sprijini sustenabilitatea competitivă a IMM-urilor din România:

acestea oferă soluții concrete pentru eficientizarea consumului energetic și pentru alinierea mediului privat mic și mijlociu la cerințele unei economii verzi, asigurând astfel un avantaj competitiv pe termen lung pe plan național și european.”

Ana-Maria Icătoiu,

vicepreședintă FICSIMM
prim-vicepreședintă OFA

Strategia energetică 2025-2035-2050

(Observații, propuneri)

CUPRINS:

A. Sinteza propunerilor patronatului FICSIMM și OFA pe marginea draft-ului de „Strategie energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050”	203
B. Relevanța propunerilor FICSIMM și OFA pentru Strategia Energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050, și încadrarea acestora în capitolele specifice ale draft-ului	207
C. Coerența propunerilor FICSIMM și OFA pentru Strategia Energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050 cu Directiva 2023/1791 privind eficiența energetică	210
D. Compatibilitatea propunerilor FICSIMM și OFA pentru Strategia Energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050 cu alte inițiative europene relevante	212
E. Importanța eficienței energetice pentru IMM-urile din România	215
F. Propuneri de programe naționale pentru creșterea eficienței energetice a IMM-urilor din România	221

A. Sinteza propunerilor FICSIMM și OFA pe marginea draft-ului de „Strategie energetică a României 2025–2035, cu perspectiva anului 2050”

1. Programul „EcoVoucher” pentru stimularea eficienței energetice în IMM-uri

Propunem lansarea unui program național de vouchere, numit „EcoVoucher”, pentru a finanța parțial audituri energetice și măsuri de eficiență energetică în IMM-uri.

Voucherele vor fi calibrate pe trei niveluri, în funcție de amprenta energetică a IMM-ului și tipul de activitate desfășurat.

Astfel, IMM-urile vor avea acces la resurse financiare esențiale pentru a implementa măsuri de eficiență energetică, reducând costurile operaționale și îmbunătățindu-și competitivitatea pe piață.

2. Fondul de Garanție „GarantEnergy” pentru eficiență energetică și investiții verzi

Recomandăm înființarea Fondului de Garanție „GarantEnergy”, destinat acordării de garanții pentru împrumuturile contractate de IMM-uri în vederea realizării auditurilor energetice și implementării măsurilor de eficiență energetică.

Fondul va reduce riscurile financiare pentru bănci, stimulându-le să ofere condiții de creditare mai favorabile, facilitând astfel accesul IMM-urilor la finanțare pentru investiții verzi.

3. Programul de granturi „QuickStart Verde” pentru acțiuni imediate de eficiență energetică

Propunem lansarea unui program de granturi, denumit „QuickStart Verde”, care să sprijine IMM-urile în implementarea rapidă a măsurilor de eficiență energetică ce necesită investiții reduse, dar oferă beneficii imediate.

Acțiunile vizate includ îmbunătățirea izolației clădirilor, înlocuirea iluminatului cu LED-uri și optimizarea sistemelor de încălzire și răcire, contribuind astfel la reducerea consumului de energie și a costurilor asociate.

4. Programul de granturi pentru soluții inovatoare „InovaEco”

Pentru a stimula adopția tehnologiilor verzi și inovația în sectorul IMM, recomandăm crearea programului „InovaEco”, prin care IMM-urile pot primi granturi nerambursabile pentru implementarea soluțiilor inovatoare de eficiență energetică și pentru acoperirea costurilor auditurilor energetice.

Programul va prioritiza proiectele cu potențial mare de economisire a energiei și de reducere a emisiilor de CO₂.

5. Programul ESCo „EcoParteneriat” pentru succesul energetic al IMM-urilor

Propunem promovarea parteneriatelor ESCo (Energy Service Company) prin programul „EcoParteneriat”, care să permită IMM-urilor implementarea măsurilor de eficiență energetică fără investiții inițiale substanțiale.

ESCo va finanța proiectele, iar recuperarea investițiilor se va realiza din economiile de energie generate, astfel IMM-urile pot beneficia de tehnologii eficiente fără costuri inițiale majore.

6. Programul „ProMESI” pentru modernizarea energetică și sustenabilitate

Recomandăm introducerea programului „ProMESI”, care vizează înlocuirea echipamentelor de producție vechi și ineficiente cu soluții moderne și sustenabile.

Programul va combina granturi și credite avantajoase pentru a facilita tranziția IMM-urilor către tehnologii de producție avansate, contribuind astfel la reducerea consumului de energie și la îmbunătățirea performanței de mediu.

7. Abordare integrată pentru implementarea programelor de eficiență energetică

Este esențială o abordare integrată care să includă atât finanțare, cât și asistență tehnică pentru IMM-uri, permițându-le să adopte eficient măsuri de eficiență energetică.

Se sugerează crearea unei platforme naționale de informare și suport pentru IMM-uri, care să centralizeze toate programele și oportunitățile disponibile în domeniul eficienței energetice.

8. Crearea unui mecanism de monitorizare și evaluare a impactului măsurilor de eficiență energetică

Pentru a asigura utilizarea eficientă a fondurilor și îmbunătățirea continuă a programelor de eficiență energetică, propunem dezvoltarea unui mecanism de monitorizare și evaluare a impactului măsurilor implementate de IMM-uri.

Această evaluare va facilita ajustarea programelor în funcție de rezultate și nevoile reale ale IMM-urilor.

9. Stimularea inovării și a educației în eficiența energetică

FICSIMM și **OFA** sugerează crearea unor programe educaționale și campanii de conștientizare dedicate IMM-urilor, în colaborare cu universități și institute de cercetare, pentru a stimula inovarea și adoptarea celor mai bune practici în eficiența energetică.

B. Relevanța propunerilor FICSIMM și OFA pentru Strategia Energetică a României 2025–2035, cu perspectiva anului 2050, și încadrarea acestora în capitolele specifice ale draft-ului

Propunerile formulate de **Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM)** și **Organizația Femeilor Antreprenor (OFA)** sunt esențiale pentru îmbunătățirea și eficientizarea draft-ului Strategiei Energetice a României 2025–2035 cu perspectiva anului 2050, întrucât vizează direct sectoare critice ale economiei naționale, precum IMM-urile.

În primul rând, IMM-urile reprezintă un segment majoritar al economiei românești, iar eficientizarea consumului lor energetic va avea un impact semnificativ asupra obiectivelor strategiei, contribuind la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la creșterea competitivității pe piața internațională.

Aceste propuneri sunt deosebit de relevante pentru capitolul „Eficiență Energetică” din Strategie.

- Propunerea de introducere a **Programului „EcoVoucher”** se încadrează la subcapitolul privind „Programele de sprijin pentru IMM-uri” din capitolul „Eficiență Energetică”, deoarece oferă un mecanism direct de finanțare pentru IMM-uri pentru a efectua audituri energetice și a implementa măsuri de eficiență energetică. Prin acest program, IMM-urile pot accesa resurse financiare adecvate pentru a reduce consumul de energie și a îmbunătăți competitivitatea, contribuind astfel la atingerea țintelor strategice privind reducerea intensității energetice.
- **Fondul de Garanție „GarantEnergy”** propus de **FICSIMM** și **OFA** este relevant pentru capitolul „Mecanisme financiare de sprijin pentru eficiența energetică”. Acest fond ar reduce riscurile financiare pentru bănci și ar facilita accesul IMM-urilor la împrumuturi pentru investiții în eficiență energetică, contribuind astfel la atingerea obiectivelor de finanțare verde menționate în strategie. Acest fond va sprijini activ IMM-urile în tranziția lor către practici mai sustenabile și aliniate cu reglementările europene și internaționale de mediu.

- Propunerea pentru **Programul de granturi „QuickStart Verde”** se încadrează, de asemenea, la capitolul „Eficiență Energetică”, în secțiunea dedicată „Măsurilor imediate și accesibile de reducere a consumului energetic”. Acest program ar stimula IMM-urile să adopte rapid măsuri de eficiență energetică cu impact imediat, cum ar fi îmbunătățirea izolației clădirilor și utilizarea tehnologiilor de iluminat eficient. Implementarea rapidă a acestor măsuri va ajuta la realizarea obiectivelor strategice de reducere a consumului energetic până în 2035.
- **Programul „InovaEco”** pentru soluții inovatoare de eficiență energetică este relevant pentru capitolul „Inovație și cercetare în domeniul energetic”. Acest program încurajează IMM-urile să adopte soluții inovatoare de eficiență energetică și promovează dezvoltarea de noi tehnologii verzi, aliniindu-se cu obiectivele strategice privind tranziția către o economie bazată pe inovație și sustenabilitate.
- Propunerea pentru **Programul ESCo „EcoParteneriat”** este relevantă pentru capitolul „Parteneriate public-private pentru eficiență energetică”. Programul facilitează adoptarea măsurilor de eficiență energetică prin parteneriate cu companii de servicii energetice (ESCo), fără a necesita investiții inițiale semnificative din partea IMM-urilor. Acest model de parteneriat contribuie direct la obiectivele strategiei de reducere a consumului energetic și de creștere a eficienței, prin implicarea sectorului privat în finanțarea proiectelor de eficiență energetică.
- **Propunerea „ProMESI”** pentru modernizarea energetică a IMM-urilor se încadrează în capitolul „Modernizarea Infrastructurii Energetice”. Aceasta susține înlocuirea echipamentelor de producție vechi și ineficiente cu soluții moderne și eficiente, contribuind astfel la creșterea eficienței energetice și la reducerea amprente de carbon a IMM-urilor. Programul susține tranziția către tehnologii avansate și sustenabile, un obiectiv central al strategiei energetice.

- În plus, **propunerea de adoptare a unei abordări integrate în implementarea programelor de eficiență energetică** se aliniază cu capitolul „Coordonare și implementare strategică”. O platformă națională de informare și suport ar îmbunătăți accesul IMM-urilor la resurse și ar facilita implementarea măsurilor de eficiență energetică, asigurând o coordonare eficientă a eforturilor la nivel național.
- Sugestiile **FICSIMM** și **OFA** pentru **stimularea inovării și educației în domeniul eficienței energetice** sunt relevante pentru capitolul „Educație și conștientizare publică”. Programele educaționale și campaniile de conștientizare ar stimula adoptarea celor mai bune practici în eficiența energetică și ar crește gradul de conștientizare a beneficiilor sustenabilității energetice în rândul IMM-urilor.
- În final, **propunerea de creare a unui mecanism de monitorizare și evaluare a impactului măsurilor de eficiență energetică** este relevantă pentru capitolul „Monitorizare și evaluare”. Acest mecanism va asigura utilizarea eficientă a resurselor și va permite ajustarea continuă a programelor, garantând astfel atingerea obiectivelor strategice pe termen lung.

C. Coerența propunerilor FICSIMM și OFA pentru Strategia Energetică a României 2025–2035, cu perspectiva anului 2050 cu Directiva 2023/1791 privind eficiența energetică

Propunerile **FICSIMM** și **OFA** pentru Strategia Energetică a României 2025–2035, cu perspectiva anului 2050 sunt în deplină coerență cu obiectivele și cerințele stabilite în „DIRECTIVA (UE) 2023/1791 privind eficiența energetică”.

Această directivă subliniază importanța eficienței energetice ca element fundamental pentru atingerea țintelor climatice ale Uniunii Europene, precum reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu cel puțin 55% până în 2030 și asigurarea unei tranziții energetice durabile.

- În conformitate cu principiul „eficiența energetică înainte de toate” (Articolul 3 al Directivei), propunerea **FICSIMM** și **OFA** de a introduce un **program de vouchere „EcoVoucher”** pentru audituri energetice și măsuri de eficiență energetică în IMM-uri corespunde direct necesității de a prioritiza măsurile de eficiență energetică în toate deciziile de investiții și politici. Acest principiu solicită statelor membre să se asigure că eficiența energetică este o opțiune principală, ceea ce este în linie cu scopul **programului „EcoVoucher”** de a sprijini IMM-urile în reducerea consumului de energie.
- Propunerea **FICSIMM** și **OFA** pentru crearea unui **Fond de Garanție „GarantEnergy”** este, de asemenea, aliniată cu Directiva (Articolul 30), care prevede înființarea de fonduri naționale de eficiență energetică și furnizarea de suport tehnic și financiar. **Fondul „GarantEnergy”** ar reduce barierele financiare pentru IMM-uri în accesarea împrumuturilor pentru eficiență energetică, facilitând astfel investițiile necesare pentru atingerea țintelor de reducere a consumului de energie stabilite de Directivă.

- De asemenea, **Programul de granturi „QuickStart Verde”** și Programul „InovaEco” se aliniază cu cerințele Directivei privind obligațiile de economisire a energiei (Articolul 8). Directiva solicită statelor membre să își dubleze obligațiile anuale de economisire a energiei până în 2028, iar aceste programe susțin IMM-urile în adoptarea rapidă a măsurilor de eficiență energetică, contribuind astfel la realizarea acestor obligații de economisire.
- Propunerea **FICSIMM** și **OFA** pentru **parteneriatele ESCo (Programul „EcoParteneriat”)** este, de asemenea, coerentă cu Directiva, care încurajează statele membre să promoveze eficiența energetică în toate sectoarele relevante, inclusiv prin soluții inovatoare și colaborative, cum ar fi contractele de performanță energetică. Acest model permite IMM-urilor să implementeze măsuri de eficiență energetică fără costuri inițiale majore, stimulând adoptarea soluțiilor eficiente.
- În plus, propunerea pentru **un mecanism de monitorizare și evaluare a impactului măsurilor de eficiență energetică** se aliniază cu Articolul 11 al Directivei, care impune statelor membre să asigure sisteme de management energetic și audituri energetice periodice. Crearea unui mecanism de monitorizare va permite o mai bună raportare și evaluare a progresului, îmbunătățind transparența și eficiența implementării măsurilor de economisire a energiei.

Astfel, toate propunerile **FICSIMM** și **OFA** sunt în concordanță cu Directiva (UE) 2023/1791, contribuind la realizarea obiectivelor sale de eficiență energetică, reducere a emisiilor de GES și promovare a tranziției energetice durabile, oferind IMM-urilor din România un cadru de suport clar și accesibil pentru a se alinia cu cerințele europene.

D. Compatibilitatea propunerilor FICSIMM și OFA pentru Strategia Energetică a României 2025–2035, cu perspectiva anului 2050 cu alte inițiative europene relevante

Propunerile **Federației pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM)** și ale **Organizației Femeilor Antreprenor (OFA)** pentru Strategia Energetică a României 2025–2035, cu perspectiva anului 2050 sunt în concordanță cu mai multe inițiative europene recente, reflectate în documentele strategice ale Uniunii Europene, cum ar fi **Net-Zero Industry Act (NZIA)**, **Pactul Verde European**, dar și cu **Declarația de la Anvers pentru un Acord Industrial European**.

În primul rând, propunerile **FICSIMM** și **OFA** se aliniază cu Net-Zero Industry Act (NZIA), care își propune să transforme Uniunea Europeană într-un lider mondial în producția de tehnologii curate.

Propunerile **FICSIMM** și **OFA** pentru programe de sprijin financiar, precum **„EcoVoucher”** pentru audituri energetice și **„QuickStart Verde”** pentru acțiuni rapide de eficiență energetică, răspund nevoii de creștere a capacității de producție locală a tehnologiilor net-zero în UE. Acest lucru este în concordanță cu obiectivul NZIA de a satisface cel puțin 40% din nevoile anuale ale UE pentru tehnologii net-zero din producția internă până în 2030.

De asemenea, propunerea de a crea parteneriate ESCo (Energy Service Company) prin programul **„EcoParteneriat”** reflectă măsurile din NZIA de simplificare a procedurilor de autorizare și reducerea birocrației pentru proiectele strategice.

Această abordare sprijină creșterea rapidă a capacității industriale necesare pentru a îndeplini obiectivele climatice ale UE și pentru a stimula inovarea și competitivitatea europeană.

Propunerile **FICSIMM** și **OFA** sunt, de asemenea, coerente cu inițiativele cuprinse în Declarația de la Anvers pentru un Acord Industrial European, care subliniază necesitatea de a crea un mediu predictibil și stabil pentru investițiile în industriile europene.

Programele de sprijin financiar propuse de **FICSIMM** și **OFA**, cum ar fi „**GarantEnergy**” și „**InovaEco**”, sunt în linie cu solicitările Declarației de la Anvers pentru un fond de investiții publice destinat industriilor cu consum intensiv de energie și tehnologiilor curate. Acest fond ar facilita investițiile în tehnologii de reducere a emisiilor, astfel consolidând poziția Europei ca lider în tranziția către neutralitatea climatică.

În plus, inițiativele **FICSIMM** și **OFA** sunt în armonie cu Pactul Verde European și cu obiectivele de reducere a emisiilor stabilite de UE, cum ar fi angajamentul de a atinge neutralitatea climatică până în 2050. Propunerile pentru programe de educație și conștientizare, cum ar fi stimularea inovării și a educației în domeniul eficienței energetice, contribuie direct la dezvoltarea capitalului uman necesar pentru a sprijini tranziția verde.

Acest lucru este în concordanță cu măsurile din NZIA, care propune crearea de academii de industrie net-zero pentru formarea a 100.000 de lucrători în următorii trei ani.

În mod similar, propunerile **FICSIMM** și **OFA** pentru crearea unui mecanism de monitorizare și evaluare a impactului măsurilor de eficiență energetică susțin abordarea comprehensivă și coordonată a UE pentru monitorizarea progresului în domeniul tranziției energetice, așa cum este detaliat în NZIA și în alte documente de politică industrială europeană.

Acest mecanism va permite României să își optimizeze resursele și să contribuie în mod semnificativ la realizarea obiectivelor de decarbonizare ale UE.

Mai mult, inițiativa **FICSIMM** și **OFA** de a simplifica accesul IMM-urilor la finanțare și de a facilita parteneriatele public-private este în deplină concordanță cu măsurile propuse în Net-Zero Industry Act și în alte documente strategice, care solicită crearea unui cadru de reglementare care să sprijine investițiile rapide și eficiente în tehnologiile curate, reducând dependența de importuri și creând un ecosistem industrial european puternic și rezilient.

Concluzie:

Propunerile **FICSIMM** și **OFA** sunt perfect aliniate cu direcțiile de acțiune stabilite de UE pentru tranziția către o economie verde, sustenabilă și competitivă. Ele contribuie nu doar la îndeplinirea obiectivelor specifice de eficiență energetică, dar și la crearea unui cadru industrial competitiv și rezilient, esențial pentru asigurarea unei tranziții energetice echitabile și eficiente.

FICSIMM și **OFA** își exprimă disponibilitatea de a colabora cu Ministerul Energiei pentru îmbunătățirea și implementarea acestor inițiative.

E. Importanța eficienței energetice pentru IMM-urile din România

1. Eficiența energetică: un pilon pentru sustenabilitatea competitivă a IMM-urilor din România

În contextul economic actual, caracterizat de fluctuații ale prețurilor la energie și de reglementări stricte privind emisiile de carbon, eficiența energetică a devenit esențială pentru IMM-urile din România.

Aceasta este deosebit de relevantă pentru IMM-urile din sectoarele de producție, prelucrare, procesare alimentară și fabricare, unde consumul de energie reprezintă o proporție semnificativă din costurile operaționale. Prin îmbunătățirea eficienței energetice, aceste întreprinderi nu doar reduc costurile directe cu energia, dar își și îmbunătățesc competitivitatea pe piața globală, devenind mai reziliente în fața volatilității pieței energetice.

Eficiența energetică contribuie la optimizarea consumului de resurse, ceea ce are un impact direct asupra profitabilității IMM-urilor. Într-o economie în care resursele sunt din ce în ce mai limitate, adoptarea unor măsuri eficiente din punct de vedere energetic nu este doar o alegere strategică, ci și o necesitate pentru supraviețuire și creștere.

Pe lângă reducerea costurilor, **eficiența energetică** contribuie la îmbunătățirea calității produselor și serviciilor oferite de IMM-uri, prin utilizarea unor tehnologii avansate și a unor procese de producție optimizate. Aceste aspecte cresc valoarea adăugată a produselor, ceea ce se reflectă pozitiv asupra veniturilor și profitabilității companiilor.

2. Reducerea costurilor și creșterea competitivității

Pentru IMM-urile din sectoarele menționate, costurile energetice pot reprezenta o parte considerabilă din cheltuielile totale.

Implementarea măsurilor de eficiență energetică, cum ar fi optimizarea sistemelor de încălzire, ventilație și aer condiționat (HVAC), modernizarea / re tehnologizarea echipamentelor de producție și utilizarea iluminatului eficient, poate duce la economii substanțiale.

Aceste economii nu doar că reduc costurile operaționale, dar și permit reinvestirea fondurilor economisite în alte arii critice ale afacerii, cum ar fi inovația și dezvoltarea de produse noi, îmbunătățind astfel poziția competitivă a IMM-urilor pe piață.

Pe termen lung, reducerea costurilor energetice **contribuie la stabilitatea financiară a IMM-urilor**, oferindu-le resurse suplimentare pentru investiții în modernizare și extindere. De asemenea, eficiența energetică permite IMM-urilor să răspundă mai flexibil la schimbările din piață, adaptându-se rapid la cerințele clienților și la noile tendințe tehnologice.

Într-un mediu concurențial tot mai intens, capacitatea de a reduce costurile și de a oferi produse și servicii la prețuri competitive reprezintă **un avantaj semnificativ, care poate asigura succesul pe termen lung al IMM-urilor**.

3. Contribuția la obiectivele de sustenabilitate și mediu

Eficiența energetică joacă un rol crucial în atingerea obiectivelor de sustenabilitate și reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. IMM-urile din sectoarele de producție, prelucrare și procesare alimentară au o responsabilitate majoră în acest sens, dată fiind amprenta lor ecologică semnificativă. Prin adoptarea unor practici de eficiență energetică, aceste întreprinderi pot contribui la reducerea emisiilor de CO₂ și la protejarea mediului înconjurător.

Acest angajament nu doar că îmbunătățește reputația IMM-urilor în fața clienților și partenerilor, dar și le aliniează cu reglementările naționale și europene privind protecția mediului.

Prin reducerea consumului de energie, IMM-urile pot reduce semnificativ amprenta lor de carbon, contribuind astfel la combaterea schimbărilor climatice. Implementarea tehnologiilor verzi și a soluțiilor de eficiență energetică poate include utilizarea surselor de energie regenerabilă, optimizarea proceselor de producție pentru a minimiza deșeurile și adoptarea unor practici sustenabile în gestionarea resurselor.

Toate aceste măsuri contribuie la crearea unui mediu de afaceri mai verde și mai responsabil, care este esențial pentru dezvoltarea durabilă pe termen lung.

4. Îmbunătățirea rezilienței și adaptabilității IMM-urilor

IMM-urile care investesc în eficiența energetică sunt mai bine pregătite să facă față provocărilor economice și climatice. **Modernizarea echipamentelor și optimizarea proceselor de producție** nu doar că reduce consumul de energie, dar și îmbunătățește fiabilitatea și performanța operațiunilor.

Această adaptabilitate este esențială într-un mediu economic în continuă schimbare, unde capacitatea de a reacționa rapid la schimbările de prețuri ale energiei sau la noile reglementări poate fi un factor decisiv pentru succesul pe termen lung al IMM-urilor.

Reziliența sporită permite IMM-urilor să își mențină operațiunile stabile chiar și în perioade de criză energetică sau economică. Investițiile în eficiența energetică reduc dependența de fluctuațiile prețurilor la energie și asigură continuitatea activităților economice.

De asemenea, IMM-urile care adoptă măsuri de eficiență energetică **pot beneficia de suport financiar și tehnic din partea guvernului și a instituțiilor internaționale**, care oferă granturi și subvenții pentru proiecte de sustenabilitate.

Aceste resurse suplimentare pot accelera procesul de adaptare și transformare a IMM-urilor, asigurându-le succesul pe termen lung.

5. Stimularea inovării și accesului la finanțare

Implementarea măsurilor de eficiență energetică stimulează inovația în rândul IMM-urilor, încurajând adoptarea de noi tehnologii și procese mai eficiente. Aceste inovații pot include soluții avansate de automatizare, utilizarea surselor regenerabile de energie și dezvoltarea de produse sustenabile.

Mai mult, IMM-urile care demonstrează angajamentul față de eficiența energetică și sustenabilitate pot beneficia de acces îmbunătățit la finanțare, prin programe de granturi și fonduri de garantare care susțin investițiile în eficiență energetică și tehnologii verzi.

Accesul la finanțare pentru proiecte de eficiență energetică permite IMM-urilor **să își dezvolte capacitățile și să inoveze constant**. Prin parteneriate cu instituții financiare și organizații internaționale, IMM-urile pot accesa fonduri și resurse pentru implementarea de proiecte ambițioase de eficiență energetică.

Acest suport financiar nu doar că facilitează adoptarea de tehnologii avansate, dar și **contribuie la dezvoltarea competențelor și abilităților necesare pentru gestionarea eficientă a resurselor energetice**.

Pe termen lung, IMM-urile care investesc în inovație și eficiență energetică **își asigură o poziție de lider pe piață**, beneficiind de un avantaj competitiv semnificativ.

Concluzii:

Eficiența energetică nu este doar o necesitate pentru IMM-urile din România, ci și o oportunitate strategică de a crește competitivitatea, de a reduce costurile operaționale, de a îmbunătăți sustenabilitatea și de a stimula inovația.

Prin adoptarea măsurilor de eficiență energetică, IMM-urile își pot asigura o poziție mai robustă pe piață și pot contribui activ la protejarea mediului înconjurător.

Această tranziție către o economie verde și sustenabilă este esențială pentru dezvoltarea durabilă a sectorului IMM-urilor și pentru asigurarea unui viitor prosper și echilibrat.

F. Propuneri de programe naționale pentru creșterea eficienței energetice a IMM-urilor din România

Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri și Organizația Femeilor Antreprenor propun câteva instrumente de finanțare ce pot fi configurate pentru a facilita accesul IMM-urilor la audituri energetice și la implementarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice.

Considerăm că aceste modele ar trebui dezvoltate în colaborare între Ministerul Energiei, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul de Finanțe și, respectiv, structurile asociative care reprezintă IMM-urile din România:

Programul de stimulare a eficienței energetice pentru IMM-uri „EcoVoucher”

Descriere:

Acest program propune acordarea de vouchere pentru finanțarea parțială a auditurilor energetice și a implementării măsurilor recomandate de eficientizare energetică. Voucherele ar fi calibrate în funcție de amprenta energetică a IMM-ului și categorisite pe trei niveluri, corespunzătoare dimensiunii și tipului de activitate al IMM-ului (producție, prelucrare, fabricare, inclusiv procesare alimentară).

Implementare:

Ministerul Energiei, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și Ministerul de Finanțe, pe baza unei dezbateri publice, vor defini criteriile de eligibilitate și valoarea voucherelor. Structurile asociative ale IMM-urilor vor juca un rol cheie în diseminarea informațiilor și în furnizarea de recomandări pentru procesul de aplicare.

Beneficii:

Facilitarea accesului la audituri energetice și la finanțare pentru implementarea măsurilor de eficientizare, stimulând astfel îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea costurilor operaționale.

Descrierea detaliată a programului:

1. Obiectiv:

Creșterea eficienței energetice în sectorul IMM-urilor prin facilitarea accesului la audituri energetice profesionale și implementarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice, contribuind astfel la reducerea costurilor operaționale și la promovarea sustenabilității.

2. Categoriile de vouchere:

- **Vouchere nivel 1:** Pentru IMM-uri cu consumuri energetice reduse și o amprentă de carbon mică. Acestea sunt destinate companiilor cu activități mai puțin energetice intensive, oferind o finanțare parțială pentru audituri și măsuri de eficiență cu investiții reduse.
- **Vouchere nivel 2:** Pentru IMM-uri cu consumuri energetice moderate. Acestea vizează companii cu un nivel mediu de intensitate energetică, cum ar fi producătorii mici și mijlocii, facilitând accesul la audituri energetice detaliate și finanțare pentru măsuri de eficiență moderat până la intensiv-capitalistice.
- **Vouchere nivel 3:** Pentru IMM-uri cu consumuri energetice ridicate și o amprentă de carbon semnificativă. Acestea sunt adresate companiilor cu activități energetice intensive, cum ar fi procesarea alimentară sau producția industrială, oferind cea mai mare sumă de finanțare pentru audituri complexe și implementarea de soluții avansate de eficiență energetică.

3. Implementare:

- **Definirea criteriilor de eligibilitate:** Ministerul Energiei, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul de Finanțe și, respectiv, structurile asociative ale IMM-urilor vor elabora criteriile de eligibilitate, incluzând dimensiunea IMM-ului, domeniul de activitate, consumul energetic actual și potențialul de reducere a consumului.
- **Valoarea și alocarea voucherelor:** Se va stabili valoarea voucherelor pe baza unui studiu preliminar al nevoilor specifice fiecărei categorii de IMM-uri. Alocarea va fi făcută pe baza unui proces de aplicare simplificat, cu verificarea îndeplinirii criteriilor de eligibilitate.
- **Diseminarea și aplicarea:** Ministerul Energiei, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și Ministerul de Finanțe, împreună cu structurile asociative ale IMM-urilor, va organiza campanii de informare și va pune la dispoziție materiale informative pentru a încuraja aplicarea la program. Asistența în procesul de aplicare va fi asigurată prin puncte de contact dedicate și sesiuni de informare.
- **Realizarea auditurilor și implementarea măsurilor:** IMM-urile selectate vor colabora cu furnizori de servicii energetice acreditați pentru realizarea auditurilor și implementarea măsurilor de eficiență energetică recomandate.
- **Monitorizare și evaluare:** Se vor monitoriza rezultatele implementării programului prin colectarea datelor privind economiile de energie realizate și reducerea emisiilor de CO₂, oferind feedback pentru îmbunătățiri viitoare ale programului.

4. Beneficiile așteptate:

- **Reducerea costurilor operaționale:** IMM-urile vor beneficia de economii semnificative în costurile energetice prin implementarea măsurilor de eficiență energetică recomandate în urma auditurilor.
- **Creșterea competitivității:** Eficiența energetică îmbunătățită va reduce costurile de producție, crescând competitivitatea IMM-urilor pe piață.
- **Contribuția la obiectivele de sustenabilitate:** Programul va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, aliniind activitățile IMM-urilor cu obiectivele naționale și internaționale de sustenabilitate și schimbări climatice.
- **Încurajarea inovației:** Acest program va stimula adopția de soluții inovatoare și tehnologii de eficientizare energetică, promovând astfel inovația în sectorul IMM-urilor.
- **Accesibilitatea auditurilor energetice:** Prin reducerea barierei financiare, mai multe IMM-uri vor putea efectua audituri energetice, esențiale pentru identificarea măsurilor de eficientizare.

Concluzie:

Prin implementarea efectivă a Programului de vouchere pentru eficiență energetică „EcoVoucher: Programul de stimulare a eficienței energetice pentru IMM-uri”, se poate asigura un impuls semnificativ în direcția eficientizării energetice și sustenabilității în rândul IMM-urilor din România, oferindu-le acestora instrumentele necesare pentru a face față provocărilor energetice și de mediu ale viitorului.

Fondul de garanție pentru eficiență energetică și de sprijin pentru investiții verzi în IMM-uri „GarantEnergy”

Descriere:

Acest fond ar urmări să ofere garanții pentru împrumuturile contractate de IMM-uri în scopul efectuării auditurilor energetice și al implementării măsurilor de eficientizare energetică. Garanțiile ar reduce riscul financiar pentru bănci și le-ar încuraja să ofere condiții mai favorabile de creditare pentru IMM-uri.

Implementare:

Fondul ar fi administrat de o entitate desemnată de guvern, în colaborare cu instituțiile financiare. Eligibilitatea pentru garanții ar fi determinată pe baza unui set de criterii predefinite, inclusiv potențialul de economisire a energiei.

Beneficii:

Îmbunătățirea accesului la finanțare pentru IMM-uri, facilitând realizarea auditurilor energetice și implementarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice.

Descrierea detaliată a fondului:

1. Obiectiv:

Sprijinirea IMM-urilor în procesul de îmbunătățire a eficienței energetice prin reducerea barierelor financiare, oferind garanții pentru împrumuturi destinate finanțării auditurilor energetice și implementării recomandărilor rezultate din acestea.

2. Mecanismul de funcționare:

- **Administrare:** Fondul ar fi administrat de o entitate guvernamentală, în colaborare cu instituții financiare partenere (bănci comerciale, instituții de microfinanțare, etc.). Această entitate ar avea rolul de a evalua aplicațiile, de a emite garanțiile și de a monitoriza utilizarea fondurilor. (de analizat dacă există o variantă mai rapidă pentru administrare)

- **Garanții:** Fondul ar oferi garanții de credit care să acopere un procent semnificativ din valoarea împrumutului, reducând astfel riscul asumat de bănci și încurajându-le să ofere împrumuturi cu condiții mai favorabile (de exemplu, rate ale dobânzii mai scăzute, perioade de grație, etc.).
- **Criterii de eligibilitate:** IMM-urile ar trebui să îndeplinească anumite criterii pentru a fi eligibile pentru acest sprijin, cum ar fi să opereze într-un anumit sector industrial, să aibă un anumit nivel de consum energetic, sau să demonstreze un potențial clar de îmbunătățire a eficienței energetice.

3. Implementare:

- **Depunerea aplicației:** IMM-urile interesate aplică pentru garanție, prezentând proiectul de eficientizare energetică, inclusiv estimarea costurilor pentru audit și implementare.
- **Evaluarea și aprobarea:** Entitatea administratoare evaluează aplicațiile pe baza criteriilor de eligibilitate și a potențialului de economisire a energiei, aprobând garanțiile pentru proiectele eligibile.
- **Acordarea garanției:** Odată aprobate, garanțiile sunt comunicate atât IMM-ului, cât și instituției financiare, facilitând accesul la finanțare.
- **Implementarea proiectului:** IMM-ul contractează împrumutul garantat pentru realizarea auditului energetic și implementarea măsurilor de eficiență energetică.
- **Monitorizare și raportare:** IMM-urile raportează progresul și rezultatele obținute, inclusiv economiile de energie realizate și impactul asupra eficienței energetice.

4. Beneficii așteptate:

- **Acces îmbunătățit la finanțare:** Reducerea riscului financiar pentru bănci va îmbunătăți accesul la finanțare pentru IMM-uri, facilitând investițiile în eficiență energetică.
- **Condiții de creditare favorabile:** Garanțiile fondului vor permite negocierea unor condiții de împrumut avantajoase (dobânzi scăzute, termeni de rambursare flexibili, etc).
- **Stimularea investițiilor în eficiență energetică:** Prin facilitarea accesului la finanțare, se vor stimula investițiile în măsuri de eficientizare energetică, contribuind la reducerea consumului de energie și la diminuarea emisiilor de CO2.
- **Dezvoltarea durabilă:** Fondul va sprijini tranziția IMM-urilor către practici mai sustenabile, aliniindu-le cu obiectivele naționale și internaționale de mediu.

Concluzie:

Implementarea cu succes a Fondului de garanție pentru eficiență energetică „GarantEnergy: fondul de sprijin pentru investiții verzi în IMM-uri” va necesita colaborare strânsă între guvern, sectorul financiar-bancar și IMM-uri, însă beneficiile potențiale justifică efortul comun.

Acesta ar putea deveni un instrument crucial în promovarea eficienței energetice și sustenabilității în sectorul IMM-urilor.

Programul de granturi pentru acțiuni imediate de eficiență energetică în IMM-uri „QuickStart verde”

Obiectiv:

Facilitarea și accelerarea adoptării măsurilor de eficiență energetică post-audit, cu accent pe acțiuni care nu sunt foarte capital-intensive / necesită investiții reduse, dar oferă beneficii imediate în termeni de reducere a consumului de energie și a costurilor aferente.

Metodologie:

Crearea unui program de granturi destinat acțiunilor cu impact imediat asupra eficienței energetice, cum ar fi îmbunătățirea izolației halei de producție, înlocuirea iluminatului cu LED-uri, sau optimizarea sistemelor de încălzire și/sau răcire.

IMM-urile pot aplica după finalizarea unui audit energetic, prezentând măsurile propuse pentru finanțare.

- **Definirea criteriilor de eligibilitate:** IMM-urile interesate trebuie să fi completat un audit energetic care identifică măsurile specifice de eficiență energetică ce pot fi implementate rapid. Este important ca măsurile propuse să fie concrete, cu impact imediat asupra consumului de energie.
- **Crearea și administrarea fondului de granturi:** Alocarea unui buget specific destinat finanțării acestor măsuri. Fondul ar trebui să fie gestionat transparent, cu proceduri clare de aplicare și selecție a proiectelor.
- **Procesul de aplicare:** IMM-urile interesate vor aplica printr-un portal dedicat, prezentând rezultatele auditului energetic și detaliind măsurile pe care doresc să le implementeze. Ar trebui să furnizeze, de asemenea, o estimare a costurilor și a economiilor de energie așteptate.

- **Evaluarea și aprobarea aplicațiilor:** Un comitet de evaluare, format din experți în eficiență energetică și reprezentanți ai ministerelor și ai structurilor asociative ale mediului privat, va revizui aplicațiile și va selecta proiectele eligibile pe baza unor criterii prestabilite, cum ar fi eficacitatea costurilor, impactul asupra reducerii consumului de energie și rapiditatea implementării.
- **Monitorizarea și raportarea:** IMM-urile beneficiare vor fi obligate să monitorizeze și să raporteze progresul implementării măsurilor, precum și impactul acestora asupra consumului de energie și a economiilor generate.

Beneficii:

- **Adoptarea rapidă a măsurilor de eficiență energetică:** Prin eliminarea barierei financiare, IMM-urile sunt mai motivate să implementeze rapid măsuri care le vor reduce consumul de energie și costurile.
- **Creșterea competitivității IMM-urilor:** Reducerea costurilor energetice îmbunătățește marjele de profit și competitivitatea IMM-urilor pe piață.
- **Contribuția la obiectivele de sustenabilitate:** Implementarea acestor măsuri contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, aliniind activitățile IMM-urilor cu obiectivele naționale și europene de sustenabilitate și eficiență energetică.
- **Promovarea conștientizării și a educației:** Programul ar putea include componente de educare și diseminare a bunelor practici în eficiență energetică, încurajând o abordare mai sustenabilă în rândul întregului sector IMM.

Concluzie:

Prin implementarea Programului de granturi pentru acțiuni imediate de eficiență energetică în IMM-uri „QuickStart verde”, se poate realiza o transformare pozitivă în modul în care IMM-urile abordează eficiența energetică, oferindu-le instrumentele necesare pentru a face schimbări rapide și eficiente cu impact semnificativ asupra performanței energetice și a sustenabilității lor pe termen lung.

Programul de granturi pentru eficiență energetică și soluții inovatoare în IMM-uri „InovaEco”

Descriere:

Acest program ar oferi granturi nerambursabile pentru acoperirea unei părți din costurile auditurilor energetice și pentru implementarea de soluții inovatoare de eficientizare energetică, în special pentru măsurile care nu sunt foarte capital-intensive.

Implementare:

Ministerul Energiei, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și, respectiv, Ministerul de Finanțe, în parteneriat cu structurile asociative ale IMM-urilor, ar dezvolta criteriile de eligibilitate și procesul de selecție. Prioritate ar putea fi acordată proiectelor care demonstrează un potențial mare de reducere a consumului energetic și a emisiilor de carbon.

Descrierea detaliată a programului:

1. Obiectiv:

Sprijinirea IMM-urilor în implementarea de soluții inovatoare de eficiență energetică și în realizarea de audituri energetice, prin acordarea de granturi nerambursabile care să acopere o parte din costurile asociate.

2. Criterii de eligibilitate:

IMM-urile interesate trebuie să opereze în domenii eligibile (de exemplu, producție, prelucrare, fabricare, procesare alimentară) și să demonstreze angajamentul către îmbunătățirea eficienței energetice. Prioritate ar putea fi acordată proiectelor care:

- Demonstrează un potențial mare de economisire a energiei și reducere a emisiilor de CO₂.
- Propun soluții inovatoare și sustenabile de eficiență energetică.
- Au un impact semnificativ asupra îmbunătățirii eficienței energetice la nivelul întregii operațiuni.

3. Procesul de selecție:

Procesul ar include depunerea de aplicații detaliate, evaluarea acestora de către un comitet de experți și selecția proiectelor pe baza criteriilor de eligibilitate și a potențialului de impact. Procesul ar trebui să fie transparent și echitabil, oferind șanse egale tuturor IMM-urilor eligibile.

4. Implementare:

- **Lansarea programului:** Ministerul Energiei, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și, respectiv, Ministerul de Finanțe, în colaborare cu structurile asociative ale IMM-urilor, anunță oficial lansarea programului și disponibilitatea granturilor.
- **Diseminarea informațiilor:** Informații detaliate despre program, inclusiv criteriile de eligibilitate, procesul de aplicare și termenele limită, sunt larg diseminate prin canale diverse, pentru a asigura o participare cât mai largă.
- **Procesul de aplicare:** IMM-urile interesate completează și depun aplicații, care trebuie să includă un plan detaliat al proiectului, estimarea costurilor și beneficiilor așteptate, precum și orice alte informații relevante solicitate de comitetul de selecție.
- **Evaluarea și selecția:** Aplicațiile sunt evaluate de un comitet format din experți în eficiență energetică, reprezentanți ai ministerelor implicate și posibil alți stakeholderi relevanți. Proiectele sunt selectate pe baza meritului și potențialului de impact.
- **Acordarea granturilor:** Proiectele selectate primesc finanțare, cu obligația de a finaliza proiectul într-un termen stabilit și de a raporta rezultatele obținute.
- **Monitorizare și evaluare:** Ministerul Energiei, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și, respectiv, Ministerul de Finanțe și partenerii lor monitorizează progresul proiectelor finanțate și evaluează impactul programului asupra eficienței energetice în sectorul IMM-urilor.

5. Beneficii așteptate:

- **Inovație în eficiența energetică:** Stimularea dezvoltării și adopției de soluții inovatoare, contribuind la progresul tehnologic în domeniul eficienței energetice.
- **Reducerea costurilor operaționale:** Prin implementarea măsurilor de eficiență energetică, IMM-urile pot realiza economii semnificative la costurile energetice, îmbunătățindu-și astfel rentabilitatea și competitivitatea.
- **Sustenabilitate pe termen lung:** Contribuția la reducerea emisiilor de CO₂ și promovarea unor practici operaționale sustenabile în rândul IMM-urilor, aliniind activitățile economice cu obiectivele de mediu.

Concluzie:

Implementarea eficientă a Programului de granturi pentru eficiență energetică și soluții inovatoare în IMM-uri „InovaEco” va necesita angajament ferm din partea tuturor părților implicate și o colaborare strânsă între sectorul public și cel privat.

Cu toate acestea, potențialul de impact pozitiv asupra eficienței energetice, inovației și sustenabilității în rândul IMM-urilor justifică investiția și efortul.

Programul ESCo pentru succesul energetic al IMM-urilor „EcoParteneriat”

Program de implementare a Contractelor de Performanță Energetică (CPE), cunoscute și sub denumirea de Contracte ESCo (Energy Service Company), pentru IMM-uri - aceste contracte au fost utilizate cu succes în Uniunea Europeană și în alte regiuni pentru a încuraja eficiența energetică și reducerea consumului de energie în industrie și clădiri comerciale.

Obiectiv:

Creșterea eficienței energetice în IMM-uri prin implementarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice fără ca acestea să necesite investiții inițiale substanțiale din partea IMM-urilor, rambursarea investițiilor realizându-se din economiile de energie generate.

Metodologie:

- **Parteneriate cu ESCo:** Ministerul Energiei, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și, respectiv, Ministerul de Finanțe vor promova și facilita parteneriate între IMM-uri și companii de servicii energetice (ESCo) prin reglementări și posibil prin oferirea de stimulente fiscale sau alte beneficii pentru companiile care participă la acest program.
- **Audit energetic și propunerea de proiect:** ESCo va efectua un audit energetic pentru a identifica oportunități de eficiență energetică în cadrul IMM-ului. Pe baza acestui audit, ESCo va propune un proiect de eficiență energetică, inclusiv o estimare a costurilor, a economiilor de energie anticipate și a perioadei de amortizare a investiției.
- **Finanțarea proiectului:** ESCo va finanța implementarea proiectului de eficiență energetică. IMM-ul nu va trebui să facă investiții inițiale, eliminând una dintre principalele bariere în calea îmbunătățirii eficienței energetice.

- **Implementarea și monitorizarea:** ESCo va implementa măsurile de eficiență energetică și va monitoriza performanța energetică a IMM-ului pentru a asigura realizarea economiilor de energie prevăzute.
- **Partajarea economiei de energie:** Conform contractului ESCo, economiile de energie generate vor fi împărțite între IMM și ESCo pentru o perioadă determinată, după care toate economiile de energie vor reveni IMM-ului.

Beneficii:

- **Fără investiții inițiale:** IMM-urile beneficiază de îmbunătățiri ale eficienței energetice fără a fi nevoie să aloce resurse financiare inițiale.
- **Expertiză tehnică:** IMM-urile au acces la expertiza și cunoștințele tehnice ale ESCo, ceea ce le poate lipsi pentru a identifica și implementa măsuri de eficiență energetică.
- **Reducerea costurilor și creșterea eficienței:** Pe termen mediu și lung, IMM-urile vor beneficia de reducerea costurilor energetice și îmbunătățirea eficienței energetice, ceea ce contribuie la sustenabilitatea și competitivitatea lor pe piață.
- **Contribuție la sustenabilitate:** Prin reducerea consumului de energie și a emisiilor de carbon, IMM-urile contribuie la eforturile naționale și globale de protecție a mediului și combatere a schimbărilor climatice.

Concluzie:

Implementarea Programului ESCo pentru succesul energetic al IMM-urilor – „EcoParteneriat” poate fi un instrument eficient pentru a încuraja adopția măsurilor de eficiență energetică în rândul IMM-urilor, oferindu-le oportunitatea de a reduce costurile operaționale și de a contribui la eforturile de sustenabilitate fără a fi nevoie de investiții financiare substanțiale inițiale.

Programul de modernizare energetică și sustenabilitate pentru IMM-uri „ProMESI”

Acest program vizează re tehnologizarea IMM-urilor prin înlocuirea echipamentelor de producție vechi și ineficiente din punct de vedere energetic și ecologic, cu soluții moderne, eficiente și cu impact redus asupra mediului. ProMESI își propune să îmbunătățească competitivitatea IMM-urilor, să reducă costurile energetice și să contribuie la tranziția către o economie verde.

Obiectiv:

Facilitarea tranziției IMM-urilor către tehnologii de producție avansate și sustenabile, prin înlocuirea echipamentelor și mașinilor vechi cu soluții noi care să ofere o eficiență energetică superioară și să minimizeze impactul negativ asupra mediului.

Metodologie:

- **Evaluarea inițială:** IMM-urile interesate vor fi supuse unei evaluări inițiale pentru a identifica echipamentele învechite care necesită re tehnologizare și pentru a estima potențialul de îmbunătățire a eficienței energetice și a impactului asupra mediului.
- **Program de granturi și credite avantajoase:** Crearea unui program mixt care să combine granturi cu credite cu dobândă redusă, destinat finanțării achiziției de echipamente noi. Programul ar putea fi susținut prin fonduri guvernamentale, fonduri UE și/sau parteneriate cu bănci și instituții financiare.
- **Condiții de eligibilitate:** Prioritatea va fi acordată proiectelor care promit cele mai mari economii de energie, reducerea emisiilor de carbon și ameliorarea semnificativă a performanței de producție.
- **Procesul de aplicare și selecție:** IMM-urile vor aplica printr-un proces transparent și competitiv, prezentând planuri detaliate pentru re tehnologizare și estimări ale beneficiilor energetice și de mediu așteptate.

- **Monitorizarea și evaluarea performanței:** Implementarea echipamentelor noi va fi monitorizată pentru a evalua realizarea economiilor de energie anticipate și a reducerii impactului asupra mediului. Aceste date vor informa ajustări ale programului și vor ghida selecția viitoarelor proiecte.

Beneficii:

- **Îmbunătățirea eficienței energetice:** Înlocuirea echipamentelor vechi cu tehnologii noi și eficiente din punct de vedere energetic va reduce consumul de energie și costurile operaționale pentru IMM-uri.
- **Creșterea competitivității pe piață:** Prin adopția tehnologiilor avansate, IMM-urile vor putea îmbunătăți calitatea producției, eficiența proceselor și timpul de răspuns pe piață, crescând astfel competitivitatea.
- **Reducerea impactului asupra mediului:** Echipamentele noi și eficiente contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la minimizarea altor impacturi negative asupra mediului, aliniind activitățile IMM-urilor cu obiectivele de sustenabilitate.
- **Stimularea inovației:** Accesul la finanțare pentru re tehnologizare poate stimula inovația în cadrul IMM-urilor, încurajând adoptarea de soluții tehnologice de ultimă generație.

Concluzie:

Implementarea Programului de modernizare energetică și sustenabilitate pentru IMM-uri „ProMESI” ar putea juca un rol crucial în modernizarea sectorului industrial, promovând eficiența energetică, sustenabilitatea și competitivitatea pe termen lung în rândul întreprinderilor mici și mijlocii.

Transformarea industriei românești:

propunerile FICSIMM și OFA
pentru o economie bazată pe
sustenabilitate competitivă

Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) și patronatul Organizația Femeilor Antreprenor (OFA) au formulat o serie de propuneri concrete pentru îmbunătățirea Strategiei Industriale a României 2024-2030, menite să sprijine tranziția industriei românești către practici mai sustenabile și inovatoare.

Aceste propuneri sunt centrate pe integrarea tehnologiilor net-zero, simplificarea procedurilor administrative, securizarea accesului la materii prime, sprijin pentru industriile energofage, precum și creșterea capacității de inovare și digitalizare.

Principalele propuneri ale FICSIMM și OFA includ:

Sprijin pentru tehnologii net-zero

FICSIMM și **OFA** recomandă introducerea unui cadru legislativ clar și dezvoltarea infrastructurii necesare pentru promovarea tehnologiilor net-zero, esențiale pentru reducerea emisiilor de carbon. Acest sprijin include măsuri specifice pentru industriile mari consumatoare de energie, care necesită stimulente financiare și fiscale pentru a adopta tehnologii sustenabile.

Simplificarea procedurilor de autorizare

Propunerile **FICSIMM** și **OFA** subliniază necesitatea simplificării și digitalizării proceselor administrative pentru atragerea investițiilor în tehnologii verzi. Aceste măsuri ar accelera tranziția către o economie verde prin reducerea birocrăției și stabilirea unor termene clare pentru obținerea autorizațiilor necesare.

Securizarea materiilor prime

FICSIMM și **OFA** subliniază importanța asigurării accesului la materiile prime critice prin dezvoltarea capacităților de extracție și reciclare la nivel național. Este esențială crearea unui plan național pentru reciclare, parteneriate internaționale și adaptarea cadrului legislativ pentru securizarea materiilor prime esențiale industriei.

Crearea coridoarelor industriale net-zero

FICSIMM și **OFA** propun dezvoltarea unor clustere industriale regionale dedicate tehnologiilor net-zero, sprijinind astfel IMM-urile în integrarea acestora în lanțurile de valoare europene și globale. Această inițiativă ar putea stimula colaborarea intersectorială și ar facilita accesul la tehnologii avansate.

Sprijin pentru inovare și digitalizare

Pentru creșterea competitivității, **FICSIMM** și **OFA** recomandă dezvoltarea unui cadru național pentru cercetare și dezvoltare (R&D) și digitalizare, inclusiv strategii și infrastructură digitală necesară pentru sprijinirea industriilor în tranziția lor către o economie digitalizată.

Investiții în formarea forței de muncă

FICSIMM și **OFA** sugerează crearea unor academii net-zero și adaptarea sistemului educațional pentru a include formarea și recalificarea forței de muncă în domeniul tehnologiilor verzi, esențiale pentru susținerea industriei pe termen lung.

Reducerea birocrației

Documentul **FICSIMM** și **OFA** subliniază necesitatea unor măsuri concrete pentru reducerea birocrației și obstacolelor legislative, propunând simplificarea și accelerarea procedurilor administrative, reducerea sarcinilor birocratice și digitalizarea completă a acestora.

Concluzii:

Aceste propuneri vizează nu doar îmbunătățirea eficienței și sustenabilității industriei românești, ci și creșterea competitivității acesteia pe piața internațională.

FICSIMM și **OFA** își exprimă disponibilitatea de a colabora îndeaproape cu autoritățile și alți parteneri relevanți pentru a transforma aceste propuneri în politici publice concrete, contribuind astfel la o economie mai verde și mai competitivă în România.

”

„Tranziția industriei românești către practici sustenabile și tehnologii avansate nu este doar o oportunitate, ci o necesitate pentru competitivitatea pe termen lung.

Propunerile FICSIMM și OFA pentru Strategia Industrială 2024-2030 vin ca un răspuns la nevoia urgentă de a sprijini IMM-urile în adoptarea tehnologiilor net-zero, simplificarea procedurilor și creșterea capacității de inovare și digitalizare.

Ne dorim ca industria românească să devină un exemplu de succes în Europa, unde sustenabilitatea și inovația sunt puse în centrul dezvoltării economice.”

Ana-Maria Icătoiu,

vicepreședintă FICSIMM
prim-vicepreședintă OFA

Strategia Industrială a României 2024 – 2030

Observații, propuneri

CUPRINS:

Rezumat	244
1. Sprijin specific pentru tehnologii net-zero	247
2. Simplificarea procedurilor de autorizare	250
3. Securizarea materiilor prime	253
4. Crearea unor coridoare industriale net-zero	256
5. Sprijin pentru industriile energofage	259
6. Suport pentru inovare și digitalizare	262
7. Investiții în formarea forței de muncă	265
8. Parteneriate internaționale	268
9. Promovarea cererii de produse verzi	271
10. Integrarea IMM-urilor în lanțurile de valoare europene	274
11. Reducerea birocrației	277
12. Valorificarea potențialului românesc	280

0. Rezumat

Strategia Industrială a României 2024 – 2030 este un document esențial pentru dezvoltarea sustenabilă și competitivitatea pe termen lung a economiei românești, aliniat cu obiectivele Uniunii Europene privind tranziția către o economie verde și digitală.

Cu toate acestea, analiza noastră evidențiază mai multe deficiențe și propune o serie de măsuri necesare pentru a asigura succesul acestei tranziții:

1. Sprijin specific pentru tehnologii net-zero: Strategia nu include măsuri concrete pentru promovarea și adoptarea tehnologiilor net-zero esențiale pentru reducerea emisiilor de carbon. Recomandăm introducerea unui cadru legislativ clar, dezvoltarea infrastructurii necesare și sprijinirea industriei grele în această tranziție.

2. Simplificarea procedurilor de autorizare: Documentul nu abordează simplificarea și accelerarea proceselor administrative, esențiale pentru atragerea investițiilor în tehnologii verzi. Este necesară implementarea unor proceduri simplificate, stabilirea unor termene clare pentru autorizări și digitalizarea completă a proceselor administrative.

3. Securizarea materiilor prime: Strategia omite aspectele legate de asigurarea accesului la materiile prime critice prin dezvoltarea capacităților de extracție și reciclare la nivel național. Este esențială dezvoltarea unui plan național care să includă măsuri pentru reciclare, parteneriate internaționale și adaptarea cadrului legislativ necesar.

4. Crearea unor coridoare industriale net-zero: Documentul nu menționează formarea unor clustere industriale regionale dedicate tehnologiilor net-zero. Se recomandă dezvoltarea unor coridoare industriale net-zero, crearea de clustere regionale și integrarea IMM-urilor în aceste inițiative.

5. Sprijin pentru industriile energofage: Strategia nu oferă măsuri clare pentru sprijinirea industriilor mari consumatoare de energie în tranziția către tehnologii sustenabile. Este necesară introducerea unui cadru legislativ specific, stimulente fiscale și financiare, și promovarea colaborării intersectoriale.

6. Suport pentru inovare și digitalizare: Documentul nu propune un cadru de sprijin pentru inovare și digitalizare, esențial pentru creșterea competitivității. Se recomandă dezvoltarea unui cadru național pentru R&D, strategii de digitalizare, și infrastructura digitală necesară.

7. Investiții în formarea forței de muncă: Strategia nu prevede măsuri pentru formarea și recalificarea forței de muncă în domeniul tehnologiilor verzi. Este crucială crearea de academii net-zero, adaptarea sistemului educațional și introducerea stimulentei pentru formare și recalificare.

8. Parteneriate internaționale: Strategia nu include inițiative pentru dezvoltarea parteneriatelor internaționale esențiale pentru competitivitatea globală. Recomandăm dezvoltarea unei strategii naționale pentru parteneriate internaționale și promovarea exporturilor de tehnologii net-zero.

9. Promovarea cererii de produse verzi: Documentul nu stimulează cererea pentru produse verzi și circulare prin achiziții publice și private. Este necesară promovarea achizițiilor publice verzi, introducerea stimulentei pentru consumatori și companii, și dezvoltarea unui cadru pentru etichetarea și certificarea produselor verzi.

10. Integrarea IMM-urilor în lanțurile de valoare europene: Strategia nu se concentrează suficient pe integrarea IMM-urilor în lanțurile valorice europene, esențială pentru competitivitatea acestora. Se recomandă crearea unui program național dedicat, promovarea colaborării între IMM-uri și companii mari, și dezvoltarea competențelor necesare pentru integrarea în lanțurile de valoare.

11. Reducerea birocrației: Documentul nu include măsuri concrete pentru reducerea birocrației și a obstacolelor legislative. Este necesară simplificarea și accelerarea procedurilor administrative, reducerea sarcinilor birocratice și digitalizarea completă a acestora.

12. Valorificarea potențialului românesc: Un capitol esențial al propunerilor înaintate este dedicat identificării și valorificării domeniilor în care România are potențialul de a excela la nivel european. Printr-o abordare data-driven, statul român trebuie să analizeze resursele naționale, capacitățile de inovare și cererea de piață pentru a prioritiza domenii precum energia regenerabilă, agricultura ecologică, și tehnologiile digitale. Pe baza acestor analize, România ar trebui să dezvolte proiecte strategice bine fundamentate, pentru care să solicite sprijin financiar de la Comisia Europeană, asigurând astfel dezvoltarea sustenabilă și competitivitatea pe termen lung.

Aceste măsuri propuse ar putea transforma Strategia Industrială a României într-un instrument eficient pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare sustenabilă, competitivitate și integrare în economia europeană și globală.

1. Sprijin specific pentru tehnologii net-zero

Lipsesc măsuri concrete pentru stimularea producției și adoptării tehnologiilor net-zero, cum ar fi panourile solare, turbinele eoliene, bateriile și tehnologiile de captare și stocare a carbonului, care sunt prioritare în cadrul NZIA.

Contextul european:

Uniunea Europeană, prin inițiative precum Net-Zero Industry Act (NZIA) și Pactul Verde European, a stabilit o serie de măsuri și obiective menite să sprijine dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor net-zero.

Aceste tehnologii sunt esențiale pentru a atinge obiectivele de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și pentru a asigura tranziția către o economie verde și sustenabilă. UE urmărește să producă la nivel intern cel puțin 40% din cererea anuală de tehnologii net-zero până în 2030, reducând astfel dependența de importuri și stimulând competitivitatea industriei europene.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri clare și specifice pentru sprijinirea tehnologiilor net-zero, ceea ce creează un decalaj față de direcțiile strategice ale Uniunii Europene. Acest aspect este esențial pentru a asigura tranziția către o economie sustenabilă și pentru a menține competitivitatea României în cadrul pieței unice europene. Iată principalele deficiențe:

- **Lipsa unui cadru specific pentru promovarea tehnologiilor net-zero:** SIR 2024 nu propune un cadru legislativ sau politici specifice pentru sprijinirea și dezvoltarea tehnologiilor net-zero în România. În schimb, NZIA include măsuri concrete, cum ar fi simplificarea procedurilor de autorizare, facilitarea accesului la finanțare și sprijinirea cercetării și inovării în acest domeniu.

- **Absența unui plan de dezvoltare a infrastructurii pentru tehnologii net-zero:** Documentul nu detaliază măsuri pentru dezvoltarea infrastructurii necesare pentru tehnologiile net-zero, cum ar fi rețelele de energie verde, capacitățile de stocare a energiei, sau infrastructura pentru captarea și stocarea carbonului. NZIA, pe de altă parte, subliniază importanța acestor elemente pentru atingerea obiectivelor de neutralitate climatică.
- **Sprijin insuficient pentru industriile mari consumatoare de energie:** În timp ce NZIA recunoaște necesitatea sprijinirii industriilor energofage, cum ar fi producția de oțel, chimicale și ciment, pentru a investi în tehnologii mai sustenabile, SIR 2024 nu prevede măsuri clare în această direcție. Acest lucru este crucial, având în vedere importanța acestor industrii pentru economia României și pentru atingerea obiectivelor de reducere a emisiilor.
- **Fără prioritizare a proiectelor strategice:** SIR 2024 nu identifică și nu prioritizează proiectele strategice care ar putea transforma România într-un lider regional în producția de tehnologii net-zero. NZIA, în schimb, permite statelor membre să desemneze proiecte strategice care beneficiază de sprijin suplimentar și de proceduri simplificate pentru implementare.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Crearea unui cadru legislativ favorabil tehnologiilor net-zero:** Introducerea unor politici și reglementări care să sprijine direct dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor net-zero, inclusiv simplificarea procedurilor de autorizare, reducerea birocrăției și facilitarea accesului la fonduri europene și naționale pentru investiții în aceste tehnologii.
- **Stabilirea unor obiective clare pentru producția de tehnologii net-zero:** Alinierea cu obiectivul european de a produce cel puțin 40% din cererea anuală de tehnologii net-zero în România până în 2030. Acest lucru ar implica dezvoltarea capacităților de producție pentru tehnologii precum panourile solare, turbinele eoliene, bateriile, pompele de căldură și sistemele de captare și stocare a carbonului.

- **Dezvoltarea infrastructurii pentru tehnologii net-zero:** Implementarea unui plan național pentru dezvoltarea infrastructurii necesare pentru adoptarea pe scară largă a tehnologiilor net-zero. Acesta ar trebui să includă investiții în rețele energetice, stații de încărcare pentru vehicule electrice, facilități pentru stocarea energiei și infrastructuri pentru captarea și stocarea carbonului.
- **Sprijinirea industriei grele în tranziția către tehnologii net-zero:** Introducerea unor măsuri specifice de sprijin pentru industriile mari consumatoare de energie din România, care să le permită să investească în tehnologii verzi și să-și reducă emisiile de carbon. Aceste măsuri ar putea include stimulente fiscale, subvenții pentru inovare și sprijin pentru cercetare și dezvoltare.
- **Identificarea și prioritizarea proiectelor strategice:** SIR 2024 ar trebui să identifice proiectele strategice în domeniul tehnologiilor net-zero care pot beneficia de sprijin național și european. Aceste proiecte ar trebui să fie tratate cu prioritate, să beneficieze de proceduri administrative simplificate și să fie integrate în planurile de dezvoltare regională.
- **Crearea de parteneriate public-private pentru inovare în tehnologii net-zero:** Încurajarea colaborării între guvern, sectorul privat și instituțiile academice pentru dezvoltarea și implementarea de tehnologii inovative în domeniul net-zero. Aceste parteneriate ar putea fi susținute prin programe de finanțare dedicate și prin facilitarea accesului la resursele necesare pentru dezvoltarea acestor tehnologii.

2. Simplificarea procedurilor de autorizare

Documentul nu propune măsuri pentru simplificarea și accelerarea proceselor administrative și de autorizare pentru proiectele strategice, ceea ce este esențial pentru atragerea investițiilor, conform NZIA.

Contextul european:

Uniunea Europeană, prin Net-Zero Industry Act, a subliniat importanța simplificării și accelerării procedurilor de autorizare pentru proiectele care contribuie la atingerea obiectivelor de neutralitate climatică. Aceste proceduri includ reducerea birocrației, eliminarea obstacolelor administrative și oferirea de priorități pentru proiectele strategice care sprijină tranziția verde.

Aceste măsuri sunt esențiale pentru a stimula investițiile în tehnologii net-zero și pentru a permite implementarea rapidă a proiectelor care sunt cruciale pentru atingerea obiectivelor climatice ale Uniunii Europene.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri detaliate și concrete pentru simplificarea procedurilor de autorizare, un aspect esențial pentru atragerea investițiilor și pentru implementarea rapidă a proiectelor industriale majore. Acest lucru reprezintă un dezavantaj semnificativ în raport cu strategia europeană și reduce competitivitatea României în atragerea de investiții pentru proiecte de tehnologii verzi:

- **Lipsa unor proceduri simplificate pentru proiectele strategice:** SIR 2024 nu prevede introducerea unor proceduri simplificate sau accelerate pentru proiectele considerate strategice, în contrast cu NZIA, care acordă prioritate acestor proiecte, oferindu-le acces la procese administrative mai rapide și mai puțin birocratice.

- **Absența unor termene clare pentru autorizări:** Documentul nu stabilește termene clare pentru finalizarea proceselor de autorizare, ceea ce poate duce la întârzieri semnificative în implementarea proiectelor. NZIA, pe de altă parte, propune termene stricte, cum ar fi 9 luni pentru proiectele cu capacități de producție mai mici și 12 luni pentru cele mai mari, pentru a asigura o implementare rapidă.
- **Lipsa unui punct de contact unic:** Nu se menționează crearea unui punct de contact unic pentru inițiatorii proiectelor strategice, care ar facilita coordonarea și ar reduce complexitatea administrativă. NZIA recomandă astfel de puncte de contact pentru a sprijini inițiatorii proiectelor și pentru a simplifica procesul de obținere a avizelor necesare.
- **Proceduri administrative ineficiente:** SIR 2024 nu abordează necesitatea modernizării și digitalizării proceselor administrative, cum ar fi acceptarea documentației electronice și reducerea cerințelor redundante, ceea ce ar putea reduce semnificativ timpul și costurile asociate cu obținerea autorizațiilor. NZIA subliniază importanța acestor aspecte pentru a face procedurile mai eficiente și mai accesibile.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Proceduri simplificate și accelerate pentru proiectele strategice:** Introducerea unor proceduri administrative simplificate pentru proiectele strategice în domeniul tehnologiilor net-zero. Aceste proceduri ar trebui să includă o prioritate în procesul de avizare, acces rapid la resurse și suport tehnic, și termene clare pentru finalizarea procesului de autorizare.
- **Stabilirea unor termene stricte pentru autorizări:** SIR 2024 ar trebui să includă termene precise pentru obținerea autorizațiilor necesare, similar cu NZIA, care impune termene de 9 până la 12 luni pentru proiectele strategice. Aceasta ar reduce incertitudinea și ar stimula investițiile în tehnologii net-zero.

- **Crearea unui punct de contact unic pentru proiecte strategice:** Implementarea unui punct de contact unic, care să asigure coordonarea între diferitele agenții și ministere implicate în procesul de autorizare. Acest punct de contact ar oferi suport tehnic și administrativ pentru inițiatorii proiectelor și ar facilita obținerea avizelor necesare într-un timp cât mai scurt.
- **Digitalizarea și modernizarea proceselor administrative:** SIR 2024 ar trebui să prevadă digitalizarea completă a proceselor administrative, inclusiv acceptarea documentației electronice și eliminarea cerințelor redundante. Aceasta ar reduce timpul și costurile asociate cu obținerea autorizațiilor și ar facilita accesul la proceduri pentru toate părțile implicate.
- **Colaborarea interministerială și cu sectorul privat:** SIR 2024 ar trebui să promoveze colaborarea între ministere și sectorul privat pentru a asigura că procedurile administrative sunt adaptate nevoilor reale ale industriei și că sunt implementate cele mai bune practici din alte state membre ale UE.

3. Securizarea materiilor prime

Documentul nu abordează necesitatea creșterii securității aprovizionării cu materii prime critice prin extinderea capacităților naționale de extracție și reciclare, conform recomandărilor UE.

Contextul european:

Uniunea Europeană recunoaște importanța crucială a securizării materiilor prime, în special a celor critice pentru tranziția către o economie verde și digitală. Net-Zero Industry Act și Critical Raw Materials Act sunt inițiative europene care subliniază necesitatea creșterii capacităților interne de extracție, prelucrare și reciclare a materiilor prime esențiale.

Scopul acestor măsuri este de a reduce dependența de importuri din țări terțe, de a asigura o aprovizionare sigură și durabilă cu materiale critice și de a sprijini dezvoltarea industriei europene de tehnologii verzi.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu abordează în mod specific problema securizării materiilor prime critice, un aspect esențial pentru asigurarea competitivității industriei românești și pentru facilitarea tranziției către o economie sustenabilă. Această lipsă poate avea consecințe semnificative asupra capacității României de a susține dezvoltarea tehnologiilor net-zero și de a-și proteja economia de șocuri externe legate de aprovizionarea cu materiale esențiale:

- **Lipsa unui plan pentru extracția și prelucrarea materiilor prime critice:** SIR 2024 nu prevede măsuri specifice pentru creșterea capacităților de extracție și prelucrare a materiilor prime critice în România. În contrast, strategiile europene subliniază necesitatea dezvoltării unor astfel de capacități pentru a reduce dependența de importuri și pentru a asigura o aprovizionare stabilă cu materiale esențiale pentru industriile net-zero.

- **Absența unor măsuri pentru promovarea reciclării și reutilizării materialelor:** Documentul nu include inițiative clare pentru promovarea reciclării și reutilizării materiilor prime, aspecte esențiale pentru dezvoltarea unei economii circulare și pentru reducerea dependenței de resurse noi. UE promovează în mod activ reciclarea și dezvoltarea de tehnologii de prelucrare care să minimizeze impactul asupra mediului și să conserve resursele.
- **Lipsa unui cadru de colaborare internațională pentru securitatea materiilor prime:** SIR 2024 nu menționează necesitatea colaborării internaționale pentru asigurarea accesului la materii prime critice, un aspect important în strategiile europene. UE încurajează parteneriatele cu alte țări și regiuni pentru a diversifica sursele de aprovizionare și pentru a crea lanțuri de aprovizionare mai reziliente.
- **Absența unui cadru legislativ și de reglementare adaptat:** Documentul nu prevede adaptarea cadrului legislativ și de reglementare pentru a facilita investițiile în extracția, prelucrarea și reciclarea materiilor prime critice. În schimb, politicile europene promovează simplificarea reglementărilor și crearea unor condiții favorabile pentru dezvoltarea acestor industrii esențiale.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Dezvoltarea unui plan național pentru extracția și prelucrarea materiilor prime critice:** SIR 2024 ar trebui să includă un plan detaliat pentru creșterea capacităților naționale de extracție și prelucrare a materiilor prime critice. Acest plan ar trebui să identifice resursele disponibile în România, să stabilească obiective clare pentru dezvoltarea infrastructurii necesare și să propună măsuri de stimulare a investițiilor în acest sector.

- **Promovarea reciclării și reutilizării materialelor:** Documentul ar trebui să prevadă măsuri specifice pentru promovarea reciclării și reutilizării materiilor prime critice. Aceste măsuri ar putea include stimulente financiare pentru companiile care investesc în tehnologii de reciclare, dezvoltarea de infrastructuri de colectare și prelucrare a deșeurilor și campanii de conștientizare pentru a încuraja consumatorii să recicleze.
- **Inițierea unor parteneriate internaționale pentru securizarea materiilor prime:** SIR 2024 ar trebui să prevadă măsuri pentru dezvoltarea unor parteneriate internaționale cu alte țări și regiuni, în vederea diversificării surselor de materii prime critice. Aceste parteneriate ar putea include acorduri comerciale, proiecte comune de cercetare și dezvoltare și cooperare în domeniul prelucrării și reciclării materiilor prime.
- **Adaptarea cadrului legislativ și de reglementare:** Documentul ar trebui să includă măsuri pentru simplificarea și adaptarea cadrului legislativ și de reglementare, în vederea facilitării investițiilor în sectorul materiilor prime critice. Aceste măsuri ar trebui să asigure un mediu favorabil pentru dezvoltarea industriilor de extracție, prelucrare și reciclare, reducând birocrația și oferind stimulente pentru companiile care investesc în aceste domenii.
- **Monitorizarea și gestionarea resurselor naționale:** SIR 2024 ar trebui să prevadă crearea unui sistem național de monitorizare și gestionare a resurselor de materii prime critice, care să permită o utilizare eficientă și durabilă a acestor resurse. Acest sistem ar trebui să includă și măsuri pentru protejarea mediului și pentru asigurarea conformității cu standardele de sustenabilitate.
- **Crearea de parteneriate public-private pentru dezvoltarea industriei materiilor prime:** Documentul ar trebui să promoveze colaborarea între guvern, sectorul privat și instituțiile academice pentru dezvoltarea tehnologiilor și infrastructurilor necesare pentru extracția, prelucrarea și reciclarea materiilor prime critice. Aceste parteneriate ar putea contribui la inovarea în sector și la dezvoltarea unor lanțuri de aprovizionare mai reziliente.

4. Crearea unor coridoare industriale net-zero

Nu se menționează formarea unor clustere industriale regionale dedicate tehnologiilor net-zero, așa cum este recomandat de NZIA.

Contextul european:

Uniunea Europeană, prin intermediul Net-Zero Industry Act și al altor inițiative din cadrul Pactului Verde European, promovează crearea de „coridoare industriale net-zero” și de „clustere regionale” pentru a facilita tranziția către o economie verde și sustenabilă.

Aceste coridoare și clustere sunt concepute pentru a concentra activitățile industriale în regiuni specifice, unde infrastructura și resursele sunt dedicate sprijinirii producției și inovării în domeniul tehnologiilor net-zero. Aceste inițiative nu doar că stimulează dezvoltarea economică regională, dar și reduc costurile de tranziție pentru companii, asigurând accesul la infrastructură comună și la resurse specializate.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri sau planuri concrete pentru crearea de coridoare industriale net-zero sau clustere regionale dedicate tehnologiilor verzi. Acest lucru reprezintă o lacună importantă, având în vedere beneficiile economice și de mediu pe care aceste inițiative le-ar putea aduce:

- **Lipsa unui plan pentru dezvoltarea coridoarelor industriale net-zero:** SIR 2024 nu prevede dezvoltarea unor coridoare industriale specializate, care ar putea facilita adoptarea tehnologiilor net-zero și ar putea stimula competitivitatea industriei românești. În contrast, NZIA subliniază importanța acestor coridoare pentru consolidarea capacităților industriale și reducerea emisiilor.

- **Absența unui cadru de colaborare regională:** Documentul nu include inițiative care să încurajeze colaborarea între diferite regiuni ale României pentru a crea clustere industriale. Aceste clustere ar putea aduce împreună companii, instituții de cercetare și autorități locale pentru a dezvolta soluții comune și pentru a maximiza eficiența investițiilor în infrastructura net-zero.
- **Lipsa unui mecanism de prioritizare a investițiilor în regiunile cu potențial:** SIR 2024 nu identifică și nu prioritizează regiunile din România care ar putea beneficia cel mai mult de pe urma dezvoltării unor coridoare industriale net-zero. În schimb, NZIA oferă un cadru prin care statele membre pot desemna și sprijini regiunile cu cel mai mare potențial pentru dezvoltarea tehnologiilor net-zero.
- **Absența unor măsuri de integrare a IMM-urilor în coridoarele industriale:** Documentul nu include măsuri specifice pentru a asigura integrarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) în aceste coridoare industriale. Integrarea IMM-urilor este esențială pentru dezvoltarea unui ecosistem industrial complet și pentru asigurarea că beneficiile tranziției verzi sunt resimțite la toate nivelurile economiei.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Dezvoltarea unui plan național pentru coridoarele industriale net-zero:** SIR 2024 ar trebui să includă un plan detaliat pentru dezvoltarea unor coridoare industriale net-zero în România. Acest plan ar trebui să identifice regiunile cu cel mai mare potențial pentru adoptarea tehnologiilor verzi și să propună măsuri pentru atragerea investițiilor în aceste regiuni.

- **Crearea de clustere industriale regionale:** SIR 2024 ar trebui să promoveze crearea de clustere industriale regionale, unde companiile, instituțiile de cercetare și autoritățile locale pot colabora pentru dezvoltarea și implementarea de tehnologii net-zero. Aceste clustere ar putea beneficia de infrastructură comună, resurse specializate și sprijin guvernamental pentru a stimula inovația și creșterea economică.
- **Prioritizarea investițiilor în regiunile cu potențial:** Documentul ar trebui să identifice și să prioritizeze regiunile care au un potențial ridicat pentru dezvoltarea industriilor net-zero. Aceste regiuni ar trebui să beneficieze de sprijin suplimentar, inclusiv finanțare preferențială, simplificarea procedurilor de autorizare și acces la infrastructură modernizată.
- **Integrarea IMM-urilor în coridoarele industriale:** SIR 2024 ar trebui să includă măsuri specifice pentru a asigura că IMM-urile sunt integrate în aceste coridoare industriale net-zero. Aceste măsuri ar putea include facilități de finanțare, acces la tehnologie și know-how, precum și sprijin pentru dezvoltarea de parteneriate între IMM-uri și companiile mari.
- **Colaborarea interregională și internațională:** Documentul ar trebui să promoveze colaborarea între regiunile din România și regiunile din alte state membre ale UE pentru a împărtăși bune practici și pentru a dezvolta coridoare industriale transfrontaliere. Acest lucru ar stimula schimbul de tehnologii și cunoștințe și ar crea oportunități pentru dezvoltarea pieței interne și a exporturilor.

5. Sprijin pentru industriile energofage

SIR 2024 nu abordează sprijinul pentru industriile mari consumatoare de energie, cum ar fi oțelul și chimicalele, în vederea tranziției la tehnologii mai sustenabile.

Contextul european:

Uniunea Europeană recunoaște importanța sprijinirii industriilor mari consumatoare de energie (energofage) în tranziția către o economie sustenabilă și verde. Aceste industrii, cum ar fi cele din sectorul oțelului, cimentului, chimicalelor și altor materiale de bază, joacă un rol esențial în economia europeană, dar sunt și mari contribuitori la emisiile de gaze cu efect de seră.

Net-Zero Industry Act și alte inițiative europene subliniază necesitatea de a sprijini aceste industrii în eforturile lor de decarbonizare și de adoptare a tehnologiilor net-zero, pentru a asigura competitivitatea acestora pe termen lung și pentru a contribui la obiectivele climatice ale UE.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri clare și concrete pentru sprijinirea industriilor mari consumatoare de energie în tranziția lor către tehnologii mai sustenabile. Această lipsă de sprijin poate avea consecințe semnificative asupra competitivității acestor industrii și poate încetini progresul României către atingerea obiectivelor de neutralitate climatică:

- **Lipsa unui cadru specific de sprijin pentru industriile energofage:** SIR 2024 nu prevede măsuri detaliate pentru a sprijini industriile mari consumatoare de energie în eforturile lor de decarbonizare. NZIA, în contrast, include măsuri dedicate pentru aceste industrii, cum ar fi facilitarea investițiilor în tehnologii de reducere a emisiilor și sprijinirea cercetării și dezvoltării în domeniul tehnologiilor verzi.

- **Absența stimulentelelor fiscale și financiare:** Documentul nu menționează stimulente fiscale sau alte forme de sprijin financiar pentru industriile energofage care doresc să investească în modernizarea instalațiilor și adoptarea de tehnologii verzi. În schimb, politicile europene propun diverse mecanisme de sprijin, inclusiv subvenții, scutiri de taxe și facilități pentru investiții în tehnologiile de decarbonizare.
- **Lipsa unei strategii pentru păstrarea competitivității pe piața internațională:** În timp ce NZIA și alte strategii europene subliniază necesitatea sprijinirii industriilor mari consumatoare de energie pentru a le menține competitive pe piața globală, SIR 2024 nu propune o strategie clară în acest sens. Fără măsuri de sprijin, aceste industrii riscă să piardă teren în fața competitorilor internaționali, în special în contextul costurilor ridicate ale energiei și al presiunilor de a reduce emisiile.
- **Absența inițiativelor de colaborare intersectorială:** Documentul nu include inițiative care să promoveze colaborarea între diferitele sectoare industriale mari consumatoare de energie pentru a dezvolta soluții comune de decarbonizare. NZIA, în schimb, încurajează crearea de clustere industriale și coridoare net-zero, care permit industriilor să colaboreze și să împărtășească resurse și tehnologii pentru a reduce emisiile.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Un cadru legislativ specific pentru sprijinirea industriilor energofage:** SIR 2024 ar trebui să includă un set de măsuri legislative dedicate acestor industrii, care să faciliteze investițiile în tehnologii de reducere a emisiilor și să promoveze tranziția către practici de producție mai sustenabile. Aceste măsuri ar trebui să includă, de asemenea, sprijin pentru cercetare și dezvoltare în domeniul tehnologiilor verzi specifice acestor industrii.

- **Introducerea de stimulente fiscale și financiare:** Guvernul României ar trebui să ofere stimulente fiscale, cum ar fi scutiri de taxe sau deduceri fiscale, pentru investițiile realizate de industriile mari consumatoare de energie în modernizarea echipamentelor și adoptarea tehnologiilor net-zero. De asemenea, ar trebui să fie disponibile subvenții și finanțări din fonduri naționale și europene pentru proiectele de decarbonizare.
- **O strategie națională pentru păstrarea competitivității internaționale:** SIR 2024 ar trebui să dezvolte o strategie clară care să ajute industriile energofage din România să rămână competitive la nivel global, în ciuda provocărilor legate de costurile ridicate ale energiei și de tranziția verde. Aceasta ar putea include măsuri de sprijin pentru exporturi, accesul la piețele internaționale și protecția împotriva concurenței neloiale din afara UE.
- **Promovarea colaborării intersectoriale și crearea de clustere industriale:** Documentul ar trebui să încurajeze crearea de clustere industriale și de coridoare net-zero, care să permită industriilor mari consumatoare de energie să colaboreze și să împărtășească resurse pentru a dezvolta soluții comune de reducere a emisiilor. Aceste inițiative ar putea include parteneriate public-private și colaborări între companii și instituții academice pentru a dezvolta și implementa noi tehnologii.

6. Suport pentru inovare și digitalizare

Documentul nu propune un cadru de inovare care să susțină digitalizarea și dezvoltarea tehnologiilor emergente prin instrumente precum sandboxes regulatorii.

Contextul european:

Uniunea Europeană recunoaște că inovarea și digitalizarea sunt esențiale pentru realizarea tranziției către o economie verde și sustenabilă. Net-Zero Industry Act și alte inițiative europene, precum Digital Strategy și Horizon Europe, promovează dezvoltarea tehnologiilor avansate și integrarea digitalizării în toate sectoarele economiei.

Aceste inițiative subliniază importanța investițiilor în cercetare și dezvoltare (R&D), crearea unui mediu favorabil pentru start-up-uri și IMM-uri inovatoare, și asigurarea accesului la tehnologie și infrastructură digitală pentru toate regiunile și industriile. Digitalizarea este considerată un element-cheie pentru eficiența energetică, reducerea emisiilor de carbon și competitivitatea globală a industriei europene.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri clare și detaliate pentru sprijinirea inovării și digitalizării, aspecte esențiale pentru creșterea competitivității și susținerea tranziției către o economie verde. Lipsa unui cadru solid de suport pentru aceste domenii poate împiedica adoptarea tehnologiilor avansate și poate limita accesul industriei românești la oportunitățile oferite de revoluția digitală:

- **Lipsa unor măsuri specifice pentru sprijinirea inovării:** SIR 2024 nu prevede un cadru concret pentru stimularea cercetării și dezvoltării (R&D) în domeniul tehnologiilor net-zero și altor inovații ecologice. În schimb, politicile europene, cum ar fi NZIA și Horizon Europe, oferă finanțare și suport pentru proiecte inovatoare care contribuie la tranziția verde.

- **Absența unei strategii de digitalizare pentru industrie:** Documentul nu include o strategie clară pentru integrarea digitalizării în industrie, un aspect esențial pentru creșterea eficienței și reducerea emisiilor de carbon. UE promovează digitalizarea ca un instrument crucial pentru optimizarea proceselor industriale și pentru dezvoltarea unor noi modele de afaceri sustenabile.
- **Lipsa stimulentei pentru start-up-uri și IMM-uri inovatoare:** SIR 2024 nu propune măsuri pentru sprijinirea start-up-urilor și IMM-urilor care dezvoltă tehnologii și soluții inovatoare. UE, prin diverse programe de finanțare și politici, încurajează dezvoltarea de noi afaceri în sectorul tehnologiilor verzi și al digitalizării, recunoscând rolul crucial al acestora în tranziția verde.
- **Absența infrastructurii digitale moderne:** Documentul nu prevede măsuri pentru dezvoltarea infrastructurii digitale necesare pentru susținerea inovării și digitalizării în întreaga țară. O infrastructură digitală modernă este esențială pentru a asigura accesul la tehnologie în toate regiunile și pentru a sprijini dezvoltarea industriilor digitale.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Crearea unui cadru de sprijin pentru cercetare și dezvoltare (R&D):** SIR 2024 ar trebui să prevadă măsuri specifice pentru stimularea R&D în domeniul tehnologiilor net-zero și al altor inovații ecologice. Acest cadru ar putea include finanțări pentru proiecte de cercetare, facilități fiscale pentru investiții în R&D și parteneriate între universități, institute de cercetare și industrie.
- **Dezvoltarea unei strategii naționale de digitalizare pentru industrie:** Documentul ar trebui să includă o strategie clară pentru integrarea digitalizării în industrie, care să sprijine adoptarea tehnologiilor digitale avansate, cum ar fi inteligența artificială, Internet of Things (IoT), și blockchain. Această strategie ar trebui să fie axată pe îmbunătățirea eficienței proceselor industriale, reducerea emisiilor de carbon și dezvoltarea de noi modele de afaceri sustenabile.

- **Stimulente pentru start-up-uri și IMM-uri inovatoare:** SIR 2024 ar trebui să includă măsuri de sprijin pentru start-up-uri și IMM-uri care dezvoltă tehnologii inovatoare în domeniul net-zero și al digitalizării. Aceste măsuri ar putea include acces la finanțare, mentorat, incubatoare de afaceri și simplificarea procedurilor administrative pentru aceste companii.
- **Dezvoltarea infrastructurii digitale moderne:** Documentul ar trebui să prevadă investiții în infrastructura digitală, inclusiv rețele de bandă largă de mare viteză, centre de date și platforme de colaborare digitală. Această infrastructură este esențială pentru a sprijini dezvoltarea industriilor digitale și pentru a asigura accesul la tehnologie în toate regiunile țării.
- **Promovarea educației și formării în domeniul digitalizării și inovării:** SIR 2024 ar trebui să includă măsuri pentru educarea și formarea forței de muncă în competențele digitale necesare pentru a susține inovarea și digitalizarea. Aceste măsuri ar putea include programe de formare profesională, cursuri universitare specializate și inițiative de recalificare pentru angajați.
- **Colaborarea cu parteneri internaționali pentru inovare și digitalizare:** Documentul ar trebui să încurajeze parteneriatele internaționale în domeniul inovării și digitalizării, prin participarea la proiecte europene de cercetare, colaborări cu companii internaționale și acces la finanțări globale pentru proiecte inovatoare.

7. Investiții în formarea forței de muncă

Documentul nu prevede măsuri specifice pentru formarea și recalificarea forței de muncă în domeniul tehnologiilor verzi, cum ar fi prin crearea unor academii net-zero, cum prevede NZIA.

Contextul european:

Uniunea Europeană recunoaște importanța crucială a unei forțe de muncă bine pregătite pentru a susține tranziția către o economie verde și sustenabilă. Net-Zero Industry Act și alte inițiative din cadrul Pactului Verde European subliniază necesitatea dezvoltării competențelor în domeniul tehnologiilor net-zero, crearea de locuri de muncă de calitate și asigurarea unei forțe de muncă adaptate nevoilor industriei moderne.

UE propune inițiative precum crearea „Academiilor Net-Zero”, care au ca scop calificarea și recalificarea forței de muncă în domeniul tehnologiilor verzi, pentru a sprijini atât tranziția energetică, cât și competitivitatea industriei europene.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri detaliate și concrete pentru investiții în formarea și recalificarea forței de muncă, un aspect esențial pentru succesul tranziției către o economie verde. Această lipsă de acțiune poate încetini adoptarea tehnologiilor net-zero și poate afecta negativ competitivitatea industriei românești:

- **Lipsa unor inițiative pentru dezvoltarea competențelor în tehnologiile net-zero:** SIR 2024 nu propune programe specifice de formare sau recalificare a forței de muncă în domeniul tehnologiilor verzi, ceea ce contrastează cu propunerile din NZIA de creare a Academiilor Net-Zero. Aceste academii sunt esențiale pentru a asigura că lucrătorii din UE, inclusiv din România, sunt pregătiți să contribuie la tranziția verde.

- **Absența unui plan pentru adaptarea sistemului educațional:** Documentul nu menționează măsuri pentru adaptarea sistemului educațional din România la noile cerințe ale economiei verzi. NZIA, în schimb, subliniază necesitatea colaborării între guverne, companii și instituții educaționale pentru a dezvolta programe de formare relevante.
- **Lipsa stimulentei pentru angajatori și lucrători:** SIR 2024 nu prevede stimulente pentru angajatori care investesc în formarea angajaților lor sau pentru lucrători care doresc să se recalifice în domenii legate de tehnologiile net-zero. În contrast, politicile europene propun măsuri de sprijin financiar și stimulente pentru a încuraja participarea la programe de formare și recalificare.
- **Absența unui mecanism de recunoaștere a calificărilor:** Documentul nu include măsuri pentru a asigura recunoașterea la nivel național și european a calificărilor obținute în cadrul programelor de formare pentru tehnologiile net-zero. NZIA propune măsuri pentru recunoașterea calificărilor la nivelul întregii Uniuni Europene, facilitând mobilitatea forței de muncă și accesul la locuri de muncă în întreaga Europă.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Crearea unor programe naționale de formare și recalificare în tehnologiile net-zero:** SIR 2024 ar trebui să propună crearea de academii sau programe naționale specializate în formarea și recalificarea forței de muncă pentru industriile net-zero. Aceste programe ar trebui să fie dezvoltate în parteneriat cu instituțiile academice, companiile din industrie și organizațiile guvernamentale, asigurând relevanța și calitatea acestora.

- **Adaptarea sistemului educațional la nevoile economiei verzi:** Documentul ar trebui să prevadă măsuri pentru integrarea competențelor legate de tehnologiile verzi în curriculumul educațional, începând de la învățământul preuniversitar până la cel universitar. Aceasta ar include dezvoltarea de programe de învățământ dual și de cursuri specializate în universități, axate pe tehnologiile net-zero și sustenabilitate.
- **Introducerea de stimulente pentru formare și recalificare:** SIR 2024 ar trebui să includă măsuri de stimulare, cum ar fi subvenții, scutiri fiscale și alte forme de sprijin financiar pentru companiile care investesc în formarea angajaților lor și pentru lucrătorii care participă la programe de recalificare în domenii legate de tehnologiile net-zero.
- **Recunoașterea națională și europeană a calificărilor:** Documentul ar trebui să prevadă crearea unui mecanism de recunoaștere a calificărilor obținute în cadrul programelor de formare pentru tehnologiile net-zero, la nivel național și european. Acest mecanism ar facilita mobilitatea forței de muncă și ar asigura că lucrătorii români pot accesa oportunități de angajare în întreaga Uniune Europeană.
- **Colaborarea intersectorială pentru dezvoltarea competențelor:** SIR 2024 ar trebui să promoveze colaborarea între diverse sectoare industriale, guvern și instituții educaționale pentru a dezvolta programe de formare care să răspundă nevoilor reale ale industriei. Aceasta ar putea include parteneriate public-private și inițiative comune de dezvoltare a resurselor umane.

8. Parteneriate internaționale

Lipsesc inițiativele de creare a unor parteneriate internaționale pentru comerțul și exportul de tehnologii curate, ceea ce este esențial pentru competitivitatea globală a industriei românești.

Contextul european:

Uniunea Europeană, în cadrul strategiei sale de tranziție către o economie verde, subliniază importanța parteneriatelor internaționale pentru a sprijini dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor net-zero. Net-Zero Industry Act și alte inițiative europene promovează colaborarea cu țări terțe pentru a asigura accesul la piețe externe, resurse critice și tehnologii avansate.

Aceste parteneriate internaționale sunt esențiale pentru a stimula competitivitatea industriei europene, pentru a facilita schimbul de cunoștințe și pentru a asigura o tranziție energetică globală, care să contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră la nivel mondial.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri concrete pentru dezvoltarea parteneriatelor internaționale în domeniul tehnologiilor net-zero, ceea ce limitează capacitatea României de a se integra pe deplin în economia globală verde și de a profita de oportunitățile de cooperare internațională:

- **Lipsa unei strategii clare de parteneriate internaționale:** SIR 2024 nu prevede o strategie clară pentru stabilirea și dezvoltarea parteneriatelor internaționale cu alte țări sau regiuni. În schimb, NZIA subliniază importanța acestor parteneriate pentru a asigura accesul la tehnologii avansate și pentru a dezvolta piețe externe pentru produsele și serviciile net-zero.

- **Absența unei abordări coordonate la nivel european:** Documentul nu include măsuri pentru coordonarea eforturilor României cu cele ale altor state membre ale UE în cadrul parteneriatelor internaționale. O abordare coordonată ar permite României să beneficieze de pe urma inițiativelor comune și să își consolideze poziția pe piața internațională.
- **Lipsa inițiativelor de export pentru tehnologiile net-zero:** SIR 2024 nu propune inițiative specifice pentru promovarea exporturilor de tehnologii net-zero românești pe piețele internaționale. NZIA, pe de altă parte, susține crearea de parteneriate industriale net-zero cu alte țări pentru a stimula exporturile și pentru a facilita accesul la noi piețe.
- **Absența unor mecanisme de protecție împotriva concurenței neloiale:** Documentul nu include măsuri pentru a proteja industriile românești împotriva concurenței neloiale din partea unor țări terțe care nu respectă aceleași standarde de mediu sau sociale. Politicile europene propun utilizarea instrumentelor comerciale și a măsurilor anti-dumping pentru a asigura un teren de joc echitabil pentru companiile europene.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Dezvoltarea unei strategii naționale pentru parteneriate internaționale:** SIR 2024 ar trebui să prevadă crearea unei strategii clare pentru dezvoltarea parteneriatelor internaționale în domeniul tehnologiilor net-zero. Această strategie ar trebui să identifice piețele-cheie, să stabilească obiective clare de cooperare și să propună măsuri pentru atragerea de investiții străine și pentru promovarea exporturilor de tehnologii verzi.
- **Coordonarea cu inițiativele europene:** Documentul ar trebui să includă măsuri pentru alinierea eforturilor României cu cele ale altor state membre ale UE în cadrul parteneriatelor internaționale. O abordare coordonată ar permite României să beneficieze de pe urma inițiativelor comune, cum ar fi acordurile comerciale, proiectele de cercetare și inovare transfrontaliere și programele de dezvoltare industrială.

- **Promovarea exporturilor de tehnologii net-zero:** SIR 2024 ar trebui să includă inițiative specifice pentru sprijinirea companiilor românești în promovarea și exportul de tehnologii net-zero pe piețele internaționale. Aceste inițiative ar putea include programe de susținere financiară, participarea la târguri și expoziții internaționale, precum și crearea de rețele de colaborare cu parteneri internaționali.
- **Protecția industriei românești împotriva concurenței neloiale:** Documentul ar trebui să prevadă măsuri pentru protejarea industriilor românești de concurența neloială, prin utilizarea instrumentelor comerciale disponibile la nivel european și internațional. Aceasta ar putea include aplicarea de tarife anti-dumping, măsuri de protecție a proprietății intelectuale și asigurarea respectării standardelor de mediu și sociale în comerțul internațional.
- **Promovarea colaborării internaționale în cercetare și inovare:** SIR 2024 ar trebui să includă măsuri pentru încurajarea colaborării internaționale în domeniul cercetării și inovării, în special în ceea ce privește dezvoltarea tehnologiilor net-zero. Acest lucru ar putea include participarea la proiecte europene de cercetare, parteneriate cu instituții academice și de cercetare din alte țări și acces la finanțări internaționale pentru proiecte de inovare.
- **Integrarea României în lanțurile valorice globale:** Documentul ar trebui să prevadă măsuri pentru integrarea companiilor românești în lanțurile valorice globale ale tehnologiilor net-zero. Aceasta ar implica sprijinirea companiilor românești în dezvoltarea capacităților de producție pentru componente critice, precum și facilitarea accesului la piețele globale prin parteneriate internaționale.

9. Promovarea cererii de produse verzi

Nu sunt incluse măsuri care să stimuleze cererea pentru produse circulare și net-zero prin achiziții publice și private, așa cum recomandă politicile UE.

Contextul european:

Uniunea Europeană, prin strategii precum Pactul Verde European și Net-Zero Industry Act, pune un accent deosebit pe stimularea cererii pentru produse verzi, net-zero și circulare. Acest lucru este esențial pentru a atinge obiectivele de neutralitate climatică și pentru a încuraja tranziția către o economie mai sustenabilă.

UE promovează utilizarea achizițiilor publice verzi, oferă stimulente pentru consumatori și companii să aleagă produse sustenabile și stabilește criterii stricte de sustenabilitate pentru produsele disponibile pe piață. Aceste măsuri sunt menite să creeze un cadru favorabil dezvoltării pieței pentru produse ecologice și să asigure o cerere constantă pentru astfel de produse.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri clare și concrete pentru promovarea cererii de produse verzi, ceea ce poate limita capacitatea României de a atinge obiectivele de sustenabilitate și de a stimula dezvoltarea unei economii verzi competitive:

- **Lipsa inițiativelor de achiziții publice verzi:** SIR 2024 nu prevede politici sau programe care să încurajeze utilizarea achizițiilor publice verzi, un instrument important pentru stimularea cererii de produse sustenabile. În schimb, strategiile europene, cum ar fi NZIA, subliniază necesitatea ca achizițiile publice să includă criterii de sustenabilitate pentru a impulsiona piața produselor verzi.

- **Absența unor stimulente pentru consumatori și companii:** Documentul nu include măsuri care să ofere stimulente directe consumatorilor sau companiilor pentru a alege produse verzi. În contrast, UE propune diverse stimulente, cum ar fi reduceri fiscale, subvenții sau scheme de recompense, pentru a încuraja tranziția către consumul și producția sustenabile.
- **Lipsa unui cadru legislativ pentru etichetarea și certificarea produselor verzi:** SIR 2024 nu propune introducerea unor standarde stricte pentru etichetarea și certificarea produselor verzi, care ar permite consumatorilor să facă alegeri informate. Politicile UE promovează utilizarea unor standarde clare și transparente pentru a asigura că produsele verzi sunt ușor de identificat și că îndeplinesc criterii stricte de sustenabilitate.
- **Absența unei strategii de educare și sensibilizare a consumatorilor:** Documentul nu include măsuri pentru educarea și sensibilizarea consumatorilor cu privire la beneficiile produselor verzi și importanța sustenabilității. În schimb, UE sprijină campanii de conștientizare și educație pentru a încuraja comportamente de consum mai responsabile.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Promovarea achizițiilor publice verzi:** SIR 2024 ar trebui să includă politici clare care să impună criterii de sustenabilitate în cadrul achizițiilor publice. Aceste criterii ar trebui să prioritizeze produsele și serviciile care respectă standardele de mediu și să contribuie la reducerea emisiilor de carbon. Astfel, guvernul ar putea stimula cererea pentru produse verzi și ar încuraja companiile să adopte practici de producție mai sustenabile.
- **Introducerea stimulentei pentru consumatori și companii:** Documentul ar trebui să prevadă măsuri de stimulare pentru consumatori și companii care aleg produse verzi. Aceste stimulente ar putea include scutiri de taxe, subvenții pentru achiziționarea de produse ecologice sau recompense pentru companiile care își îmbunătățesc performanțele de mediu. Astfel de măsuri ar putea contribui la creșterea cererii pentru produse sustenabile pe piața internă.

- **Dezvoltarea unui cadru pentru etichetarea și certificarea produselor verzi:** SIR 2024 ar trebui să introducă standarde naționale pentru etichetarea și certificarea produselor verzi, care să fie aliniate cu normele europene. Aceste standarde ar asigura că produsele ecologice sunt ușor de recunoscut și că îndeplinesc criterii stricte de sustenabilitate, oferind consumatorilor garanția că fac alegeri responsabile.
- **Implementarea unei strategii de educare și sensibilizare:** Documentul ar trebui să prevadă măsuri pentru educarea și sensibilizarea publicului cu privire la beneficiile produselor verzi și la importanța sustenabilității. Campanii de conștientizare, programe educaționale în școli și inițiative comunitare ar putea contribui la schimbarea comportamentului consumatorilor și la creșterea cererii pentru produse verzi.
- **Colaborarea cu sectorul privat pentru dezvoltarea pieței produselor verzi:** SIR 2024 ar trebui să încurajeze colaborarea între guvern, sectorul privat și organizațiile neguvernamentale pentru a dezvolta piața produselor verzi. Aceasta ar putea include parteneriate public-private, inițiative de cercetare și dezvoltare și sprijin pentru inovații care contribuie la reducerea impactului asupra mediului.

10. Integrarea IMM-urilor în lanțurile de valoare europene

Documentul nu se concentrează suficient pe integrarea IMM-urilor românești în lanțurile valorice europene, esențială pentru creșterea competitivității acestora:

Contextul european:

Uniunea Europeană recunoaște rolul crucial al întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) în economia europeană și subliniază necesitatea integrării acestora în lanțurile de valoare europene pentru a asigura competitivitatea și inovația în sectorul industrial. Net-Zero Industry Act și alte inițiative ale UE, cum ar fi Programul COSME și Horizon Europe, sprijină IMM-urile prin acces la finanțare, sprijin pentru inovare, dezvoltarea competențelor și facilitarea cooperării internaționale.

Integrarea IMM-urilor în lanțurile de valoare europene este esențială pentru a le permite să beneficieze de oportunitățile oferite de piața unică europeană și de tranziția către o economie verde și digitală.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri specifice și detaliate pentru integrarea IMM-urilor în lanțurile de valoare europene, ceea ce poate limita capacitatea acestora de a beneficia de pe urma oportunităților create de piața unică europeană și de a se adapta la noile cerințe ale economiei verzi. Lipsa unei strategii clare în acest sens poate duce la o slabă competitivitate a IMM-urilor românești pe piața europeană și globală:

- **Lipsa măsurilor de sprijin pentru integrarea IMM-urilor în lanțurile de valoare:** SIR 2024 nu prevede inițiative specifice pentru sprijinirea IMM-urilor în eforturile lor de a se integra în lanțurile de valoare europene. UE, în schimb, prin diverse programe, oferă sprijin financiar, consultanță și acces la piețe pentru a facilita integrarea IMM-urilor în lanțurile de aprovizionare europene și globale.

- **Absența unei strategii de colaborare între IMM-uri și companii mari:** Documentul nu include măsuri pentru promovarea colaborării între IMM-uri și companiile mari din România și UE, esențială pentru creșterea capacităților IMM-urilor și pentru integrarea acestora în lanțurile de valoare. Strategiile europene promovează parteneriatele între companii mari și IMM-uri pentru a stimula inovația și pentru a crește competitivitatea.
- **Lipsa unei strategii pentru accesul IMM-urilor la finanțare și piețe internaționale:** SIR 2024 nu prevede măsuri detaliate pentru facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare și piețe internaționale, ceea ce este crucial pentru integrarea acestora în lanțurile de valoare europene. UE oferă diverse mecanisme de finanțare și programe care sprijină IMM-urile în extinderea pe piețele internaționale.
- **Absența unui cadru de sprijin pentru dezvoltarea competențelor IMM-urilor:** Documentul nu include măsuri pentru dezvoltarea competențelor IMM-urilor, necesare pentru a face față cerințelor și standardelor europene în cadrul lanțurilor de valoare. UE promovează formarea și recalificarea profesională pentru a asigura că IMM-urile pot adopta tehnologii noi și pot respecta reglementările stricte de mediu și calitate.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Crearea unui program național de integrare a IMM-urilor în lanțurile de valoare europene:** SIR 2024 ar trebui să prevadă un program național dedicat sprijinului IMM-urilor în eforturile lor de a se integra în lanțurile de valoare europene. Acest program ar trebui să ofere finanțare, consultanță și sprijin pentru dezvoltarea capacităților, astfel încât IMM-urile să poată colabora eficient cu parteneri europeni și să participe la lanțurile de aprovizionare ale companiilor mari.

- **Promovarea colaborării între IMM-uri și companiile mari:** Documentul ar trebui să includă măsuri pentru promovarea parteneriatelor între IMM-uri și companiile mari din România și UE. Aceste parteneriate ar putea fi sprijinite prin facilități de finanțare, parteneriate public-private și inițiative comune de cercetare și dezvoltare. Colaborarea ar stimula inovația și ar permite IMM-urilor să își extindă capacitățile și să acceseze noi piețe.
- **Facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare și piețe internaționale:** SIR 2024 ar trebui să prevadă măsuri pentru facilitarea accesului IMM-urilor la surse de finanțare și la piețe internaționale. Aceste măsuri ar putea include acces la fonduri europene, scheme de garantare a creditelor și programe de sprijin pentru exporturi. Facilitarea accesului la finanțare și piețe este crucială pentru creșterea și internaționalizarea IMM-urilor.
- **Dezvoltarea competențelor și formarea profesională pentru IMM-uri:** Documentul ar trebui să includă un cadru de sprijin pentru dezvoltarea competențelor necesare IMM-urilor pentru a se integra în lanțurile de valoare europene. Aceasta ar putea include programe de formare profesională, cursuri de recalificare și inițiative de educație continuă, care să permită IMM-urilor să adopte tehnologii noi și să respecte standardele europene de mediu și calitate.
- **Crearea de rețele și platforme de colaborare pentru IMM-uri:** SIR 2024 ar trebui să sprijine crearea de rețele și platforme de colaborare care să faciliteze contactele și schimbul de bune practici între IMM-uri, companii mari și alte părți interesate din lanțurile de valoare europene. Aceste rețele ar putea include platforme online, evenimente de matchmaking și inițiative de colaborare regională și internațională.

11. Reducerea birocrației

Nu există măsuri concrete pentru eliminarea birocrației și a obstacolelor legislative, care sunt necesare pentru a spori competitivitatea industriei românești:

Contextul european:

Uniunea Europeană, prin diverse inițiative și reglementări, inclusiv Net-Zero Industry Act și Pactul Verde European, recunoaște că reducerea birocrației este esențială pentru a facilita tranziția către o economie verde și pentru a stimula creșterea economică. Simplificarea procedurilor administrative, reducerea sarcinilor birocratice și accelerarea proceselor de autorizare sunt considerate priorități pentru a asigura un mediu favorabil investițiilor și inovării.

Aceste măsuri sunt menite să îmbunătățească competitivitatea industriei europene, să reducă costurile pentru companii și să permită implementarea rapidă a proiectelor de infrastructură și tehnologie verde.

Deficiențe în SIR 2024:

SIR 2024 nu include măsuri detaliate și concrete pentru reducerea birocrației, ceea ce poate împiedica dezvoltarea eficientă a proiectelor industriale și de infrastructură verde. Birocrația excesivă poate descuraja investițiile, poate întârzia implementarea proiectelor și poate reduce competitivitatea României pe piața europeană și globală:

- **Lipsa unor măsuri specifice pentru simplificarea procedurilor administrative:** SIR 2024 nu prevede inițiative clare pentru simplificarea procedurilor administrative, esențiale pentru reducerea timpului și costurilor necesare pentru obținerea autorizațiilor și avizelor. În contrast, NZIA propune măsuri specifice pentru accelerarea proceselor de autorizare, în special pentru proiectele strategice în domeniul tehnologiilor net-zero.

- **Absența unui cadru pentru reducerea sarcinilor birocratice:** Documentul nu include măsuri pentru reducerea sarcinilor birocratice pentru companii, ceea ce este crucial pentru a stimula investițiile și inovarea. UE promovează un cadru de reglementare care să minimizeze birocrăția și să creeze condiții favorabile pentru dezvoltarea afacerilor și implementarea proiectelor inovatoare.
- **Lipsa unei strategii pentru digitalizarea procedurilor administrative:** SIR 2024 nu prevede măsuri pentru digitalizarea procedurilor administrative, ceea ce ar putea reduce semnificativ timpul și efortul necesare pentru gestionarea cerințelor birocratice. Digitalizarea este esențială pentru a îmbunătăți eficiența proceselor și pentru a asigura accesibilitatea acestora la nivel național.
- **Absența unor mecanisme de coordonare interministerială pentru simplificarea birocrăției:** Documentul nu menționează crearea unor mecanisme de coordonare interministerială pentru a asigura că eforturile de reducere a birocrăției sunt coerente și eficiente la toate nivelurile guvernamentale. În schimb, UE promovează o abordare integrată și coordonată pentru simplificarea reglementărilor și procedurilor administrative.

Ce ar trebui inclus în SIR 2024:

- **Simplificarea și accelerarea procedurilor administrative:** SIR 2024 ar trebui să prevadă măsuri clare pentru simplificarea și accelerarea procedurilor administrative, în special pentru proiectele strategice din domeniul tehnologiilor net-zero. Aceste măsuri ar putea include termene limită stricte pentru obținerea autorizațiilor, reducerea numărului de avize necesare și centralizarea procesului de avizare într-un singur punct de contact.

- **Reducerea sarcinilor birocratice pentru companii:** Documentul ar trebui să includă măsuri pentru reducerea sarcinilor birocratice pentru companii, în special pentru IMM-uri și start-up-uri. Aceste măsuri ar putea include simplificarea cerințelor de raportare, eliminarea documentelor redundante și crearea unor proceduri standardizate la nivel național.
- **Digitalizarea procedurilor administrative:** SIR 2024 ar trebui să prevadă măsuri pentru digitalizarea completă a procedurilor administrative, inclusiv introducerea unui sistem electronic național pentru depunerea și gestionarea cererilor de autorizație și aviz. Digitalizarea ar reduce semnificativ timpul și costurile asociate cu birocrația și ar îmbunătăți accesibilitatea acestor servicii pentru toți actorii implicați.
- **Crearea unui mecanism de coordonare interministerială:** Documentul ar trebui să propună crearea unui mecanism de coordonare interministerială pentru a asigura coerența și eficiența măsurilor de reducere a birocrației. Acest mecanism ar facilita colaborarea între diferite ministere și agenții guvernamentale și ar asigura implementarea eficientă a măsurilor de simplificare.
- **Consultarea cu sectorul privat și societatea civilă:** Documentul ar trebui să prevadă consultări periodice cu sectorul privat și societatea civilă pentru a identifica problemele birocratice și a dezvolta soluții adaptate nevoilor reale ale economiei. Aceste consultări ar asigura că măsurile de simplificare răspund provocărilor întâmpinate de companii și contribuie la creșterea competitivității.

12. Valorificarea potențialului românesc

Identificarea domeniilor strategice prin analize data-based:

România are un potențial semnificativ în anumite domenii economice și industriale, care, dacă sunt valorificate corect, pot transforma țara într-un lider la nivel european. Pentru a identifica aceste domenii, este esențial ca statul român să adopte o abordare bazată pe date (data-driven), utilizând analize avansate care să includă evaluări economice, tehnologice, de mediu și sociale.

Analizele ar trebui să includă:

- **Evaluarea resurselor naturale și a infrastructurii existente:** Identificarea resurselor naturale disponibile (minerale, resurse energetice regenerabile, terenuri agricole fertile) și a infrastructurii industriale care poate fi adaptată sau extinsă pentru a sprijini dezvoltarea unor noi industrii.
- **Potențialul de inovare și cercetare-dezvoltare (R&D):** Evaluarea capacităților naționale de cercetare și inovare, inclusiv a talentului disponibil în universități și institute de cercetare, pentru a sprijini dezvoltarea de tehnologii avansate și sustenabile.
- **Analiza competitivității internaționale:** Identificarea domeniilor în care România are sau poate dezvolta avantaje competitive la nivel european, cum ar fi producția de energie verde, agricultura ecologică, tehnologiile de digitalizare și automatizare, și producția de materiale avansate.
- **Studiul cererii de piață:** Analiza piețelor interne și internaționale pentru a identifica segmentele de piață care pot fi capturate sau extinse de către companiile românești, în special în contextul tranziției către o economie verde și digitală.

Prioritizarea domeniilor de interes strategic:

Pe baza analizelor, statul român ar trebui să identifice și să prioritizeze domeniile în care poate excela la nivel european. Aceste domenii ar trebui să fie alese pe baza potențialului lor de a atrage investiții, de a crea locuri de muncă, și de a contribui la creșterea economică sustenabilă.

Domeniile potențiale ar putea include:

- **Energia regenerabilă:** România are un potențial ridicat în producția de energie eoliană și solară, precum și în dezvoltarea de tehnologii de stocare a energiei.
- **Agricultura ecologică:** Având terenuri agricole fertile, România poate deveni un lider în producția de alimente ecologice, cu valoare adăugată ridicată.
- **Tehnologiile digitale și automatizare:** Dezvoltarea și integrarea tehnologiilor digitale, cum ar fi inteligența artificială, blockchain, și Internet of Things (IoT), în industriile tradiționale pot îmbunătăți eficiența și competitivitatea acestora.

Solicitarea de finanțare europeană pentru proiecte strategice:

După identificarea domeniilor prioritare, România ar trebui să dezvolte proiecte strategice concrete care să fie prezentate Comisiei Europene pentru finanțare.

Aceste proiecte ar trebui să fie bine fundamentate, cu obiective clare, planuri de implementare detaliate și o evaluare a impactului economic și social.

Statul român ar trebui să solicite sprijin financiar pentru:

- **Dezvoltarea infrastructurii necesare:** Crearea de rețele energetice verzi, modernizarea infrastructurii de transport și logistică, și dezvoltarea centrelor de inovare și R&D.
- **Formarea și recalificarea forței de muncă:** Implementarea unor programe naționale de formare și recalificare în domeniile prioritare, pentru a asigura disponibilitatea unei forțe de muncă calificate.
- **Sprijinirea IMM-urilor și start-up-urilor:** Acordarea de granturi și facilități fiscale pentru IMM-uri și start-up-uri care activează în domeniile prioritare identificate.
- **Promovarea parteneriatelor public-private:** Încurajarea colaborării între guvern, sectorul privat și instituțiile academice pentru a accelera dezvoltarea și implementarea proiectelor strategice.

Prin adoptarea unei abordări strategice și data-based, România poate identifica și valorifica domeniile în care are un potențial ridicat de a deveni un lider european.

Aceasta va permite nu doar dezvoltarea economică pe termen lung, ci și o poziționare mai competitivă a României în cadrul Uniunii Europene.

„Busola UE pentru competitivitate”: șansa IMM-urilor de a redefini economia europeană

Uniunea Europeană se află într-un moment de cotitură. În ultimele două decenii, economia europeană nu a ținut pasul cu marile puteri economice mondiale, iar decalajul de productivitate a devenit o provocare majoră. În acest context, Comisia Europeană a lansat **„Busola Competitivității” (Competitiveness Compass)**, un instrument strategic care trasează direcțiile esențiale pentru redobândirea poziției UE ca lider economic global.

Raportul Draghi, un document de referință pentru analiza competitivității europene, subliniază că UE se confruntă cu o serie de provocări structurale: creșterea economică modestă, productivitatea scăzută în comparație cu SUA și China, și dependența excesivă de importuri strategice.

În plus, energia costisitoare, birocrația excesivă și fragmentarea pieței unice limitează inovația și investițiile. Busola UE pentru redobândirea competitivității vine ca răspuns la aceste provocări, stabilind un cadru de acțiune bazat pe trei piloni fundamentali și cinci factori orizontali care trebuie îmbunătățiți pentru a asigura o creștere sustenabilă și incluzivă a economiei europene.

Ce propune Busola Competitivității?

Pilonii transformării economice:

Închiderea decalajului de inovare

- UE trebuie să își stimuleze capacitatea de inovare prin sprijinirea start-up-urilor, facilitarea accesului la finanțare și reducerea barierelor birocratice.
- Se propun inițiative precum AI Gigafactories și strategii dedicate pentru domenii emergente precum biotehnologia, materialele avansate și tehnologiile cuantice.
- Crearea unui „Regim 28” care să permită start-up-urilor să opereze sub un set unic de reguli în întreaga UE.

Un plan integrat pentru decarbonizare și competitivitate

- Energie mai accesibilă și politici care să sprijine industria energointensivă, inclusiv un Plan de Acțiune pentru Energie Accesibilă și un Accelerator Industrial pentru Decarbonizare.
- Promovarea unui Acord Industrial Verde care să transforme decarbonizarea într-un avantaj competitiv, și nu într-o povară economică.

Reducerea dependențelor strategice și creșterea securității economice

- Crearea de parteneriate pentru aprovizionarea cu materii prime critice și energie curată.
- Implementarea unui sistem de achiziții publice care să favorizeze tehnologiile strategice europene.
- Consolidarea lanțurilor de aprovizionare și reducerea dependenței de importuri din afara UE.

Cei cinci factori orizontali pentru stimularea competitivității:

1. Simplificare și debirocratizare: reducerea sarcinilor administrative și accelerarea accesului la fonduri UE.

2. Valorificarea pieței unice: eliminarea barierelor care împiedică libera circulație a bunurilor, serviciilor și forței de muncă.

3. O Uniune a economiilor bazate pe investiții și economii: facilitarea capitalului privat pentru investiții în inovare și infrastructură.

4. Sprijinirea forței de muncă și a competențelor: integrarea noilor tehnologii în educație și formarea profesională.

5. Coordonarea politicilor între statele membre: crearea unor mecanisme mai eficiente de armonizare a măsurilor economice la nivel european.

Impactul asupra IMM-urilor și economiei românești

Pentru România, implementarea măsurilor din Busola UE pentru redobândirea competitivității nu este doar o necesitate, ci o oportunitate strategică pentru a sprijini dezvoltarea economică pe termen lung. IMM-urile reprezintă coloana vertebrală a economiei naționale, contribuind în mod semnificativ la crearea locurilor de muncă și la dinamismul pieței. Acestea trebuie să fie susținute prin politici coerente care să le permită să se adapteze noilor cerințe economice impuse de tranziția verde, digitalizare și integrarea pe piețele internaționale.

Un aspect esențial este sprijinul financiar și accesul facilitat la resurse, care să permită IMM-urilor să adopte tehnologii inovatoare, să își optimizeze procesele și să devină mai competitive pe plan european. Propunerile venite din partea **Organizației Femeilor Antreprenor (OFA)** și a **Federației pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM)** includ măsuri specifice, menite să răspundă acestor nevoi esențiale:

- **EcoVoucher:** un program de sprijin financiar care acoperă costurile auditurilor energetice și implementarea măsurilor de eficiență energetică. IMM-urile care accesează acest program pot reduce consumul de energie și, implicit, costurile operaționale, devenind mai sustenabile și mai atractive pentru partenerii comerciali și investitori.
- **GarantEnergy:** un fond de garanții destinat sprijinirii investițiilor în tehnologii verzi, astfel încât IMM-urile să poată accesa mai ușor finanțarea necesară pentru tranziția către un model economic sustenabil. Acest fond reduce riscurile pentru creditori și stimulează investițiile private.
- **InovaEco:** un program de granturi nerambursabile care susține adoptarea soluțiilor tehnologice inovatoare, digitalizarea proceselor de producție și creșterea eficienței operaționale a IMM-urilor. Prin acest program, companiile mici și mijlocii pot investi în software avansat, robotică, automatizări și alte tehnologii emergente care le vor spori productivitatea și competitivitatea pe piață.

Aceste măsuri nu doar că sprijină IMM-urile în adaptarea la noile cerințe economice, dar le oferă și un avantaj competitiv pe termen lung, facilitându-le accesul la piețele externe și integrarea în lanțurile valorice europene. Astfel, România poate valorifica la maximum oportunitățile oferite de Busola UE pentru redobândirea competitivității și poate transforma provocările actuale în factori de creștere economică sustenabilă.

România și Busola UE: ce trebuie făcut?

Pentru ca România să își maximizeze beneficiile din această strategie europeană, este necesar să adopte un set de măsuri concrete și bine direcționate. Pe lângă inițiativele de sprijinire a IMM-urilor, este esențială o abordare strategică la nivel național, care să creeze un mediu de afaceri stabil și predictibil.

Printre cele mai importante direcții de acțiune, ar trebui să se numere:

- **Crearea unui mediu de afaceri predictibil și favorabil investițiilor:** Stabilitatea legislativă și fiscală este esențială pentru încurajarea antreprenoriatului local și pentru atragerea capitalului străin. România trebuie să asigure un cadru de reglementare clar, fără schimbări bruște și imprevizibile, care să afecteze încrederea investitorilor și planurile de dezvoltare ale IMM-urilor.
- **Dezvoltarea infrastructurii digitale și energetice:** Tehnologia și accesul la energie ieftină și sustenabilă sunt factori esențiali pentru competitivitatea economică. Guvernul trebuie să investească în extinderea rețelelor de fibră optică, în dezvoltarea soluțiilor de energie regenerabilă și în modernizarea infrastructurii critice, astfel încât IMM-urile să poată opera într-un mediu optimizat pentru creștere și inovare.
- **Reducerea barierelor birocratice:** Procedurile administrative excesive și reglementările complexe sunt un obstacol major pentru dezvoltarea mediului de afaceri. Este necesară o reformă profundă care să simplifice accesul IMM-urilor la fonduri europene, să digitalizeze interacțiunea dintre companii și instituțiile publice și să reducă timpii de aprobare pentru proiectele de investiții.

- **Integrarea în lanțurile de valoare europene și atragerea de investiții străine:** România trebuie să își consolideze poziția pe piața europeană prin atragerea de investiții în sectoare strategice precum tehnologia, energia regenerabilă și industria manufacturieră avansată. IMM-urile românești trebuie sprijinite pentru a deveni furnizori competitivi în lanțurile de aprovizionare ale marilor companii europene.

Concluzii:

Busola UE pentru redobândirea competitivității nu este doar un document strategic, ci o foaie de parcurs esențială pentru viitorul economic al Europei. Într-o lume marcată de schimbări rapide și de concurență globală acerbă, statele membre trebuie să acționeze împreună pentru a transforma această viziune în realitate.

Pentru România, această inițiativă oferă o oportunitate unică de a-și moderniza economia, de a sprijini tranziția IMM-urilor către digitalizare și sustenabilitate și de a deveni un jucător relevant pe piața europeană și globală.

Implementarea rapidă și eficientă a măsurilor propuse poate face diferența între o economie stagnantă și una dinamică, capabilă să prospere în peisajul economic global în continuă schimbare. Dacă România reușește să transforme aceste provocări în avantaje competitive, viitorul său economic va fi unul mai stabil, mai inovator și mai incluziv.

Stabilitatea financiară și accesul echilibrat la resurse:

elemente vitale pentru
IMM-urile din România

În contextul economic actual, asigurarea stabilității financiare și accesul echilibrat la resurse devin fundamentale pentru dezvoltarea sănătoasă și sustenabilă a IMM-urilor din România.

Organizația Femeilor Antreprenor (OFA) și Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) subliniază importanța unor mecanisme financiare solide și a transparenței în gestionarea resurselor pentru a sprijini competitivitatea pe termen lung.

Disciplina și predictibilitatea fiscală reprezintă factori esențiali pentru crearea unui mediu economic stabil. IMM-urile au nevoie de un cadru fiscal coerent și previzibil pentru a planifica și investi pe termen lung. Stabilitatea politicii fiscale și asigurarea unui climat favorabil investițiilor contribuie direct la creșterea încrederii întreprinzătorilor și la stimularea economiei. În acest sens, implicarea Uniunii Europene în monitorizarea și aplicarea acestor principii este de o importanță vitală.

Un alt aspect important este **regimul fiscal armonizat al Uniunii Europene pentru IMM-urile digitale**. Aceasta reprezintă o oportunitate semnificativă pentru reducerea barierelor fiscale și simplificarea procedurilor transfrontaliere, facilitând astfel extinderea afacerilor digitale din România. O legislație fiscală unitară va oferi IMM-urilor din sectorul digital un cadru stabil și competitiv, asigurând totodată integrarea armonioasă în piața unică europeană.

Statul de drept și accesul la finanțările europene sunt de asemenea cruciale pentru succesul IMM-urilor românești. Într-un mediu economic în care respectarea statului de drept este esențială pentru atragerea de investiții și pentru accesul la fonduri europene, România trebuie să continue să asigure respectarea acestor principii. Finanțările europene, gestionate transparent și responsabil, sunt o resursă esențială pentru dezvoltarea IMM-urilor și pentru susținerea inițiativelor inovatoare.

Transparența și răspunderea în ceea ce privește sursele de finanțare sunt la fel de importante. **OFA** și **FICSIMM** militează pentru un acces echitabil la resurse financiare, cu mecanisme clare de monitorizare a utilizării fondurilor și a impactului acestora asupra mediului de afaceri. Această transparență nu doar că va spori încrederea antreprenorilor, ci va contribui și la o utilizare mai eficientă a resurselor disponibile.

Accesul echilibrat la finanțare rămâne o prioritate de top pentru IMM-urile din România. Criterii de creditare flexibile și granturi nerambursabile sunt necesare pentru a asigura dezvoltarea sănătoasă a IMM-urilor. Este esențial ca întreprinderile mici și mijlocii să beneficieze de finanțare accesibilă pentru a putea inova, crește și deveni competitive la nivel global. În acest sens, implicarea sectorului privat în sprijinirea IMM-urilor devine crucială.

Descentralizarea gestionării surselor nerambursabile de finanțare este o măsură necesară pentru a răspunde nevoilor regionale specifice. Printr-o astfel de descentralizare, regiunile mai puțin dezvoltate vor putea accesa mai ușor resursele necesare pentru dezvoltare, contribuind la reducerea disparităților economice și sociale. Flexibilitatea regională în gestionarea fondurilor va permite o adaptare mai bună la nevoile locale și o mai bună utilizare a resurselor disponibile.

Politica de Coeziune post-2027 este o altă direcție importantă pentru dezvoltarea IMM-urilor din România. Aceasta trebuie să joace un rol crucial în eliminarea discrepanțelor regionale și în asigurarea unei dezvoltări economice echilibrate în toată Uniunea Europeană.

OFA și **FICSIMM** susțin continuarea acestui tip de finanțare, care sprijină atât dezvoltarea infrastructurii, cât și a mediului antreprenorial în regiunile mai puțin dezvoltate ale României.

Concluzie:

Stabilitatea financiară și accesul echilibrat la resurse sunt elemente fundamentale pentru succesul IMM-urilor din România. Disciplina fiscală, accesul la finanțare, gestionarea transparentă a fondurilor europene și descentralizarea surselor de finanțare sunt priorități esențiale pentru asigurarea unei dezvoltări durabile și competitive.

OFA și FICSIMM vor continua să militeze pentru implementarea acestor măsuri, astfel încât IMM-urile să prospere într-un mediu economic echilibrat și favorabil inovației.

Incluziunea socială, egalitatea de gen și împuternicirea femeilor și tinerilor:

„chei” pentru dezvoltarea
IMM-urilor din România

Incluziunea socială și egalitatea de gen sunt teme esențiale în contextul dezvoltării IMM-urilor din România. Într-o economie globalizată și dinamică, succesul nu poate fi atins fără valorificarea întregului potențial al forței de muncă, indiferent de gen, etnie sau statut social.

Organizația Femeilor Antreprenor (OFA) și Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) consideră că incluziunea este un principiu fundamental în acest sens, asigurând că niciun grup social nu este lăsat în urmă.

Un aspect crucial al incluziunii este **împuternicirea și sprijinirea femeilor antreprenor**. Acestea aduc o contribuție semnificativă la dezvoltarea economică, iar sprijinul pentru femeile care doresc să înceapă sau să dezvolte afaceri este esențial pentru creșterea competitivității IMM-urilor din România. Prin acces la finanțare, mentorat și formare, femeile antreprenor pot contribui la inovare și la creșterea economică sustenabilă. În plus, egalitatea de șanse este un factor important în atragerea investițiilor și în construirea unei imagini pozitive pe piețele internaționale.

Leadership-ul și consolidarea capacităților pentru femei reprezintă un alt pilon important.

OFA și FICSIMM susțin dezvoltarea abilităților de leadership prin programe de formare și oportunități de mentorat, care să le permită femeilor să își asume roluri de conducere în afaceri și să contribuie la deciziile strategice. Aceste inițiative vor ajuta la reducerea decalajului de gen în pozițiile de conducere și vor promova un mediu de afaceri mai echitabil și diversificat.

Tinerii antreprenori, la rândul lor, reprezintă un grup esențial pentru viitorul IMM-urilor din România. Oferirea de sprijin și resurse pentru aceștia este vitală pentru dezvoltarea unui ecosistem antreprenorial vibrant și inovator. Prin acces la finanțare, formare în competențe digitale și programe de mentorat, tinerii antreprenori vor putea aduce noi perspective și soluții inovatoare în diverse sectoare economice.

Promovarea antreprenoriatului social este un alt element important pentru dezvoltarea sustenabilă a IMM-urilor din România. Afacerile sociale, care urmăresc atât profitul, cât și impactul pozitiv asupra societății, pot contribui semnificativ la reducerea disparităților economice și sociale.

OFA și **FICSIMM** sprijină inițiativele de antreprenoriat social prin crearea unor rețele de sprijin și facilitarea accesului la resurse pentru aceste tipuri de afaceri.

Practici comerciale etice sunt un alt domeniu de interes pentru dezvoltarea IMM-urilor. Promovarea unor standarde înalte de etică în afaceri este esențială pentru consolidarea încrederii și pentru dezvoltarea unor parteneriate de lungă durată, atât pe piața internă, cât și pe piețele internaționale. Etica în afaceri nu doar că protejează imaginea companiei, dar contribuie și la o economie mai stabilă și mai responsabilă.

Concluzie:

Incluziunea socială, egalitatea de gen și împuternicirea femeilor și a tinerilor sunt factori esențiali pentru succesul IMM-urilor din România.

Prin sprijinirea femeilor și tinerilor antreprenori, promovarea antreprenoriatului social și susținerea practicilor comerciale etice, **OFA** și **FICSIMM** contribuie la dezvoltarea unui mediu de afaceri echitabil, inovator și sustenabil. Această abordare holistică va permite IMM-urilor din România să se dezvolte armonios și să devină actori competitivi pe piețele globale.

Adaptabilitatea și formarea continuă:

fundamentele dezvoltării sustenabile
pentru IMM-urile din România

Educația și dezvoltarea competențelor sunt esențiale pentru ca IMM-urile din România să poată face față cerințelor pieței moderne. Într-o lume din ce în ce mai dinamică, succesul unei afaceri depinde nu doar de inovare și adaptabilitate, ci și de nivelul de calificare al forței de muncă.

Organizația Femeilor Antreprenor (OFA) și Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) consideră că investițiile în educație, formare continuă și dezvoltarea competențelor adaptate cerințelor actuale ale pieței muncii sunt factori cruciali pentru creșterea economică durabilă.

O prioritate majoră este **alinieră programelor educaționale la nevoile pieței muncii**. IMM-urile din România au nevoie de angajați cu competențe adecvate, iar sistemul educațional trebuie să răspundă acestor nevoi prin formare profesională de calitate și prin programe accesibile de învățare pe tot parcursul vieții. Colaborarea între sectorul privat, IMM-uri și instituțiile de învățământ este vitală pentru dezvoltarea unui curriculum relevant, axat pe competențele practice și adaptabilitatea la noile cerințe tehnologice.

Programele de adaptabilitate a forței de muncă reprezintă o soluție esențială pentru a asigura competitivitatea pe termen lung. Odată cu evoluția rapidă a tehnologiilor, angajații trebuie să fie pregătiți să adopte noi metode de lucru și să se adapteze la cerințele în schimbare ale pieței.

Parteneriatele dintre IMM-uri și firmele de tehnologie sunt esențiale pentru facilitarea accesului la programe de formare continuă care să le permită angajaților să își actualizeze competențele în mod constant.

Un alt aspect crucial este **consolidarea participării femeilor și fetelor în domeniul STEM** (știință, tehnologie, inginerie și matematică). În ciuda progresului realizat, femeile continuă să fie subreprezentate în aceste domenii, ceea ce limitează atât potențialul lor profesional, cât și competitivitatea pe piața muncii.

Prin promovarea educației STEM și sprijinirea fetelor și femeilor în dezvoltarea acestor competențe, **OFA** și **FICSIMM** contribuie la reducerea decalajelor de gen și la creșterea diversității în forța de muncă.

În plus, relevanța educației nu se rezumă doar la competențele tehnice, ci și la **competențele digitale și la învățarea de-a lungul vieții**. Digitalizarea și tranziția către o economie verde necesită competențe digitale avansate, care să permită angajaților să adopte soluții inovatoare și să îmbunătățească productivitatea. Astfel, IMM-urile pot să își mențină un avantaj competitiv, contribuind totodată la sustenabilitatea mediului de afaceri.

Formarea profesională trebuie să fie accesibilă tuturor, indiferent de vârstă, gen sau statut social. Educația pe tot parcursul vieții devine un element central pentru forța de muncă din România, oferind șanse egale tuturor și contribuind la reducerea inegalităților economice. În plus, formarea continuă a angajaților contribuie la fidelizarea acestora, sporind satisfacția la locul de muncă și reducând rata fluctuațiilor de personal.

Un alt pilon al educației și dezvoltării competențelor este **promovarea antreprenoriatului în rândul tinerilor**.

Oferirea de trasee educaționale flexibile și sprijin pentru tinerii antreprenori este esențială pentru a asigura o generație viitoare de lideri în afaceri, capabili să inoveze și să contribuie la economia națională. Prin integrarea educației antreprenoriale în programele de învățământ și facilitarea accesului la resurse, **OFA** și **FICSIMM** susțin dezvoltarea unei noi generații de antreprenori dinamici și pregătiți pentru provocările viitorului.

Concluzie:

Educația, dezvoltarea competențelor și adaptabilitatea forței de muncă sunt esențiale pentru creșterea și sustenabilitatea IMM-urilor din România.

Investițiile în formare profesională, programele de adaptare la noile tehnologii și susținerea participării femeilor și tinerilor în domenii cheie precum STEM sunt priorități care vor contribui la dezvoltarea unui mediu de afaceri competitiv și inovator.

OFA și FICSIMM rămân parteneri dedicați în sprijinirea IMM-urilor, facilitând accesul la resursele necesare pentru a face față provocărilor viitorului.

Reglementări modernizate și infrastructură avansată:

fundamentele dezvoltării durabile
pentru IMM-urile din România

Într-o lume din ce în ce mai interconectată și digitalizată, îmbunătățirea reglementărilor și a infrastructurii este esențială pentru ca IMM-urile din România să rămână competitive pe piețele globale.

Organizația Femeilor Antreprenor (OFA) și Federația pentru Inovare și Competitivitate Sustenabilă în IMM-uri (FICSIMM) consideră că licențele digitale, reformarea reglementărilor naționale și investițiile în infrastructura critică sunt piloni de bază pentru susținerea dezvoltării sustenabile a întreprinderilor mici și mijlocii.

Un pas crucial pentru facilitarea activității IMM-urilor în cadrul Uniunii Europene este **introducerea licenței digitale unificate la nivelul UE**. Această inițiativă simplifică accesul IMM-urilor la piețele europene, reducând birocrația asociată navigării prin multiple reglementări naționale.

Prin crearea unei singure licențe de afaceri digitale, întreprinderile românești vor putea opera mai ușor în alte state membre, facilitând comerțul și investițiile transfrontaliere. Implementarea acestei licențe digitale va reduce semnificativ costurile și timpul necesar conformării cu diferitele cerințe locale.

Îmbunătățirea cadrului de reglementare național este la fel de importantă. Simplificarea procedurilor administrative și a conformității pentru IMM-uri reprezintă o necesitate în România, unde birocrația rămâne un obstacol major.

Prin **modernizarea și digitalizarea procedurilor de înregistrare a companiilor și a celor fiscale**, IMM-urile vor beneficia de o eficiență operațională crescută și de o mai bună integrare pe piața internă. O astfel de reformă va stimula dezvoltarea afacerilor și va facilita accesul la resursele financiare disponibile.

Investițiile în infrastructura critică sunt fundamentale pentru susținerea IMM-urilor. Accesul la rețele de transport moderne, servicii de sănătate îmbunătățite și conectivitate digitală de calitate joacă un rol esențial în creșterea competitivității.

În special în zonele mai puțin dezvoltate ale României, dezvoltarea infrastructurii poate îmbunătăți semnificativ activitatea economică locală și calitatea vieții angajaților. O infrastructură modernizată va contribui, de asemenea, la atragerea și păstrarea talentelor în aceste regiuni.

Un alt pilon important este **dezvoltarea comunităților inteligente**. Investițiile în tehnologii avansate pot transforma orașele și regiunile într-un ecosistem digital integrat, în care IMM-urile pot profita de noi oportunități de piață. Utilizarea tehnologiilor comunitare inteligente, cum ar fi rețelele de senzori, managementul inteligent al resurselor și infrastructura de date deschise, va permite IMM-urilor să își optimizeze operațiunile și să devină mai sustenabile.

Comunitățile inteligente nu doar că vor stimula inovarea și creșterea eficienței, dar vor îmbunătăți și relațiile dintre mediul de afaceri și administrația locală. O mai bună colaborare în cadrul acestor comunități poate genera soluții inovatoare la provocările locale, de la mobilitate și transport până la managementul resurselor energetice și protecția mediului.

O infrastructură digitală robustă și accesibilă este esențială pentru succesul IMM-urilor românești în era digitală. IMM-urile au nevoie de acces rapid și securizat la internet, la servicii cloud și la platforme de comerț electronic pentru a-și dezvolta operațiunile și a accesa piețe noi.

În plus, protecția datelor și securitatea cibernetică devin aspecte din ce în ce mai importante, iar investițiile în tehnologii de securitate sunt esențiale pentru protejarea afacerilor de atacuri cibernetice.

Concluzie:

Îmbunătățirea reglementărilor și a infrastructurii joacă un rol central în creșterea competitivității IMM-urilor din România. Reformele care simplifică procesul de conformitate, modernizează infrastructura și promovează inovarea prin tehnologii comunitare inteligente vor sprijini creșterea durabilă a întreprinderilor mici și mijlocii.

Aceste măsuri, susținute de licența digitală la nivelul UE, vor crea un mediu de afaceri mai favorabil și vor poziționa IMM-urile din România într-o poziție mai puternică pe piețele internaționale.

FICSIMM

Federația pentru Inovare și
Competitivitate Sustenabilă
în IMM-uri

Membră a confederației patronale Concordia

Organizația
Femeilor
Antreprenor®
2011

